No. 25 Donderdag 2 Januari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — EERSTE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Het Statistisch Jaaroverzicht.

Het is geen gemakkelijke taak, het Statistisch Jaaroverzicht voor Nederlandsch-Indië te bespreken, en er iets over te schrijven, dat aanspraak kan maken op algemeene belangstelling.

Men kan trachten, een overzicht te geven van dit overzicht, en op allerlei gebied eenige sprekende cijfers naar voren brengen. Het bezwaar voor den journalist is dan echter, dat hij zijn kruit verschiet, en dat hij een menigte dingen gaat schrijven, die op een anderen tijd en plaats veel beter tot hun recht komen.

Niet schrijven zou echter te ondankbaar zijn tegenover deze onmisbare vraagbaak, die naast de encyclopaedie een eerste plaats op ieder redactietafel inneemt.

Wie b.v. wil schrijven over 's Lands financiën kan uitvoerige gegevens vinden in de Volksraadstukken, maar hij moet daarvoor groote stapels papier doorworstelen. Hetzelfde vindt hij veel overzichtelijker gegroepeerd in het statistisch jaaroverzicht. Zoo gaat het op allerlei gebied.

Dit jaar zullen wij ons in de bespreking beperken tot den algemeenen opzet.

Allereerst een woord over den datum van verschijning. Waarom is dit overzicht zoo laat? Het jaar 1929 is ten einde, en eerst thans bereiken ons de cijfers over 1928. Aan den anderen kant kunnen wij er onze verbazing niet over verheelen, hoe het mogelijk is voor meerdere diensten gegevens te verstrekken, terwijl de jaarverslagen van die diensten nog bij lange na niet verschenen zijn.

Zou het niet mogelijk en wenschelijk zijn het jaaroverzicht te splitsen in een deel, dat zooals het Nederlandsche in het begin van het jaar verschijnt en een deel met de latere cijfers? Waarschijnlijk zouden dan alle diensten hun uiterste krachten inspannen, om niet bij de laatkomers gerangschikt te worden. Bij de uitvoering van dit plan zou men toch ook wel een indeeling kunnen vinden, waardoor de overzichtelijkheid niet al te zeer lijdt.

Den heer Van Marle, den samensteller van dit werk, onze lof voor de uitvoering. Hoewel wij het overzicht bijna dagelijks raadplegen, en menigmaal een optelling controleeren, gelukte het ons nooit een fout te vinden. Ook dit jaar vertoont het blad errata een opvallend laag aantal drukfouten.

Het Indische jaaroverzicht is langzamerhand het Nederlandsche over het hoofd gegroeid en telt thans ruim 100 bladzijden meer. Hoe is dit te verklaren, waar het Hollandsche ruimer gedrukt is?

Een eerste reden is te vinden in het feit, dat vele cijfers, die in Nederland provinciegewijze gegeven worden, voor Java afdeelingsgewijze gepubliceerd worden, terwijl voor geheel Ned.-Indië het aantal gewesten grooter is dan dat van de Nederlandsche provincies.

Van sommige onderwerpen worde echter veel meer gegevens verstrekt. Zoo beslaat in het Indische jaaroverzicht het hoofdstuk Landbouw 40 bladzijden en in het Nederlandsche slechts 10.

De laatste jaren werd het overzicht sterk uitgebreid, en ook de andere uitgaven van het Centraal Kantoor voor de Statistiek namen in aantal toe. Het wekt den indruk, dat dit kantoor er naar streeft de quantiteit der gegevens op te voeren, waarbij de qualiteit wel eens moet lijden.

Soms geschiedt dit zooals bij de publicatie van de betalingsbalans van Ned.-Indië op aandrang van buiten, i.c. het economisch bureau van den Volkenbond maar in andere gevallen schijnt deze expansiedrang van het kantoor zelf uit te gaan.

Zoo werden dit jaar de sterftecijfers van de Inlandsche bevolking in het jaaroverzicht opgenomen. Ieder, die wel eens gezien heeft, hoe de desabesturen die cijfers maken, weet hoeveel waarde aan deze sterftecijfers valt toe te kennen. Al mag niemand zonder verklaring begraven worden, de grootte van de sterfte vindt men met deze cijfers niet.

Welke desaschrijver zal de moeite nemen, de pasgeborenen in de geboorteregisters in te schrijven, zoo lang hij er zeker van is, dat hij een groot gedeelte daarvan na eenige dagen weer in de sterfteregisters moet inschrijven? Hij zal meestal wel zoo pienter zijn, met inschrijven te wachten, tot de grootste sterftekans voorbij is, en dus geen kinderen onder de zes weken in zijn registers opnemen.

Uit de sterftecijfers zelf blijkt al hoe onbetrouwbaar deze zijn. In de groote steden met gemeentelijke gezondheidsdiensten zijn de cijfers hoog, evenals in de peststreken, waar een vrij scherpe contrôle bestaat.

Het gevolg van dit expansiestreven is aan den eenen kant gunstig. Men schept een prikkel, om de cijfers te verbeteren en latere verwerkers van het materiaal zullen er altijd wel iets uit kunnen halen.

Aan den anderen kant leidt deze methode echter tot een overhaaste groei, met alle financiëele gevolgen daarvan. Bovendien wekt een aantal minder betrouwbare gegevens een zeker wantrouwen bij het gebruik van de andere gegevens wat vooral bij de nu eenmaal toch niet populaire statistiek vermeden dient te worden. Ten slotte blijft er voor latere ambtenaren voor de statistiek slechts de ondankbare taak over, de bestaande statistieken te verbeteren, terwijl zij slechts weinig nieuws kunnen entameeren.

De nieuwe indeeling van het jaaroverzicht is veel logischer dan de oude en kan de toets der kritiek weerstaan.

Ten slotte zij hier de wensch uitgesproken, dat de bedekte klacht in het voorwoord over onvoldoende medewerking, ondanks de zeer bescheiden vorm, waarin deze gegoten is, zal worden begrepen.

Zou het overigens geen tijd worden, de bevoegdheid van het hoofd van het Centraal Kantoor voor de Statistiek over het opvragen van statistieken eens te regelen, zooals al in zoovele landen geschiedt is?

Uit de Indische Pers.

Reboisatie.

In een artikel in het *Alg. Landb. Weekblad* (dat hoofdzakelijk betrekking heeft op de gevolgen van de boschbranden op de Ardjoena) lezen wij o.a.:

Reboisatie heeft overal door het boschwezen plaats met de beschikbare geldmiddelen, waarover deze dienst kan beschikken. Maar het is zoo bitter weinig, waarover het boschwezen kan beschikken! En we weten van nabij, dat het boschwezen doet wat het kan met het weinige, hetwelk voor reboisatie beschikbaar wordt gesteld door de regeering. Waar een ton gouds beschikbaar wordt gesteld voor reboisatie, daar is een millioen noodig om zoo spoedig mogelijk de steeds voortgaande deboisatie eenigszins te kunnen ondervangen.

Evenals de planters op de Sandwich-eilanden van gevoelen zijn, dat hun regeering te weinig aandacht schenkt aan de instandhouding der bosschen en de reboisatie, is er voor de planters in het algemeen, doch hoofdzakelijk voor den rietplanter aanleiding te over, om pogingen aan te wenden om te trachten de regeering te overtuigen, dat gedurende een reeks van jaren onvoldoende aandacht werd geschonken aan de instandhouding der bergbosschen en de reboisatie, en dat het dringend noodig is grootere bedragen op de begrootingen te brengen voor de instandhouding en bescherming der bergbosschen en de reboisatie van ontwoude bergflanken, kale bergruggen en heuvels.

Het lijkt ons net, of aan de zijde der diverse cultures men bij de pakken neerzit. Net afsof men zich onderwerpt aan een onafwendbaar noodlot, aan een natuurverschijnsel, waaraan men zich te onderwerpen heeft.

Wij vinden het ten slotte onbegrijpelijk, dat de groote handels- en cultuurlichamen zich kunnen neerleggen bij den huidigen stand van zaken ten aanzien van de instandhouding en de bescherming der bergbosschen en de reboisatie, een levensvoorwaarde voor alle cultures, die afhankelijk zijn van bevloeiïngswater of regen.

NEDERLANDSCH - INDIE.

Technisch Adviseur te Genève.

De technische bedrijfsleider bij de Boekit Asam steenkolen mijnen te Tandjoeng Enim, ir. H.J. van Lohuizen, is naar Aneta ons meldt benoemd tot technisch adviseur van de regeeringsafgevaardigden naar Genève inzake de arbeidsvoorwaarden in de steenkolenmijnen.

Kustvaartdienst Korintji.

Op het voorstel tot opheffing van den kustvaartdienst op Korintji, thans ressorteerend, onder de Staatsspoor, heeft de regeering beslist — daarmee gehoor gevend aan de verzoeken van den resident van Sumatra's Westkust, de Kamer van Koophandel en de Handelsvereeniging te Padang, om den dienst te laten voortbestaan, doch die per 1 Jan. onder te brengen bij den dienst van de zoutregie, meldt het *A.I.D.*

M.L. Fauel. †

Te den Haag is overleden, naar Aneta ons bericht, de heer M.L. Fauel, directeur van de Unie van IJsbabrieken, waartoe o.a. de IJsmaatschappij Petodjo behoort. De heer Fauel vierde 14 October zijn 72sten verjaardag. Hij bezocht Indië voor de laatste maal in 1916.

DE POSTVLUCHTEN.

Het laatste toestel vertrokken.

Het laatste retour-postvliegtuig vertrok gistermorgen om 6.37 van Tjililitan naar Medan. Er ging 168 K.G. post mee voor Holland. Dr. Groeneveld Meyer ging mee als passagier voor Medan, meldt *Aneta*.

Een later telegram meldt dat het toestel gistermorgen 10 uur te Palembang is aangekomen.

Van Medan.

Uit Medan seint Aneta ons dat het vliegtuig daar gisteren arriveerde. Het is vandaar hedenmorgen vertrokken met 24½ kg. mail van de Oostkust.

f 15000 gestolen.

Het laatste halfjaar 1929 is de Gemeente Soekaboemi verschoond gebleven van belangrijke diefstallen, schrijft onze correspondent te Soekaboemi.

In den morgen van 1 Jan. echter werd de politie gealarmeerd voor een diefstal in de Chineesche kamp ten huize van Tan Tek Ho. Juweelen en contanten tot een gezamenlijke waarde van ruim f 15000,— waren verdwenen. Uit het voorloopig onderzoek is gebleken, dat de dief door middel van insluiping en opsluiting zich toegang wist te verschaffen tot de slaapkamer. De daar staande brandkast is geopend en leeggeplunderd.

Tegen 4 uur stond de vrouw des huizes op en zag tot haar schrik, dat de brandkast, welke geen armlengte van het bed stond, open was. Op de tafel naast de brandkast lag een ontbloote parang, terwijl de kamerdeur open stond. Direct vermoede zij dat er dieven waren geweest.

Direct maakte zij alarm en telefoneerde de politie. Uit het door de politie gedane onderzoek bleek, dat geen sporen van braak aanwezig zijn. Wel is de achterdeur gemakkelijk van buiten te openen, terwijl een achterraam een opening laat voor een kind van 10 tot 12 jaar. De vrouw des huizes had den vorigen avond de sleutels van de brandkast onder haar bultzak verstopt. Zoodat verondersteld wordt, dat de dief zich onder het bed heeft schuil gehouden om middernacht zijn slag te slaan.

Gestolen werden vele familiejuweelen, waaronder een ring met een bijzonder geslepen diamant. Aan juweelen werd totaal tot een bedrag van ruim f 13.000 ontvreemd, terwijl de dief ook had mede genomen een bankbiljet van f 1000,— en vier van f 100,—.

Aan hen die aanwijzingen kunnen geven welke leiden tot de arrestatie van de daders is door den eigenaar 20pct. van de waarde aan teruggebrachte goederen als premie uitgeloofd.

Als Landsdienaar geschorst.

Naar *Aneta* ons uit Bandoeng meldt is Soepriadinata, commies van den P. T. T. dienst, afdeeling vervoer posterijen, die Zondag werd aangehouden, als landsdienaar geschorst.

Iskaq, Gatot en Soekarno.

De heeren mr. L.J.A. Roskott van het hoofdparket en mr. P.H.C. Jongmans, substituut-officier bij den raad van justitie te Weltevreden, zijn in Bandoeng gearriveerd voor de verhooren van de leiders der Partai Nasionalis Indonesia: mr. Iskaq, Gatot Mangoepradja en ir. Soekarno, die nl. alle drie beweren, het *forum privilegiatum* te hebben, meldt het *A.I.D.*

Van eerstgenoemde is het aannemelijk, — terwijl Gatot Mangkoepradja onmogelijk een dergelijk recht kan doen gelden. Deze is nl. de zoon van wijlen den bekenden en beminden arts dr. Saleh die naar bekend in 't geheel niet aan de een of andere regenten-familie geparenteerd was. Soekarno blijft geheel buiten beschouwing. Hij is een zoon van het volk en het doet daarom vreemd aan dat deze zich op een *forum* zou beroepen. Men zal een en ander echter hebben te onderzoeken.

Het voorloopig verhoor heeft op de gebruikelijke wijze plaats.

De Wegen van Celebes.

De J.M.C. deed deze week het licht zien aan een complete afstandstabel van het wegennet op geheel Celebes, waarvan aan ieder lid op dat eiland kosteloos een ex. werd toegezonden.

Dit nuttige boekje, in keurigen linnen band, is het vierde in eene reeks van afstandstabellen, waarvan die voor Java en Madoera, Sumatra en Bali reeds eerder verschenen.

N. I. Jaarbeurs.

In de plaats van den heer G.J. Koopman, die met Europeesch verlof gaat, is benoemd tot lid van den raad van beheer der vereeniging N.I. Jaarbeurs de heer J.A.C. de Kock van Leeuwen, meldt het *A.I.D.*

In de plaats van den heer W.C.B. van der Hoeven is tot correspondent in Nederland aangesteld de heer L.J.N. Zuur.

Een Waarschuwing aan de Indonesiërs.

Het volgend manifest is, naar Aneta meldt, uitgegeven, onderteekend door de heeren Soetomo, Koesoemo Oetoyo, Tjokroaminoto, Oto Iskandar, Dachlan Abdoellah en Tamrin:

Indonesiërs, de talrijke arrestaties en aanhoudingen van de diverse voormannen van de beweging, de huiszoeking in geheel Indonesië, alsmede de lijfsvisitaties op diverse personen, betrokken bij de beweging, wijzen op een ernstigen politieken toestand.

Volgens de persberichten is de bovengenoemde toestand het gevolg van een aan de gearresteerde en aangehouden voormannen toegeschreven voornemen om relletjes te veroorzaken, welke de algemeene orde zouden verstoren.

Gezien de ervaring omtrent de voorname leiders en indachtig de ontwikkeling van elk hunner, wil het ons onaannemelijk voorkomen, dat de bovengenoemde toegeschreven bedoelingen op waarheid berusten.

Wij vertrouwen, dat een verder onderzoek meer opheldering zal brengen ten aanzien van verschillende onzekere gevoelens en verdenkingen, terwijl dat tevens zal meebrengen dat er meer licht komt in de zuiverheid van de bedoelingen van de Indonesische beweging in het algemeen.

Daarom wordt aan alle Indonesiërs van mannelijke of vrouwelijke kunne verzocht geduld te oefenen en zich verre te houden van elke ondoordachte of ongeoorloofde handeling, opdat het onderzoek niet bemoeilijkt dan wel belemmerd wordt, als gevolg waarvan mede de toestand der gearresteerden zou kunnnen worden verzwaard. Verricht geen op zichzelf staande acties, wacht nader een wenk dan wel een verzoek onzerzijds af. Wij zullen natuurlijk niet stil blijven inzake het licht brengen in deze gewichtige aangelegenheid. Bedenk dat elke ondoordachte handeling bovenvermelde leiders ten laste kan worden gebracht, terwijl deze niet bij machte en niet in de gelegenheid zijn die handeling te voorkomen of te niet te doen.

*

Onze correspondent te Soekaboemi meldt:

Hij die meent, dat de leden van de P. N. I. door de gehouden raszia en de aanhouding van hunne leiders ontmoedigd zijn geworden en de actie zullen staken heeft het mis.

Voor zoover wij vernemen zullen de leden zonder hunne hoofdleiders de actie voortzetten. Ook de cursussen zullen op de afgesproken tijden worden gehouden.

Na de gehouden huiszoekingen zijn vele leden van Soekaboemi direct naar Bandoeng vertrokken om hun leider „Bapa Soekarno" te waarschuwen en zich te beklagen over de ondervonden behandeling.

Afgesproken was in den nacht van den 1en op den 2en of van den 4en op den 5en Jan. een actie te ondernemen.

Van de resultaten van de gehouden huiszoekingen is niets bekend. Heel wat paperassen zijn naar Batavia gezonden voor het onderzoek.

Wij zijn echter benieuwd of ook huiszoekingen werden verricht bij propagandisten van Tjirandjang, Tjibeber, Tjipeujeum, Plaboean Ratoe en Djampang Koelon. Voor zoover wij vernemen werden slechts huiszoekingen gedaan bij lieden uit Baros, Soekaradja, Soekaboemi, Tjisaat en Paroengkoeda.

Het Bestuur zal goed doen eenige S.S. beambten te controleeren.

*

Aneta seint ons uit Bandoeng: Een aanwijzing voor de verhoogde P.N.I.-actie bleek eenige weken voor de huiszoeking uit de oprichting van nieuwe afdeelingen. Met grooten geestdrift gaven zich massa's nieuwe leden op. Te Cheribon b.v., waar de P.N.I. nog geen vasten voet had, telde de afdeeling plotseling medio December 150 leden, onder wie verscheidene S.S.-beambten. Overigens is gebleken, dat er onder het personeel van de S.S. slechts weinig leden van de partij zijn. Men heeft huiszoekingen verricht bij enkele conducteurs, van wie men vermoedde, dat zij geheime correspondentie overbrachten.

De eerste indruk is, dat te Bandoeng eigenlijk alleen de Europeesche bevolking gealarmeerd was. Het krachtig ingrijpen van de politie heeft de gemoederen opgelucht; men geloofde onder deze bevolkingsgroep tevoren algemeen, dat er ongeregeldheden op til waren.

Wat de inheemsche bevolking betreft, zij is hier zelfs in dit centrum van de P.N.I.-beweging voor het grootste deel niet door de propaganda bereikt. Het leven in de kampongs en op straat gaat voort op de gewone, luchthartige Soendaneesche manier en bleef door de actie van de politie vrijwel onberoerd. De voornaamste „politieke" uiting van den doorsnee-kampongman is deze, dat het ongewenscht is zoo kort voor de poeasa opstand te maken.

*

Weer in vrijheid gesteld.

Uit Soerabaja meldt Aneta dat het onderzoek thans zoover is gevorderd, dat enkele aangehoudenen konden worden vrijgelaten.

*

Een onmiddellijk gevolg.

Een honderdtal leden der P.N.I. alhier leverden gisteren hun lidmaatschapkaarten bij het bestuur in. De stroom duurt voort, meldt Aneta.

*

In Soerabaia niets gebleken.

Uit Soerabaia wordt gemeld, dat de verhooren van de gearresteerden en het onderzoek van de inbeslaggenomen papieren is afgeloopen. Er is niets bezwarends gebleken. Allen zijn vrijgelaten.

*

Bijzondere maatregelen opgeheven.

Wij vernemen dat de consigneering van een gedeelte van de garnizoenen van Batavia, Mr. Cornelis, Tjimahi, en Bandoeng, alsmede de versterking van de militaire machten, heden is opgeheven.

Radio-station afgebrand.

Van Langeiland seint Aneta ons, dat het Marine-radiostation aldaar geheel is afgebrand, inclusief het personeelsverblijf. De oorzaak is onvoorzichtigheid van het personeel met benzine. Een nieuw station is te Soerabaia besteld. De stagnatie in den dienst zal vermoedelijk veertien dagen duren. Inmiddels zal het kuststation Pasaoeran tijdelijk worden opengesteld.

Kalenders.

Piet van der Hem verzorgde de kalender Lindeteves-Stokvis. Commentaar overbodig.

De Java-China-Japanlijn zendt ons een kalender in origineele, heldere kleuren.

Een duidelijke, eenvoudige en nuttige kalender weerspiegelt de levensopvattingen (in het zakenleven) van de Nederlanden van 1845.

De automobielhandel J.C. Verheyen verblijdt ons met eenige exemplaren van een sierlijk kalendertje, waarvan de cijfer- en lettertyen smaakvol gekozen zijn.

Edi Dick is een aardig meisje, dat haar liefelijk aanschijn op een kalender van Ruys' handelsvereening dankt aan de vaardigheid van de Edson Dick Mimeograph, waarover wij onlangs het een en ander schreven.

Harrisons en Crosfield zenden ons een kalender van de Crossley Engines, degelijk en duidelijk.

Het *Soerabajaasch Handelsblad* houdt ons met een eenvoudige, waarheidslievende kalender onze journalistieke plichten voor oogen.

Kloster Bier beeldt een jongedame af, waarvoor men zelfs een potje Kloster bier zou laten staan.

Behn Meyer verheerlijkt in schoone kleuren de glorie van de New Ford.

Fiat is een wagen, die zich voortspoedt als een pijl uit den boog: dit lijkt ons althans de beteekenis van de kalender die dit bekende automobielmerk ons doet toekomen.

De Olveh schenkt ons een modelkantoorkalender.

De Hollandsche Algemeene Verzekeringsbank brengt een eenvoudige en toch door zijn kleuren zeer den aandacht trekkende kalender.

H. de Groot, Papier en Carton: en dus een voorbeeldige kalender.

De Nederlandsch-Indische Zee- & Brandassurantie Mij voorzag haar kalender van een imitatie-marmeren ondergrond, zinnebeeld van de soliditeit van deze firma.

De kalender van de Archipel Drukkerij bevat allerlei schoone spreuken. Aan de eerste: „Laat een vreemde U prijzen en niet Uw mond; een onbekende en niet Uw lippen" geven wij ten opzichte van deze firma gaarne gehoor.

A. van Hoboken & Co, Rotterdam, dat is genever. Dit keer is het echter een vroolijke kalender.

Drukkerij & Illustratie Bureau Hahn & Co te Soerabaja legt eenige fraaie proeven van bekwaamheid af met kalenders en vloeibladen.

The Blue Funnel Line is een stoomvaartmaatschappij. Wie dit nog niet wist, ziet het onmiddellijk uit haar kalender.

Jacobson & van den Berg, dat is Champagne Veuve Clicquot, dat is Cadburys Chocolates. De kalender, die de laatste heerlijkheid vermeldt, is voorzien van een doeltreffenden brievenklem.

Nog een kalender van Kloster bier met een oorlogsschip uit den tijd van De Ruyter. De Ruyter schreef zijn grootste overwinningen toe aan een matig doch geregeld gebruik van Kloster bier.

Schlieper heeft een tropische kalender in warme, sprekende kleuren.

De K.P.M. spant den kroon met een artistieke kalender in fraaien kleurendruk.

Ons nummer van heden

(Vier bladen).

BINNENLAND.

Het laatste vliegtuig is vertrokken. De jongste berichten zijn dat het hedenmorgen Medan verliet.

Verscheidene mededeelingen omtrent de P.N.I. actie. In Soerabaja zijn alle aangehoudenen losgelaten.

M. L. Fauel. †

NEDERLAND.

De Koningin zal de gedelegeerden ter tweede Haagsche Herstelconferentie ten paleize ontvangen.

Hollandsche sleepbooten in stormweer in de Golf van Biscaye.

BUITENLAND.

Bij een bioscoopbrand te Paisley (Engeland) kwamen 70 kinderen om het leven.

Het *All India Congress* heeft de resolutie van Gandhi met groote meerderheid aangenomen.

Een Van Dijck gestolen.

De Engelsche regeering en de opheffing van de exterritoriale rechten in China.

FOR OUR ENGLISH READERS.

70 Children died by fire in cinema at Paisley.

Henderson about exterritoriality.

SPORT.

Voetbal: S.V.B.B. wint den Van Arcken-beker.

DE BIJBLADEN.

Het Derde Blad: De verbannen Journalist door Villanus. — Oliebollen en warme punch. — Buitenlandsch nieuws. — Kort verhaal.

Het Vierde Blad: Sport- en Schoolnieuws. — Scheeps- en Officiëele Berichten.

Zak-almanakken.

Wij ontvingen van de firma Tio Tek Hong zak-almanakken over het jaar 1930. Behalve de gewone maandkalender treft men in die boekjes den gregoriaansche kalender, Christelijke, Chineesche en Arabische feestdagen, Jachttijdperken, Post & Telegraaf tarieven en treinenloop Batavia, Buitenzorg, Bandoeng Cheribon, Semarang, Soerabaia, Tangerang, Serang en Palembang.

De Rotterdamsche Lloyd zendt ons een smaakvollen almanak, in leer gebonden. Het blijkt ons zoo aangenaam te zijn om aanteekeningen in dit boekje te maken, dat wij hopen het volgend jaar veel besognes te hebben.

De Nillmy legt o.a. den grondslag voor goede conduites der Indische ambtenaren. Zij neemt in haar almanak een volledig lijstje op van de titels, met het uitspreken of neerschrijven waarvan men de hoogen in den lande moet naderen. Met de Nillmy in de hand komt men door het gansche land.

De Ned. Ind. Aannemers Bond zendt ons een lijvigen almanak met tallooze gegevens er in, te veal om te noemen.

De Uitgever L.J. Veen te Amsterdam zendt ons ook dit jaar Van Gendt's Indische Bouwkalender, onmisbaar voor den vakman.

Geslachtsnamen.

Bij G. B. is goedgekeurd, dat door den inmiddels overleden Hadji Adjid bij zijne gedeeltelijke onderwerping aan het Europeesch privaatrecht de naam „Adjid", als geslachtsnaam werd aangenomen.

*

Aan Bod is vergunning verleend den geslachtsnaam Harpe aan te nemen en zich alzoo voortaan te mogen noemen en schrijven: Bob Harpe.

Korte Berichten.

Gisteren was het 10 jaar geleden, dat de Indische Centrale Aanschaffingsdienst werd opgericht. Het jubileum zal niet worden herdacht.

*

Met ingang van een Januari 1930 is de naam van het S.S.S. telegraafkantoor Pandjang gewijzigd in Oosthaven.

*

Blora is op de centrale te Tjepoe aangesloten.

*

Bij G.B. zijn de statuten der vereenigingen „Schiet op Schijf" te Pangkalpinang en „Vereeniging voor Christelijke Scholen" te Taroetoeng (Tapanoeli) goedgekeurd en zijn die vereenigingen mitsdien als rechtspersoon erkend.

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten*).

BUITENZORG.

De waarnemende burgemeester.

De heer M.F. Tydeman, assistent resident en waarn. burgemeester van onze gemeente is gearriveerd. Hoogst waarschijnlijk zal de heer Tydeman na afloop van zijn tijdelijk burgemeesterschap als assistent resident te Buitenzorg geplaatst worden.

Nieuwe assisten-resident.

Daar onze beide ass.-res. dit jaar met verlof naar Europa vertrekken zullen wij binnenkort een geheel nieuw B.B. hebben. In de plaats van den heer Weys vernemen wij dat ass.-res. Weyl van Batavia groote kans heeft hier geplaatst te worden.

Het feest van Landbouw.

De Soos begint een ander aanzien te krijgen. Onder leiding van den hortulanus den heer P. Dakkus zijn de zalen en de veranda geheel versierd. Als motieven gebruikte men een soort modern Dajaks-ornament.

Zaterdag 4 Januari te 7 uur v.m. vangt het feest aan met een demonstratie van een expeditie naar de rimboe. Daarna wordt de optocht gehouden. Route: Departement Handelsstraat, Landsplantentuin, Groote weg langs de Soos en de Residentswoning, Hospitaalweg, Parkweg, Gasfabriekweg, Tjikeumeuhweg, Gang de Leau, Tjilendekweg, Roode brug, Bantammerweg, Pledang terug naar het Departement.

9 uur v.m. onthulling van de gedenkplaat in het gebouw van het Departement, 10 uur vm, prijsuitdeeling deelnemers optocht, 11 uur vm. receptie in de Soos. 1 uur nm. Slametan in het Departementsgebouw, voor de inlanders onder het personeel. 9 uur nm. Feestavond in de Soos. Door de vele bezoekers, die men verwacht zal de op den feestavond te geven revue op Maandag 6 Januari herhaald worden.

Elken avond wordt druk gerepeteerd voor deze revue. Wij vernemen dat dr. Dammermann, de directeur van het Zoölogisch Museum, de auteur is van de revue.

Burgemeester en Resident van Buitenzorg hebben den inwoners verzocht op Zaterdag 4 Januari a.s. te vlaggen.

Aanrijding.

Op den grooten weg voor het Militair Hospitaal werd een dame, die op de fiets van den Hospitaalweg kwam, aangereden door een auto. Het rijwiel werd vernield, terwijl de dame een lichte blessuur aan het been kreeg.

De huiszoekingen.

De huiszoekingen hebben te Buitenzorg een kalm verloop gehad. Over het algemeen is het met de Inlandsche beweging hier kalm Huiszoekingen hebben plaats gehad bij den landbouwconsulent Soetopo, die dien dag naar Solo was naar het congres en bij den Ir. Darmawan, eveneens ambtenaar van het Departement van Landbouw.

Wel vraagt men zich af of dergelijke hoogere ambtenaren bij een Landsinstelling kunnen deelnemen aan P.N.I. congressen, terwijl bij andere departementen zulke landsdienaren op staanden voet worden ontslagen, als zij lid zijn van de P.N.I. of lectuur van die politieke richting in hun bezit hebben. En wanneer iemand op Zondag een vergadering in Solo bijwoont, is hij dan op Maandagmorgen d.a.v. op tijd in zijn dienst te Buitenzorg? Of krijgt hij gouvernementstijd cadeau om een het Gouvernement vijandige vergadering bij te wonen? En welke invloed hebben dergelijke hoogere ambtenaren op het niet geringe lagere inlandsche personeel bij het Departement van Landbouw?

Het ware wel wenschelijk dat bij alle departementen in deze een zelfde regel werd gevolgd en dat een ieder wete dat hij, waar ook in dienst bij het Gouvernement, zich te onthouden heeft van elke het Gouvernement vijandige actie.

SOEKABOEMI.

Een H.I.S.

Konden wij eenigen tijd geleden melden, dat het perceel Selabatoe 62 door de Eerwaarde Zuster Ursulinen werd gehuurd voor een H.I.S., wij kunnen thans hieraan toevoegen, dat met 6 Januari a. s. reeds een aanvang wordt gemaakt met de lessen. De Zusters beginnen eerst met een voorklasse maar zullen met het nieuwe schooljaar ook de verschillende klassen les geven.

De brandstichtingen te Soekaboemi.

Gisternacht is een begin van brand geconstateerd bij het Elitapark ten huize van Oedjang. De billik was met petroleum begoten.

Gedurende de kindervoorstelling gistermorgen is de film in brand gevlogen. Gelukkig zonder ernstige gevolgen. De kinderen zijn wel geschrokken doch een paniek is niet ontstaan. Men ging kalm naar huis.

Nieuwe toko's.

De branden van Soekaboemi hebben toch, behalve de brand op Odeon, ook hun goede zijde. Op de plaats waar eertijds de firma Thung Ek Kiam was gevestigd staan thans drie keurige nieuwe toko's van Lie Pie Tjiang. De toko's zijn gisteren in gebruik genomen.

Ook op den Plaboeanweg zijn nieuwe toko's verrezen. En wel drie naast Toko Tjeng.

BANDOENG.

Spoorbond.

De afdeeling Bandoeng van den Spoorbond heeft een ledenvergadering uitgeschreven op Donderdag 9 dezer aanvang 6 uur 30 n.m.; in de groote zaal der sociëteit „Ons Genoegen".

De agenda luidt o.m.: Verkiezing bestuursleden wegens periodieke aftreding (voorzitter en leden.) — Aanwijzing van afgevaardigden voor de a.s. algemeene vergadering. — Voorstellen voor die A.V.

Na afloop cabaret en dansmuziek, aangeboden door het bestuur der sociëteit „Ons Genoegen" in verband met de beëindiging van het conflict.

Oudejaarsavond en Nieuwjaarsdag.

De jaarwisseling heeft hier op de gewone wijze plaats gehad. Op oudejaarsavond liepen de kerken als gewoonlijk vol, doch wegens het verbod der politie werd geen oorverdoovend afsteken van vuurwerk vernomen, al hoorde men hier en daar sporadisch het knallen van vuurwerk. Maar om 12 uur middernacht brak de bui los en werd op verschillende plaatsen tot het sluitingsuur te 1 uur met animo geweldig gepaft. Verder werd zoowel binnenshuis als op openbare plaatsen 1929 op de gebruikelijke wijze uitgefuifd en 1930 ingeluid.

Nieuwjaarsdag gaf in helderen zonneschijn weer alle gelegenheid tot vermaak doch tegen den avond was de pret uit, daar het regenweer wederom zijn intrede deed.

Vermakelijkheidsbelasting.

Deze belasting op de openbare vermakelijkheden neemt onder de gemeentebelastingen een schitterende plaats in. Over de maand December 1929 werd opgebracht f 11.378,24 tegen f 8.467,37 in dezelfde maand van het vorige jaar.

Over 1929 bedroeg de opbrengst f 179 085,05 en in het vorige jaar 1928 f 181.394,03.

INGEZONDEN.

Een Woord van Dank.

Reeds verscheidene malen mochten we een plaatsje in Uw blad hebben om te „vragen" en nu zou ik heel graag ook op deze manier willen „bedanken."

Ja, U allen, belangstellende stadsgenooten willen we bedanken, dat gij ons door Uw gaven in de gelegenheid hebt gesteld op zooveel plaatsen het kerstfeest te vieren. We mochten, mede door Uwe hulp vele gezinnen en kinderen gelukkig maken.

Ook het kerstfeest met de militairen en in de C.B.Z. mag goed geslaagd heeten.

Nu is dit oude jaar al weer bijna ten einde. En als straks het nieuwe jaar komt, dan zijn onze kleeren-kasten geheel leeg Daarom vragen we U toch ook nog even. Wil ons blijven gedenken. Als gij geen raad weet, met het een of ander, alles is ons welkom. Het kost U slechts een telefoontje Wl. 1199 en alles wordt zoo vlug mogelijk gehaald!

A.A. v. GHEEL GILDEMEESTER
L.A.S. OTTOW
Wijkzusters.

KUNST EN LETTEREN.

KUNSTKRING.

1e Concert Robert Schmitz.

De Fransche pianist Robert Schmitz, die Maandag a.s. alhier in den Kunstkring debuteert, belooft voor dien avond het volgende:

Orgel-prelude en fuga in a moll van Bach in de pianozetting van Liszt, *Etudes Symphoniques* van Schumann, vier stukken van Debussy, vier stukken van Chopin, *Ricordanza* van Liszt en *Toccata* van Saint Saëns.

Het concert wordt gegeven in den Stadsschouwburg en begint om negen uur.

LEGER EN VLOOT.

Personalia.

Aan den 1sten luitent der infanterie, P. Geersen, is wegens negenjaren dienst elf maanden verlof verleend naar Europa, met ingang van 1 Juli 1930.

De majoor der infanterie, L. Deibel, keerende van buitenlandsch verlof terug, is te Atjeh geplaatst.

De overplaatsing van den 1sten luitenant der infanterie, G.H. Gortmans van de Westerafdeeling van Borneo naar het 5e bat. te Semarang is ingetrokken.

De 1ste luitenant der artillerie, keerende van buitenlandsch verlof terug, J.K.A. Timmer, is bij de bergartillerie te Malang geplaatst.

Bij de bergartillerie te Salatiga en gedetacheerd bij het hoofdbureau van den generalen Staf te Bandoeng, de idem G.P. Eijken.

Bij de draagbare wapenen te Bandoeng, de onderluitenant der artillerie, keerende van verlof terug, J. Nagelmakers.

De onderluitenant der artillerie, A. Vallenduuk, is van Meerter-Cornelis naar Weltevreden overgeplaatst.

De majoor der Infanterie A.C.P. van Cattenburch in met ingang van 2 Januari 1930 bevorderd tot luitenant-kolonel.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Azië, Z. Afrika en W. N. Amerika.

Op Zaterdag 4 Januari 1930 a.s. wordt om 12.30 n/m een post gesloten voor Azië, Zuid Afrika en Westelijk Noord Amerika per s.s. *Plancius*.

Met deze gelegenheid worden ook binnenlandsche posten gesloten voor de gewesten Banka, Riouw, Sumatra's Oostkust, Tapanoeli en Atjeh. Laatste lichting van aangeteekende stukken 12.30 n/m.

Bijkantoren.

Met ingang van heden zijn de diensttijden van de bijkantoren Tanah-abang, Molenvliet, Gondangdia en Kramat vastgesteld van 8 v/m tot 12 's middags en van 4 n/m tot 6 n/m.

De Mailboot.

Met de mailboot, die zich, nu haar vertrek op een vrijen dag viel, oogenschijnlijk in minder belangstelling mocht verheugen dan gewoonlijk, vertrok mr. A. van Olst, lid van den Raad van Justitie. Vele vrienden en kennissen deden hem uitgeleide.

Jubileum.

Op den eersten Januari werd in den apotheek van de firma Rathkamp in de Rijswijkstraat het heugelijke feit herdacht, dat de heer A.L. Boeck 25 jaar bij genoemde firma in dienst was. Namens de directie werd hij gecomplimenteerd.

De hoop werd uitgesproken, dat de directie hem nog vele jaren onder haar trouwe medewerkers moge rekenen. Natuurlijk werd den jubilaris een stoffelijk blijk van appreciatie door de directie aangeboden, terwijl ook de verdere medewerkers van de firma Rathkamp hem souvenirs vereerden.

De heer Boeck is bij een groot gedeelte van het Bataviasche publiek een zoo goede bekende, dat zeer velen zeker met ons zullen instemmen, wanneer wij hem toewenschen, dat hij nog vele jaren in volle gezondheid zijn betrekking mag blijven vervullen.

„De gehuurde Minnaar."

Een blijspel van Jack Murton, waarin een beminde miss een minnaar huurt om van een „echte" minnaar af te komen; de miss" blijft met de „gehuurde" zitten. Dit is de inhoud van het luchtige blijspel dat gisteravond door het Haagsch Tooneel is opgevoerd.

Het publiek amuseerde zich met de grapjes van Eddy Wobbs, de gehuurde minnaar, welke rol bij Jan Mulder in goede handen was.

Elly van Stekelenburg, deze avond luisterende naar de naam Hondrorica Tyrrel-Green, speelde wel als een persoontje die de moeiten welke door Eddy Wobbs gedaan werden om haar wedermin te krijgen, waard was. Wij hebben ons verwonderd over de uitgebreide garderobe van „Elly" vooral over haar vele en veelsoortige pyama's waarin we haar in de twee stukken van het Haagsch Tooneel hebben zien optreden. Elly van Stekelenburg had een aardige, hupsche kamerjuffer in den persoon van Kitty Posthumus.

Chris de la Mar leverde goed spel, zoowel als heusche minnaar, en als bezorgde vader.

Nadat de gehuurde minnaar van de planken was verdwenen, werd door het Haagsch Tooneel een Nieuwjaarswensch van A. Zimmerman uitgesproken.

Bij het passeeren der gebeurtenissen van het afgeloopen jaar had vooral het optreden van den commissionnair Wolff — in levende lijve! — donderend succes. En toen hulde werd gebracht aan de politie voor haar jongste optreden tegen de P.N.I. kwam er aan het gejuich haast geen einde.

De „Deutsche Verein".

De leden van de „Deutsche Verrein" hebben wijs en eer van hun land getrouw, de jaarwisseling degelijk gevierd. Het feest duurde tot half vijf in den ochtend voort. Adolphe Engers en zijn troepje luisterden den avond op.

Welverdiend Verlof.

Wij vernemen dat mr. W. J. M. Plate, vice-president van den Raad van Justitie in September van dit jaar na ruim 35 jaren onafgebroken dienst voor de eerste maal met verlof vertrekt.

Opium.

Gisteren werd in de benedenstad een Chinees gearresteerd die in het bezit werd bevonden van een partij clandestiene opium, ter waarde van 6000 gulden.

Rodi Roeters in den Schouwburg.

Rodi Roeters komt Zaterdagavond in den schouwburg. Hij zal daar voordrachten houden, internationale chansons zingen, karikaturen teeken en van alles doen om den avond tot een gezellig feest te maken.

Het Italiaansch orkest Mariano zal gedurende de pauzes en voor en na den avond klassieke muziek geven en Jazz-band melodieën spelen. De heer Mariano zelf zal viool soli geven. Het belooft een avond van „elk wat wils" te worden. De advertentie geeft nadere bijzonderheden.

BIOSCOPEN.

De Globe.

Zoolang de vrouwen bloemen steken in den loop van het geweer, wanneer de soldaat ten oorlog trekt, zal de wereldvrede een illusie blijven. In „De Kozakken" is het de Russische vrouw die den man, dien zij lief heeft en die niet vechten wil, dwingt om het zwaard om te gorden en in haar oogen een held te zijn — zelfs al moet zij den geliefde opofferen.

Renée Adoree als het meisje, John Gilbert als de kozak — een paar dat hartstochtelijk spel garandeert: een film van spanning, waarin het duel der seksen vol bitterheid wordt uitgevochten, liefde die in haat verkeert, maar gereed is opnieuw zich als liefde te demonstreeren. Het oer-instinct dat wordt uitgevierd: in den dans, in de rijkunst, in het vechten. Prachtige staaltjes van rijkunst geeft deze rolprent, die wordt omlijst door een machtig natuurlijk decor van geweldige lijnen.

De *make up* laat niets te wenschen over; prachtige typen zijn er onder de spelers; scènes die de menschen in de zaal fascineeren, zoodat telkens applaus wordt gehoord (een enkele — b.v. de afstraffing van den vader door den zoon — is gecoupeerd) tal van komische intermezzo's en een slot dat pakt omdat het verrast.

Capitol.

Het is natuurlijk niet heelemaal in den haak, wanneer een meisje een nacht lang met een vreemden meneer in een taxi gaat zitten, vooral niet als dat meisje kort tevoren een heel onaangename ervaring met een als heer gekleed persoon heeft opgedaan. Maar daartegenover moet in aanmerking worden genomen, dat het niet leuk is bij je thuiskomst te merken dat je blijkbaar plotseling verhuisd bent en aan den anderen kant van de voordeur, onder een lantaarnpaal woont.

Laura la Plante speelt in deze film, die *the love trap* heet, de hoofdrol ze toont ook van de onaangename dingen iets te kunnen leeren, zoodat zij op haar beurt een deftigen meneer in een hoogst delicate positie brengt. Het is heel vermakelijk en herhaaldelijk davert de lach door de zaal.

Inderdaad een film waarbij men zich amuseert. Ondeugend een tikje, maar zoo dat het humor blijft van de goede soort; en de muziek illustreert deze film op uitstekende wijze.

Inkwartiering.

Lya de Putti gooit het met haar nationaliteit op een accoordje: zij speelt in Amerikaanschen dienst (Universal) de rol van een Luxemburgsch meisje. In haar dorp worden Amerikaansche troepen ingekwartierd, een kolfje naar het handje van Lya, zooals U zult begrijpen. Vooral haar nieuwe huisgenoot, de soldaat Marcolm Mc. Gregor, valt met zijn oolijk jongensgezicht in haar smaak.

Haar vader, die precies een gezicht heeft als de commandant van de Zeppelin, is een hartstochtelijk pacifist en daarom behandelt hij soldaten, die hij in zijn vingers krijgt, zeer hardhandig. Natuurlijk laat hij zich tenslotte overwinnen door de beide jonggelieven, maar aan zijn capitulatie gaat heel wat vooraf, tot zelfs de schaking van een meisjes dienstbode toe.

De film is verder gekruid met militaire humor. De beste mop is echter van den kapper afkomstig, die als lid van het pacifisten-comité zijn voorstel aangenomen weet te krijgen, dat elk meisjes dat met de soldaten flirt, het haar afgeknipt zal worden. Aardige meisje als klanten en geld in het laadje, denkt de kapper; je reinste pacifisme.

Deze aardige film draait in het *Decapark*.

Aanrijdingen.

Gisteren werd in Djattibaroe Boender een Inlander afkomstig uit Tangerang aangereden door een taxi, bestuurd door een Inlander.

Het zwaargewonde slachtoffer werd in een naburige woning opgenomen, waar hij kort na het gebeurde overleden is. De schuld van de aanrijding lag aan den autobestuurder. Tevens is gebleken, dat de wagen, waarmee hij reed, zeer slecht werkende remmen had. Men heeft den chauffeur aangehouden.

In Meester-Cornelis, nabij Manggarai werd een Inlandsche jongen door een motorfiets aangereden. Het kind moest zwaar gewond met spoed naar een ziekeninrichting worden overgebracht.

De motorrijder reed in volle vaart en bleef onbekend.

*

Op de hoek Oude Tamarindelaan-Gang Holle werd een koelie van den Reinigingsdienst door een auto, bestuurd door een Inlander aangereden. Hij moest in de C.B.Z. worden opgenomen. De schuld lag volgens ooggetuigen aan den bestuurder van de auto, die komende van de Theresiakerkweg voor een tegemoet komende Electrischen tram trachtte om te rijden, met het gevolg dat hij den koelie raakte. De chauffeur was niet in het bezit van een rijbewijs.

Straatroof.

Op Tandjong Priok werd gisteren midden op den dag een hadji uit Panaroekan, die in het bezit was van een bedrag van 450 gulden aan bankpapier, aangesproken door twee Inlanders. Terwijl hij op niets verdacht was, maakten de lieden hem het bedrag afhandig, waarna zij zoo snel mogelijk de benen namen.

Zij worden door de politie gezocht.

HET VROUWENCONGRES.

Een verrassend slot.

Op Oudejaarsavond zou het Vrouwencongres alhier eindigen met een gezelligen avond. Honderden hadden zich daarvoor naar het alg. Clubgebouw in Gang Kenari begeven. De kindertjes van de Taman Siswo-school Kemajoran hadden zich opgewonden over hetgeen zij den avond zouden vertoonen. De kleuters, gekleed in aardige, doch eenvoudige costuumpjes repeteerden in de achterzaal, waaruit herhaaldelijk vreelijk kindergejuich opsteeg.

Onder de ouderen, onder het bestuur van het congres ging echter een mare rond, welke voor de genoodigden niet erg opwekkend klonk, de gezellige avond moest afgelast worden.

Bij het openingsuur, trad mevr. Moestadjab, voorzitster van het congrescomité, dat het congres dezen gezelligen avond wilde aanbieden, naar voren en verklaarde, dat in verband met de gebeurtenissen der laatste dagen en de arrestaties van de vooraanstaande leiders der nationalistische beweging, het beter was om af te zien van dezen gezelligen avond. Zij verzocht de aanwezigen om stil en zonder eenig protest het gebouw te verlaten.

De voorzitster, mevr. Soekanto, sprak een woord van afscheid en dank tot de dames-afgevaardigden en alle belangstellenden. Hierna werd het congres gesloten. Men bleef nog eenigen tijd bijeen in de tentoonstellingslokalen.

Provinciale Raad West-Java.

Met ingang van 1 Januari 1930 zijn benoemd tot lid van den Provincialen Raad van West-Java:

V. Ahn, adviseur voor cultuurzaken te Buitenzorg.

Raden Amin Soekahar, adjunct-referendaris ter gemeente secretarie van Bandoeng.

Atik Soeardi, onderwijzer te Bandoeng,

J.A. Deknatel, lid van de Factorij der Nederlandsche Handel Maatschappij te Batavia.

Hoesein Bin Said Bamasjoes, tolk bij het Kantoor van den waarnemend adviseur voor Inlandsche Zaken.

Raden Iskandar Prata, boekhouder te Batavia,

J.H.B. Kuneman, resident van Midden-Priangan,

Lie Tek Goan, administrateur der Theeonderneming „Hardjasari" bij Tjiandjoer,

Mas Moehamad Soemardi, onderwijzer te Garoet,

Raden Oesmansjah, administrateur der Rubberonderneming „Djasinga" te Buitenzorg,

Mas Oetara, geneesheer te Cheribon,

J.J.B. Ostmeier, adviseur bij het Algemeen Delisch Emigratiekantoor te Bandoeng,

Raden Adipati Ario Prawirakoesoema, regent van Serang,

Jhr. mr. A.F. de Savornin Lohman, referendaris bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel,

W.H. van der Veen, administrateur der Kinaonderneming „Dradjat" te Garoet.

Ir. M. H. C. Vreede, algemeen vertegenwoordiger van de Nederlandsche Koloniale Petroleum Maatschappij te Weltevreden.

Dr. E. W. Walch, buitengewoon hoogleeraar aan de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia, gouvernements arts belast met de supervisie over de malaria bestrijding.

C.E. van der Zijl, landbouwkundig adviseur bij de N. V. Maatschappij tot Exploitatie der Pamanoekan en Tjiassem landen te Soebang.

Oud en Nieuw.

De jaarwisseling is hier weer met het noodige lawaai gevierd. De vuurwerkfabrikanten hebben weer de noodige zilverlingen aan de Batavianen verdiend. Wij zullen den door al het geknal en gevonk vermoedeIen lezer niet verder lastig vallen met een beschrijving, hoe lawaaierig het was en hoe schoon de straatorkesten *ad hoc* het Wilhelmus en wat niet al bliezen. Volstaan wij dus met de mededeeling, dat zich bij het afsteken van het vuurwerk voor zoover bekend geen ongelukken hebben voorgedaan. Deze genoegens hebben dus geen schadelijke gevolgen gehad, buitenskamers tenminste. Maar U weet, kinderen, die met vuur spelen....

Hoteldieven.

Ten nadeele van een Europeaan, logeerende in een van de groote hotels van Weltevreden werd door een insluiper een bedrag gestolen van 400 gulden aan bankpapier.

A. W. Groote, de ontwerper van de Stenografie-Groote.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Globe Bioscoop: „De Kozakken".
Capitol: „Een Nacht in een Taxi."
Deca-park: „Inkwartiering".

***

6 Jan. Kunstkring Pianoconcert Robert Schmitz.
8 Jan. Vad. Club.
10 Jan. Kunstkring. Tweede Pianoconcert Robert Smitz.
10 Jan. Kon. Bat. Ver. Volkenbond en Vrede.

BANDOENG.

Bioscopen.

Woensdag 1 Januari.
Concordia-Bioscoop: „De Geluksster."
Luxor: „Anna Karenina".
Empress Bioscoop: „Is U al verzekerd?"

I.E.V. Jeugd-Organisatie.

Zaterdag 4 Januari 6 uur n.m. gezellige bijeenkomst der I.E.V.J.O. in het Clubgebouw van het I.E.V.

WEERBERICHT.

(*Van het Kon. Magn. en Met. Observ.*)

Geregistreerde regenval gisteren 9 mM. en hedenmorgen 7 uur: nihil.

Geregistreerde temperatuur gistermiddag 12 uur: 29,2° C. en heden 28,6° C.

PERSONALIA.

Benoemd tot landbouwconsulent en blijft geplaatst in Midden-Java, ir. Th. P. Balk, thans belast met die betrekking.

*

De hoofddepôthouder der Opiumregie, A.W.F. Jutting, is van Semarang naar Weltevreden overgeplaatst.

*

De 1ste depôthouder der Opiumregie, V. Wardenaar, is van Soerakarta naar Semarang overgeplaatst, en van Makassar naar Soerakarta, den idem A. H. Quebe.

*

Ter beschikking gesteld van het hoofd van den Dienst van Volksgezondheid, de militair apotheker 2de klasse, dr. C. Blomberg, met voor herinnering voering bij het leger.

*

Met ingang van 1 Januari 1930 benoemd tot administrateur ter secretarie der provincie Midden-Java, F.H.C. Dalderup, thans in dienst van den plaatselijken raad van Semarang, enz.

*

Met ingang van 1 Januari 1930 benoemd tot hoofdambtenaar in dienst der provincie Midden-Java, ter beschikking van den gouverneur dier Provincie teneinde te worden belast met de waarneming der functiën van secretaris dier provincie J. Gerritsen, thans hoofdambtenaar in dienst van het ressort van den plaatselijken Raad van Semarang enz.

*

Gerekend van 4 December 1929 eervol ontheven van het geven van onderwijs in het Romeinsch privaatrecht bij de Rechts Hoogeschool te Batavia prof. mr. A.H.M.J. van Kan.

Belast met het geven van dat onderwijs prof. mr. J. Zeylemaker, tijdelijk hoogleeraar in het Ned. Indisch handelsrecht aan die hoogeschool.

*

In de permanente Arbeids Commissie ter Oostkust van Sumatra benoemd tot lid J.J. Tulleken; assistent op de onderneming Selayang der Senembah Maatschappij, en W.J. Beck, assistent resident van Deli en Serdang.

Wegens vertrek eervol ontslagen als lid dier commissie S. Bouman, laatstelijk assistent-resident van Deli en Serdang, en H. Beeuwkes, resident van Bali en Lombok, tevoren assistent-resident van de afdeeling Simeloengoen en de Karo-landen.

*

Met ingang van 1 Januari 1930 benoemd tot hoofdingenieur hoofd v/d afdeeling Bruggen, Wegen en Gebouwen en andere Provinciale Werken, van het Provinciaal Waterstaats kantoor van Midden-Java de heer H. Wirix, thans directeur der plaatselijke werken van Semarang enz.

*

Met ingang van 1 Januari benoemd tot lid van den provincialen Raad van Midden-Java, ir. W. Cool, voorzitter van het comité van het Bestuur der N.I.S., ir. J. G. Pouw, administrateur der Bataafsche Petroleum Mij. te Tjepoe, C.J. L. Rooseboom, administrateur der theeonderneming „Tandjongsarie", af. Wonosobo; L. van Laar, hotelhouder te Poerworedjo; dr. W. L. Vogelzang, geneesheer directeur van het zendings Ziekenhuis te Poerbolinggo; Chr. F. W. Bergman, lid der firma Rouwenhorst Mulder & Co. te Semarang; mr. W. C. B. van der Zwaan, landsadvocaat te Semarang; E.L. van Ligten, agent van de firma Mc. Neill & Co te Tjilatjap; M. Los, administrateur der gouvernements Rubber en Kapokonderneming „Balong"; M. Permadie, Gouv. Indisch arts aan de C.B.Z. te Semarang; R. Adiwidjojo, taalonderwijzer aan de Kweekschool te Moentilan; J. Dermohatmodjo, onderwijzer te Poerworedjo; Raden Slamet, wethouder van de gemeente Semarang; Mas Soedjo, regent te Tjilatjap; Raden Mas Soedarto Mangkoesoebroto, landrechter te Pekalongan; R. Ng. Ronggoprawirohamiprodjo, gepensionneerd patih van Blora; Liem Yoe Tiang, majoor der Chineezen te Magelang.

Vrijgezellen weten ook het geheim van een goed voorkomen, nl. Stacomb voor 't haar.

52dag

ADVERTENTIEN.

Op 7 Januari 1930 hopen onze geliefde ouders

D. W. HARDENBERG

en

H. Ph. VOLL

den dag te herdenken, dat zij 25 jaar geleden in het huwelijk zijn getreden.

Hunne kinderen

PHILIP
CORRIE
VICK
COEN
HARDENBERG

Ontvangdag 7 Januari 1930 n.m. 7—9 uur te Mr. Cornelis Matramanweg 161.

Kleeding licht.

Volstrekt eenige kennisgeving. 1414

Ondertrouwd:

R. Th. DOEVE

en

LIANE van RIJN

Semarangstraat 5

Djamboelaan 19.

Huwelijksvoltrekking 14 Januari 1930. Receptie 13 Januari ten huize der bruid, 7 — 8.30 n.m.

Kleeding licht. 1447

Eenige en algemeene kennisgeving.

Getrouwd:

R. C. JONGELIE

en

C. C. P. SCHUURKAMP

Weltevreden, 2 Januari 1930

Parkhotel 1446

De Heer en Mevrouw

H. M. COHEN-Kemper

berichten hiermede de voorspoedige geboorte van hunne dochter

ANNA MARIA THERESIA

Rijswijk 12, 1 Januari '30

R.K. Ziekenhuis St. Carolus 1442

De Heer en Mevrouw

Mr. H. G. J. MORSHUIS-de Groot

hebben het genoegen kennis te geven van de voorspoedige geboorte van hun zoon

BERNARDUS HENRICUS MARIA.

Weltevreden, 31 December 1929.

St. Carolus Ziekenhuis 1420

De Heer en Mevrouw

TICHELMAN-Scholten

geven kennis van de geboorte van hunne dochter

MARGARETHA.

Weltevreden, 1 Januari 1930.

Ziekenhuis Tjikini 1419

Op den 28sten December 1929 overleed te Doekoewringin onze moeder en schoonmoeder

Vrouwe ANNA CORNELIA VAN LOENEN

Wed. van Johannes Kastelyn.

Weltevreden, 31 December 1929.

L. J. C. KASTELYN
J. A. KASTELYN-Nottebaert
E. H. POORTMAN-Kastelyn
C. POORTMAN
J. C. MAITLAND-Kastelyn
Ch. A. MAITLAND
C. A. KASTELYN
L. E. KASTELYN-van der Valk.

1436

Heden ontvingen wij het telegrafische bericht van het overlijden op 31 December j.l. van onzen hooggeachten Directeur, den WelEdelGestrengen Heer

M. L. FAUËL

in leven Directeur der

N.V. IJSMAATSCHAPPIJ „PETODJO"
N.V. NED. IND. IJSMAATSCHAPPIJ
N.V. BUITENZORGSCHE IJSMAATSCHAPPIJ
N.V. MIJ. TOT EXPL. VAN IJSFABR. TE CHERIBON EN TEGAL
N.V. IJSFABRIEK BATAVIA
NEW SINGAPORE ICE WORKS Ltd.
N.V. IJSFABRIEK TE SOEKABOEMI.

Namens bovengenoemde naamlooze vennootschappen.

1443 De Superintendent:

Ir. F. N. CARABAIN.

Vice-Admiraal

ten BROECKE HOEKSTRA

zal gaarne bezoeken ontvangen op VRIJDAG den 3den Januari 1930 van 7 u. — 9 u. n.m.

Kleeding Heeren: Licht. 1414

R. A. A. DJAJADININGRAT en Raden Ajoe

zullen in plaats van Zaterdag a.s. gaarne MAANDAG 6 DEZER van 7 — 9 u. des avonds ontvangen.

Kleeding voor Heeren: Licht.

Struiswijkstraat 36. 1424

P. A. A. KOESOEMO JOEDO

en

B. R. A. MIRJAM

zullen gaarne Dinsdag 7 Januari 1930 van 7 — 9 u. des avonds ontvangen in de Militaire Societeit Concordia.

Kleeding voor Heeren: Licht. 1448

Jenne

Neemt een proef met:

Jenne's M.C.F. Conserven

DE CONSERVEN ZONDER BLIKSMAAK

VERKRIJGBAAR:

Proefpakketten No. 1 à f 10.—
„ „ 2 „ „ 7.—

TOKO H. JENNE & Co.

Noordwijk

1438 Tel. Wl. 2000 en 1228

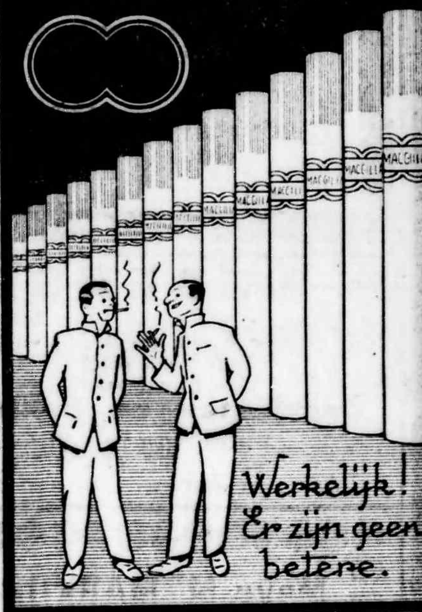
Schoenen By Eisermann's

Ryswykstraat 14.

WELTEVREDEN

H. D. MAC GILLAVRY

AMBARAWA

Mevr. J. MEIJER-Volten

TAND-ARTS

Gang Holle 13. Tel. 181 Wlt

Spreekuren: 8—10 uur v.m.
5—6 „ n.m.

Uitgezonderd Zaterdagmiddag.

Andere uren volgens afspraak. 85do

RUYS' HANDELSVEREENIGING

VOOR INDIE

WELTEVREDEN SOERABAJA BANDOENG SEMARANG MEDAN VAN NIE & Co

KANTOORMACHINES, KANTOORMEUBELEN, KANTOORBENOODIGDHEDEN

1395

DE

DRUKKERIJ EMMINK

WELTEVREDEN

KWALITEITSDRUKWERK voor HANDEL EN CULTURES

Beleeningen op Effecten

5½ pCt.

POSTSPAARBANK

1381

Ontwerpen en uitvoeren van IJzerconstructies voor alle doeleinden.

LINDETEVES-STOKVIS

Afdeeling IJzerconstructie.

PAN GIE BO HO HWEE

zei eens een enthousiast Chineesch gebruiker van

REGNAULT's Lakverf: RENJOLIN.

Nooit sprak iemand meer waarheid.

Met **RENJOLIN** is het inderdaad: DUURKOOP-GOEDKOOP.

Agenten voor West-Java

WAAL & BOOM.

222mdo BANDOENG—WELTEVREDEN.

VERMIST

een hond, reu,

Duitsche Herder,

wolfskleur, volwassen, ietwat vermagerd zonder halsband, luisterende naar den naam Astor. Tegen flinke belooning terug te bezorgen Djocjaweg 99 bij Pegangsaän of Telf. Wel. 981. 1440

Geroutineerde Stenotypiste

GEVRAAGD

door Importkantoor. Offerten onder opgave van diploma's, vroegeren werkkring en genoten salaris onder No. 14.6 Bataviaasch Nieuwsblad.

De Zusters Ursulinen van Weltevreden,

POSTWEG 2,

wenschen Ouders en Voogden harer leerlingen, vrienden en bekenden Gods overvloedigen zegen in 1930 en bedanken tevens voor de ontvangen heilwenschen.

2—1—'30. 1429

Paviljoen Te Huur

2 kamers, voorgalerij, eigen gemakken, 2 spenkamers op Meester Cornelis, dicht bij tram en omnibus, electrisch licht en waterleiding. Brieven onder No. 11052 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 1422

Te huur aangeboden:

voor direct,

groot heerenhuis

met ruime garage, huurprijs f 80.— per maand, en ook idem zonder garage voor f 75.— per maand.

Beide nieuw gebouwd, van alle gemakken voorzien, en bij het station Meester-Cornelis. 1407

Te bevragen Tfn. 369 M.C. en 1383 Bat.

Eigenaren & Verhuurders van

„TE HUUR KOMENDE PERCEELEN"

Geeft Uwe huizen, kantoren, winkels en pakhuizen ten verkoop en verhuur op aan het **OUDSTE WONINGBUREAU** ter plaatse. Vlotte afwikkeling. Prima referenties! Administreeren van Vaste Goederen.

MAKELAARSKANTOOR F. W. VAN GENDEREN

Beëedigd Makelaar. 158w

Afdeeling WONINGBUREAU

Postweg N. 19 Tel. 2182 — 2183 Welt.

MAURITS CORONEL

GEDIPLOMEERD PIANOLEERAAR

VIOSPLEIN NOORD No. 1. Tel. Welt. 1302.

1338

GEVRAAGD

Voor directe indiensttreding

ASSISTENT-MAGAZIJNMEESTER

SIEMENS SCHUCKERT WERKE

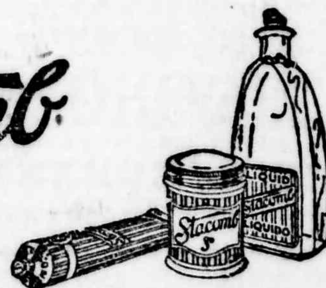
Batavia.

Sollicitaties uitsluitend schriftelijk. 1452

Keurig-zittend haar is het geheim van een goed voorkomen. U kunt Uw haar dwingen den geheelen dag precies zoo te blijven zitten, als Uw kam en borstel het 's morgens opmaakten, door het regelmatig gebruik van het thans over de geheele wereld door millioenen gebruikte haarmiddel.

Stacomb

1412 1415

Auto-Reparatie-Atelier „VULCAIN."

TANAH ABANG WEST No. 6, WELTEVREDEN, TELEFOON 465.

Ons **atelier staat onder leiding** van een **prima Europeesch vakman met jarenlange ervaring** in de **Automobiel-fabrieken in Europa.**

Aan onze **Duco-installatie** is een **expert** verbonden, waardoor wij in de gelegenheid zijn al ons ducowerk te garandeeren.

Alle reparaties, hoe klein ook, worden gegarandeerd.

1318

Ontvangen:

Een keurige collectie

Parijsche Tafelschemerlampjes

met verzilverde voetstukken.

Groote keuze. Voordeelige prijzen.

Firma KHOUW & LIE

JUWELIERS

88do Pasar Baroe 69, — Weltevreden.

TE KOOP

wegens aanschaffing ROOSEVELT

STUDEBAKER

5-zits Duplex in uitstekenden staat.

FIAT 507 zeer zuinig gebruikt, zeer geschikt voor kantoor- en reiswagen.

OAKLAND

model 1927/1928 in uitstekenden staat.

Deze wagens worden desgewenscht op makkelijke betalings-voorwaarden verkocht en worden beide met garantie afgeleverd.

:-:

MOTORS Ltd.

Koningsplein Zuid 12

Telefoon Welt. No. 3202.

1394

ONZE GROOTE JAARLIJKSCHE UITVERKOOP

is begonnen!

Alles tegen Spotprijzen à Contant

Eerste 3 dagen

uitsluitend CONFECTIE en HOEDEN

Japonnen	fl. 1.50	Hoeden	fl. 1.–
„	„ 2.50	„	„ 2.50
„	„ 3.75	„	„ 4.–
„	„ 5.–	„	„ 5.–
„	„ 7.50	„	„ 7.50
„	„ 10.–		
„	„12.50		
„	„ 15.–		
ALWETHA		Pyama's	„ 6.–
Regenjassen	fl. 15.–	Jumpers	„ 3.75
Badcapes	„ 5.–	Jersey's	„ 10.–
enz.	enz.		enz.

Au Bon Marché

Rijswijkstraat 20 — Weltevreden.

1415

GROOTE UITVERKOOP

bij

EISERMANN's SCHOENBAZAAR

Rijswijkstraat 14.

VANAF HEDEN tot en met 6 DEZER

(Zondag a.s. geopend van 9—1).

. IN VERBAND MET ONZE VERHUIZING OP ULTIMO DEZER EN TE GROOTEN VOORRAAD, GEVEN WIJ ALLE

SCHOENEN TEGEN UITVERKOOPPRIJS

voor

DAMES - HEEREN - KINDEREN

SCHITTERENDE MODELLEN — ENORME KEUZE.

SLECHTS 4 DAGEN!

1451

R. LEDEBOER

Oogarts

Koningsplein W. 10. (hoek Museumlaan).

Telf. Welt. 3692

Uitsluitend voor 65de

Oogziekten en brillen

werkdagen 7 —10 v.m.

4.30—7 n.m.

Zon- en feestdagen 7.30—8 30 v.m.

Mevr. M. MARKUS-Lindeman

TANDARTS.

Mampangweg 47

Telf. Mtg. 999

Spreekuren: 7 – 9 u.v.m
5 — 6.30 u.n.m.

1412

RIJWIELEN

BURGERS E.N.R. MODEL A.N. Dames en Heeren f 140.—

BURGERS E.N.R. MODEL A „ „ „ 125.—

STEELINK'S KROON „ „ „ 150.—

„ „ jongens „ meisjes „ 85.—

Geheel compleet met bel, pomp, lantaarn, tasch en gereedschappen. Op afbetaling met geringe verhooging vanaf f 7.50 per maand. —

FIRMA H. P. J. STEELINK

Rijswijkstr. 26 Weltevreden Telef. 1689

1404

Toko VRIENDENHULP

Senen — Telf. No. 3991 Welt.

Manchetknoopen
Boordspelden
Dasspelden
Horloge-kettingen
Dasknijpers
etc. etc.

1401

Doublé 10 jaar garantie.

H.H. ARCHITECTEN

WISALIN

GLANSVERVEN

Uw verf

Steeds groote voorraden

W. J. STOKVIS'

Koninklijke fabriek van Metaalwerken

Rijswijkstraat 30 WELTEVREDEN.

1w

DIVERSE BROODSOORTEN

Prima Beschuitjes Overheerlijke Theebanket (drooggebak)

TAARTEN Diverse taartjes en kleine gebakjes, Warme gerechten van vruchten enz., Hollandche wafels, Goed gekruid St, Nicolaasgebak, Goed gevulde boterletter en letterbanket.

GEPREPAREERD IJS.

Adres Maison voorheen Th. Vogelpoel 1430

EIGENAAR TIAN BOEN HAIJ

Matramanweg 85 Telf. 390 en 558, Mr.-Cornelis.

E. VAN VOORTHUIZEN

Stenograaf bij den Volksraad.

Lessen in Stenografie

Groote, **Verslagen.**

Zuiderweg 21, Weltevreden.

Telefoon Mr. Cornelis 48.

1897

VAN DALE'S

GROOT WOORDENBOEK DER NEDERLANDSCHE TAAL

ZESDE, geheel opnieuw bewerkte uitgave,
:- 2106 bladzijden in twee kolommen. -:

Thans is de nieuwe (ZESDE) geheel herziene
:— en vermeerderde druk compleet van —:

VAN DALE'S

Groot Woordenboek der Nederlandsche Taal

waaraan sedert het jaar 1924, het jaar van het compleet worden van den vorigen druk, gearbeid werd.

De woordenschat onzer taal breidt zich steeds uit, inzonderheid op het gebied van wetenschap en techniek. Toch ook op andere wijze. Hoe vaak gebeurt het niet, dat woorden en uitdrukkingen, schertsenderwijze in sommige kringen gevormd, daaruit in de algemeene taal overgaan. Waar dit reeds het geval is in gewone tijden, hoe veel te meer dan niet in de gebeurtenisrijke dagen sinds het uitbreken van den wereldoorlog in 1914.

Een weerspiegeling hiervan vindt men in den 6en druk; een algeheele herziening der militaire woorden ging hiermee gepaard; bijzondere aandacht werd ditmaal aan de rechtstermen geschonken, terwijl opnieuw de Zuid-Nederlandsche woorden aan een Vlaamschen taalkundige werden toevertrouwd.

De redactie heeft zich beijverd, het Woordenboek met de nieuwste woorden aan te vullen. De omvang van deze nieuwe uitgave is dan ook weer met 150 kolommen uitgebreid, waaruit dus wel blijkt, dat deze druk inderdaad geheel herzien en sterk vermeerderd en verbeterd is.

Ruim 125.900 woorden verklaard en in hun verschillende beteekenissen door voorbeelden opgehelderd.

De buitengewone uitgave, welke in geen boekenverzameling van eenigen omvang mag ontbreken, bieden wij aan voor den prijs van f 21.50, betaalbaar in maandelijksche termijnen van f 2.50. Het werk is bijzonder stevig gebonden in zwaar linnen band.

Toezending van het complete werk geschiedt onmiddellijk na ontvangst van onderstaand bestelbiljet door:

W. Gorter Jr. Boekhandelaar Bandoeng

B.N. **BESTELBILJET.**

Ondergeteekende wenscht te ontvangen van **W. Gorter Jr. Boekhandelaar te Bandoeng, Riouwstraat 171.**

1 ex Van Dale's Groot Woordenboek der Nederlandsche Taal, gebonden in zwaar linnen band, voor den prijs van f 21.50, betaalbaar in maandelijksche termijnen van f 2 50, te zijnen kantore te Bandoeng.

NAAM

WOONPLAATS

BEROEP

1411

VOOR

DAMES TASCHJES

Chic en Fijn
En een Prijsje
O zoo Klein,
Moet men toch bij

Bonefaas

zijn.

1400

BOEKHANDEL

H. TIMMERMANS

WELTEVREDEN,

Laan de Bruin Kops 6, Tel. 2638 Wl.

Nieuwe boeken

A. Zweig	De strijd om sergeant Grischa	geb. f	5.90
K. Rhodes	Haar liefdesstrijd	„ „	3.50
L. Gerard	Het geheim van den gouden lotus	„ „	3.50
Alma de Mea	Man en vrouw	„ „	5.90
R. Burman	Verborgen werkelijkheid	„ „	5 90
R. Ayres	Het mannetje in de maan	„ „	3.—
	Langs een omweg	„ „	3 90
	Bruine suiker (nieuwe druk)	„ „	2.70

9w

NILLMIJ

Juist in tijden van onzekerheid is ons Crescendo Tarief het aangewezene.

VRAAGT inlichtingen aan onze Inspecteurs:

J. D. A. Rahder en } Telefoon
C. T. Samson Bouret } Wl. 704

1405

LEEST DIT:

DUNLOP's Organisatie werkt met een kapitaal van meer dan Fl. 500 000.000.00

—o—

DUNLOP heeft hare fabrieken in 7 verschillende landen.

—o—

DUNLOP bezit te Birmingham in Engeland de grootste katoenfabriek der wereld.

—o—

DUNLOP beschikt over haar eigen Rubberondernemingen, die een oppervlakte van ruim 65 000 acres beslaan en meer dan 55 000.000 rubberboomen produceeren de rubber bestemd voor de Dunlopbanden.

—o—

DUNLOP heeft een staf van 45.000 geschoolde vakmenschen in dienst.

—o—

DUNLOP heeft de grootste ondervinding van alle bandenfabrikanten—ruim 40 jaar geleden vervaardigde Dunlop den eersten luchtband, en heeft sindsdien de leiding behouden, wat betreft iedere noemenswaardige verbetering en vervolmaking op het gebied van luchtbanden.

—o—

DUNLOP Service Depots zijn in alle landen der wereld gevestigd.

—o—

DUNLOPBANDEN worden vervaardigd volgens de modernste en meest beproefde werkwijzen in de banden-industrie en zijn berekend om de grootst mogelijke afstand af te kunnen leggen. De band is samengesteld uit langvezelachtige (cabletwist) Egyptische katoen en de beste qualiteit rubber, welke geproduceerd wordt. Door geschoolde vaklui en door alle mogelijke proeven in de laboratoria worden Dunlopbanden absoluut bedrijfszeker en tegen alle wegencondities bestand gemaakt. Elke verbetering, hoe gering ook, door banden-experts uitgevonden, wordt toegepast bij het vervaardigen van den Dunlopband.

—o—

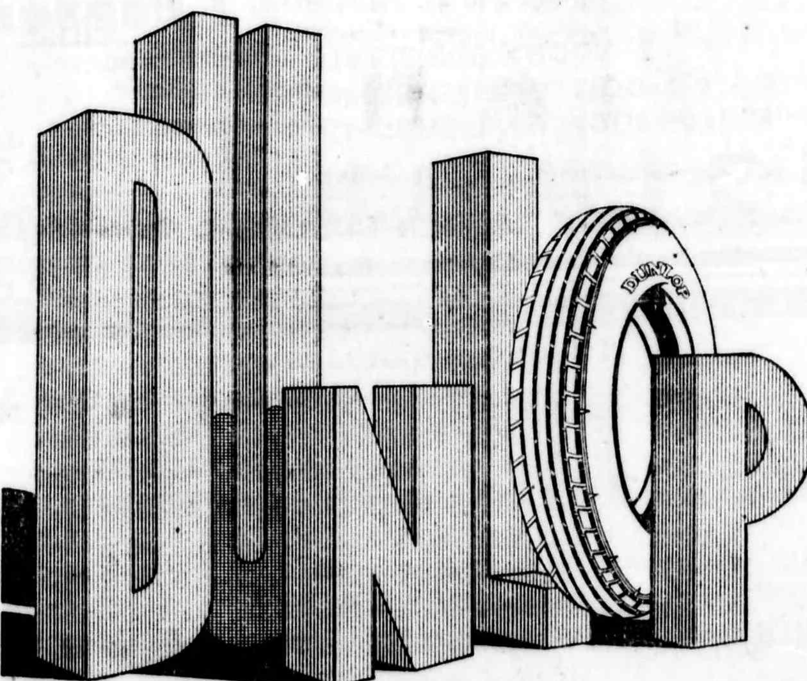
DUNLOP heeft er voor gezorgd, dat zij beschikt over de grootste en uitgebreidste laboratoria ter wereld, waar onvermoeid gewerkt wordt aan het verbeteren en vervolmaken der banden.

—o—

DUNLOP-banden worden steeds zeer grondig op de wegen beproefd. Meer dan 30.000 000 Dunlopbanden zijn op den weg, die dagelijks het publiek 100 pCt. service geven.

—o—

Een volgende maal . . . . . koopt **DUNLOP**.

Oprichters van de Luchtbanden—Industrie.

1409

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — TWEEDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Afgedane Fondsen op 2 Jan

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Handelsbank	158	158¼	—	—
Kol. Bank	219	219	—	—
Cult. Mij. Vorstenl.	146½	146½	—	—
Lindeteves	149	149	—	—
Deli Spoor	206	206	—	—
Simau	635¼	635¼	—	—
6% Oblig. Ind. L. '16	101	101	—	—
5% „ Ind. L. '17	101	101	—	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	101½	101½	—	—
„ „ à 500	102¼	102¼	—	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B	96	96	—	—
„ „ à 500	96¼	96¼	—	—
4½% „ Ind. L. '29	96¼	96½	—	—
6% „ H. der Ned.	100	100	—	—
6% „ Hot. des Indes	100¾	100¾	—	—
6% „ Juliana	99	99	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	275	275	275	275
Internatio	—	—	271	271
Javasche Bank	—	—	312½	312½
Redj. Lebong	—	—	126	126
Escompto cert.	—	—	86½	86½
Amsterdam Rubber	—	—	161	161
4½% Oblig. Ind. L. '29 à 500	—	—	96½	96½
Basilam	—	—	81	81
Kon. Olie	—	—	399	399

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 2 Jan. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	310	315
Cert. N. H. M.	167½	169¾
Escompto aand.	85	—
Escompto cert.	86	87
H.V.A. (ex int.)	550	—
Internatio	270	273
Bandoeng Kinine gew.	—	320
Bandoeng Kinine pref.	143	—
Unie	188	190
Japanlijn	95	97
K. P. M.	211	—
N. I. Spoor (ex int.)	226	232
Sem. Cheribon Tr.	150	155
Sem. Joana Tram	162½	—
Poerworedjo	63	65
Redjang Lebong	124	130
Holl.-Siam	65	100
Expl. Mij. Ned. Indë	230	300
Tarakan	350	335
Kon. Olie	397½	403
Cities Service Coy.	27	29 doll.
N. I. Gas Mij.	225	—
Aniem	—	320
Gebeo	205	—
Sum. Electr. Mij.	—	117
Bali en Lombok Elec. Mij.	—	125
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
6% Oblig. Ind. Leen. '15	100½	—
6% „ Pd. st. L. '21 C	101	—
5½% „ Dollar L. '21 D	100½	—
6% „ Doll. L. '22 A	101½	102
„ „ „ à 500	101¾	—
5% „ Ind. L. '23 A	100½	—
6% „ Bodj. Datar	—	99
6% „ Java Hotel	—	98
6% Pdbr. N.I. Hyp. Bank	100	101
6% Oblig. Gem. Mr. Corn.	—	98
Tegalsch Pr. Veer	—	3 5
Java Veem	155	—
Preanger Hotel	—	115
Hotel des Indes	145	155
Java Sum. Hand. Mij.	90	—
Amsterd. Rubber	158	162
Ardjoena	—	150
Artana	—	290
Daj. Manggoeng	160	—
Koebang Kangkoeng	70	—
Michiels Arnold. (ex int.)	220	245
Malabar „	355	—
Perbawatie	190	—
Sitiardja	—	165
Sum. Rubber	130	—
Taloen	—	330

*

Onze beursmedewerker meldt:

De eerste beursdag gaf een vaste stemming weer.

Hier en daar trad eenige vraag naar voren terwijl het aanbod zeer gereserveerd bleek. Koersherstel boekten Internatio en Lindeteves. Van mijnbouwwaarden verbeterde Redjang opnieuw. Kon. Olie lag vast met vraag tot 398. Ook rubbers bleken goed gezocht. Amsterdam-rubber liep tot 161 op. Leeningen vast, exploratie werd tot 165 afgedaan en verder gezocht.

Amsterdamsche Beurs.

Wegens beursvacantie geen koersen.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100⅜	100⅜	100⅜
Zicht A'dam	100⅛	100⅛	100⅛
2 m/d A'dam	99⅞	—	—
3 m/d A'dam	99½	—	—
4 m/d A'dam	99⅛	—	—
6 m/d A'dam	98½	—	—
T. T. Londen	12.13¾	12.13¾	12.13¾
Zicht Londen	12.11¼	12.11¼	12.11¼
30 d/z Londen	12.07½	—	—
3 m/z Londen	11.98¾	—	—
T. T. Australië	11.98¾	11.98¾	11.98¾
Zicht Australië	11.96¼	11.96¼	11.96¼
T. T. Amerika	2.49	2.48¾	2.49
Zicht Amerika	2.48½	2.48¼	2.48½
T. T. Frankrijk	10⅛	10⅛	10¼
Zicht Frankrijk	10	10	10⅛
Zicht België (Belga)	35	35	35⅛
T. T. Duitschl.	59⅞	59⅞	60
Zicht Duitschl.	59¾	59¾	59⅞
Zicht Zwitserl.	48½	48⅜	48⅝
Zicht Italië	13⅜	13⅜	13½
Zicht Stockholm	67¼	67	67¼
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67⅛
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91⅛	—	—
T. T. Rangoon	91⅛	—	—
T. T. Japan	1.22½	1.22¾	1.22¾
Zicht Japan	1.22¼	1.22½	1.22½
Zicht Manilla	1.24¾	1.24½	1.25
T. T. Hongkong	1.05	1.05	1.05
T. T. Shanghai	1.30	1.32	1.29
T. T. Amoy	1.01	—	95¾
T. T. Singapore	1.40⅝	1.40⅝	1.40⅝
T. T. Br.-Indië	—	91	91

Batavia, 2 Jan. '29.

Officiéele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 31 Dec. '29 12.30 u. n. m. tot 2 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Dinsdag	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per ½ K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	—	41¼	—
Java-Std.-Crepe Jan.	—	—	42	—
F.O.B. Palembang, Jan./Maart.	—	—	43¾	45⅜
Zwarte Lampong Peper. (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan/Maart	—	—	98¾	—
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Jan./Maart	—	—	145¾	—

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,41½ vraag, f 0,42½ aanb.

Palembang Robusta Jan./Febr. f 28½ vr. f 29,— aanb.

Citronella-olie ready A f 3,20,— nom.

Peper-Lampongs Jan./Maart f 61,— vraag, geen aanb.

Peper-Muntok Jan./Mrt. f 91,— vraag, geen aanbod.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 2 Jan. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 11,70 vraag, f 11,80 aanb. Jan. idem Febr. f 11¾ vraag, f 11⅞ aanb. Maart f 11⅞ vraag, f 12 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10⅞ vraag, f 11,— aanb. Markt zeer flauw.

Rubber. Sheets f 41½ koopers. Markt rustig.

Koffie onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	31 Dec. 10 u. v.m.	31 Dec. 5 u. n.m.	2 Jan. 10 u. v.m.
Sheets spot	26¾	—	26¾
Crêpe spot	26¾	—	26¾
Sheets Jan.	27	—	27½
„ Apr./Juni	29	—	29
„ Juli/Sept.	30¼	—	30¼
Medium blankets Dec./Jan.	22	—	22½
Remilled native rolled bark Dec./Jan.	14¾	—	15

Heden opende de markt prijshoudend.

Londen.

		30 Dec. open. not.	30 Dec. slot not.	31 Dec. open. not.	31 Dec. slot not.
Sheet spot	koop.	7⅞	7 15/16	8	8
	verk.	—	8 1/16	—	8 1/16
„ Jan./Mrt.	koop.	—	8 1/16	—	8 1/16
	verk.	—	8⅛	—	8⅛
„ Juli/Sept.	koop.	—	8⅜	—	8⅜
	verk.	—	8⅞	—	8 7/16
Crêpe spot	koop.	—	7 13/16	—	7 15/16
	verk.	—	7 15/16	—	8

De markt opende prijshoudend en sloot zeer kalm.

New-York.

		30 Dec. 4 u. n.m.	31 Dec. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	16¾	16¾
Sheet spot	koop.	15⅞	15⅞
	verk.	16⅛	16⅛
„ Jan./Mrt.	koop.	16¼	16⅛
„ Apr./Juni	koop.	16¾	16¾
	verk.	17	17

Markt zeer slap.

Slotnoteeringen.

		30 Dec.	31 Dec.
Sheet spot	koop.	15⅞	—
	verk.	16¼	—
Apr./Juni	koop.	16¾	—
	verk.	17	—

De markt sloot prijshoudend.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	30 Dec.	31 Dec.
Verkocht	—	150 tons
Prijs (per picol)	—	9.7/8 doll.

Londen.

31 Dec.

Slottransacties in den namiddag:

	31 Dec.
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	182¼ pd st.

Markt gesloten.

New-York.

30 Dec.	31 Dec.
39¼ doll.	39¾ doll.

Markt vast.

Copra.

Londen.

31 Dec.

Dec./Jan. 22 pd.st. 10 sh. nom.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	30 Dec.	31 Dec.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	10¾ gen.	11¼ gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	15⅞ ged.	16¼ verk.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	10¾ ged.	11¼ verk.

De Bank van Engeland.

LONDEN, 27 Dec. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta.*)

Toe- en afvoer van Goud.

	Toevoer	Afvoer
Vrijdag 20 Dec.	34.000 pst.	—
Zaterdag 21 „	4.679 000 „ (alles uit Amerika)	—
Maand. 23 „	357.000 „	36.000 pst.
Dinsdag 24 „	480.000 „	141.000 „
Woensd. 25 „	gesloten	
Dond. 26 „	„	
Vrijdag, 27 „	5.000 „	367.000 „

	vorige week pd.st.	deze week pd.st.
Openbare deposito's	9.900.000	8.800.000
Andere deposito's	97.600.000	106.800.000
Regeerings Obligaties	65.100.000	67.100.000
Andere Obligaties	31.800 000	40.000.000
Bankbilj. en specie	19.000.000	26.500.000
Tot. Muntmateriaal	140.700.000	146.000.000
Zilverbons in omloop	371.700.000	379.600.000
Verhouding reserve tot uitgifte	27.02%	22.87%

De Bank van Frankrijk.

PARIJS, 26 Dec. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). Het verslag van de Bank van Frankrijk over de afgeloopen week vermeldt een totaal bedrag van 67.149.000 000 Francs aan bankbiljetten in omloop, hetgeen 245.000.000 Francs minder is dan in de daaraan voorafgaande week.

De Rubbermarkt.

NEW-YORK, 27 Dec. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). De rubber verkoopen op de „Exchange" bedroegen op:

Vrijdag	20	Dec.	323 partijen
Zaterdag	21	„	74 „
Maandag	23	„	446 „
Dinsdag	24	„	160 „
Woensdag	25	„	gesloten
Donderdag	26	„	392 „
Vrijdag	27	„	249 „

(1 partij = 2½ tons).

Dividenden.

DEN HAAG, 31 Dec. (*Aneta*). De mij tot voortzetting van de zaken der firma Ruhaak & Co. keert aan preferente aandeelen tien, aan gewone aandeelen acht procent dividend uit.

Papiergroothandel.

De Internatio deelt mede dat zij haar papierzaken heeft overgedragen aan de N.V. G.H. Bührmann's Internationale Papiergroothandel waarvan de Statuten op 21 December j.l. wettelijk werden goedgekeurd.

De Vennootschap heeft ten doel de voortzetting der papier- en aanverwante zaken, zooals drukkerij-machines, lettermateriaal, gereedschappen voor de grafische bedrijven en drukinkten, tot dusverre afzonderlijk gedreven door de N.V. Internationale Crediet- & Handels-Vereeniging „Rotterdam" en de N.V. G.H. Bührmann's Papiergroothandel in Ned.-Oost-Indië, de Straits, de Straits Settlements, de Federated Malay States en Siam.

Tot directeur werd benoemd de heer G.H. Bührmann, terwijl volmacht werd verleend aan de heeren H.C. Hoogland (hoofdvertegenwoordiger in Ned.-Indië) en D.G. Stroboer (procuratiehouder).

De heer J.A. Braam treedt tijdelijk op als gevolmachtigde in Ned.-Indië van de directie.

Alle voorraden en alleenverkoopen werden van de hierbovengenoemde vennootschappen overgenomen, terwijl de door de beide Vennootschappen tot dusverre gebruikte handelsmerken ook door G.H. Bührmann's Internationale Papiergroothandel N.V. zullen blijven worden gevoerd.

's Lands Caoutchoucbedrijf.

(*Oogstopgave in halve Kilogrammen*).

Ondern.	Oogsttax. '29 in halve K.G.	Nov. '29. Oogst.	Nov. '29. tot ultimo
Tjikoempaj	1.050.000	78.840	833.950
Merboeh	1.200.000	91.240	1.015.122
Kalitelo	550.000	40.900	485.400
Balong	990.000	87.000	957.000
Vada	480.000	44.060	458.976
Boewaran	670.000	45.520	507.456
Blimbing	520.000	36.060	405.100
Soebah	600.000	40.840	495.662
Tretes	640.000	35.080	550.540
Kroempoet	870.000	62.120	730.220
Serpong	610.000	62.480	581.040
Langsa	600.000	48.800	518.148
Tjipetir	460.000	38.020	422.580
	9.240.000	710.960	7.961.194

Ultimo Nov. '29.

Ondernemingskosten	per ½ K.G.	f 0,204
Directiekosten	„ ½ „	„ 0,012
Afschrijving op Gebouwen, Machinerieën, en Inventaris	„ ½ „	„ 0,032
Netto kostprijs inclusief afschrijving op: Gebouwen, Machinerieën en Inventaris	per ½ K.G.	f 248

FINANCIEEL JAAROVERZICHT.

(*Van onzen Beurs-medewerker*).

II

De Fondsenmarkten.

In den aanvang van 1929 liet de markt zich vrij kalm aanzien. Langzaam aan begon de invloed van New-York zich te laten gevoelen. De groote opdrijving der koersen ginds vond echter in het tweede kwartaal van dit jaar plaats terwijl het den schijn had als of deze conjunctuur geen einde zou nemen. Wij kunnen ons op onze rustige Batavia Call geen denkbeeld vormen van de geweldige omzetten aan de New-Yorksche beurs, welke het werk voor de makelaars daar overstelpend maakte. De speculatie vierde hoogtij als nimmer te voren, wat duidelijk bleek uit de opvoering der makelaars-beleeningen, die ver in de milliarden liepen. De eerste waarschuwing kwam ongeveer midden Augustus, toen Wallstreet teekenen van vermoeidheid begon te geven. Maar deze waarschuwing werd in den wind geslagen.

Gedurende de maand September ontwikkelde zich eene nieuwe hausse, waarbij het gokgrage publiek zand in de oogen werd gestrooid.

Vervolgens bleef de markt dobberen en lag in deze matte stemming opnieuw eene waarschuwing, doch nog altijd drong het gevaar blijkbaar in 's menschen hersenen niet door.

Toen kwam de beruchte October maand, en stortte het geheele kaartenhuis in een. Wij willen niet in herhaling treden, reeds in den aanvang van ons artikel, hebben wij een en ander naar voren gebracht.

Wij kunnen alleen *hopen*, dat een les is geleerd, hoewel wij betwijfelen of deze voor immer ter harte wordt genomen. Men is zoo spoedig geneigd te vergeten, dat leerde ons in elk geval het verleden en wij vreezen dat de toekomst dezelfde verschijnselen zal laten zien, zonder dat de vroegere lessen ter harte zijn genomen.

Op de Amsterdamsche beurs richtte de speculatie zich naar hare eigen speculatieve objecten, al werd in Amerikanen mede zwaar gegokt.

Als eerste objecten noemen wij Philips en Margarine Unies, de eersten inderdaad met reden, de laatsten met zuiver gevaar.

Margarine Unie mag een wereld concern heeten, haar grondslag is van geheel anderen vorm dan Philips.

Toch bleek voor beide de koers opdrijving onnatuurlijk. O, 't ging zoo prachtig, een paar maal liep Philips tot boven de negenhonderd, een bonus, welke den aandeelhouder als een rijpe appel in den schoot viel, en het hooge koerspeil werd opnieuw bereikt. Maar het uur der wrake voor al dat optimisme sloeg even goed voor deze waarden, als bij andere meer onzekere objecten. De beruchte paniekdag, nam ten slotte vijftig procent van hare waarde weg. Na dezen val boekte men weer een herstel van ruim honderd punten om ten slotte hiervan weer de helft te verliezen.

Margarine Unie viel als zand in elkaar. Dit speculatief papier tot boven de 600 procent opgevoerd, waarbij het rendement niet in aanmerking werd genomen, viel tot 300 terug. Voornamelijk in dit fonds waren de verliezen, afslachtend voor de dobbelaars.

Wij kunnen geen vertrouwen in dit papier hebben, de laatste val, een veertien dagen geleden bewees het weer, een dividend aankondiging van tien procent, wettigt nog geen koers van het huidige niveau. Men mag aanvoeren dat toekomst mogelijkheden zich in dien koers verdisconteeren, doch de hernieuwde daling bewijst wel duidelijk, het is een huis op zand gebouwd.

Verder hebben gedurende den loop van dit jaar, aandeelen van Kunstzijde Fabrieken het moeten ontgelden, in dit geval eene koersdaling, welke niet onverwacht kwam, doch bespoedigd werd door den ongunstigen toestand in het midden van het jaar aan de Berlijnsche beurs.

Daarenboven bleek het artikel Kunstzijde niet die levensvatbaarheid te bezitten als men in den beginne er aan toekende.

Oliewaarden hadden het geheele jaar eene ruime markt, Koninklijken zijn een internationaal papier geworden en de belangen, welke Amerika hierin heeft genomen, wettigen hoop voor de toekomst. Men spreekt van groote aankoopen door het Morgan concern, die zoo het juist is, dat zij zich er reeds dik in heeft gestoken, het fonds niet gauw zal los laten.

Gedurende 1929 heeft men den koers tot circa 460 opgevoerd, waarbij de krach circa honderd punten opeischte, voornamelijk in New-York, doch het herstel zich met een vijftig punten vrij snel terug liet zien.

Koninklijke Olie is een fonds geweest dat in de laatste dertig jaar steeds heeft getoond, levensvatbaarheid te bezitten en men is zelfs op hoogen koers nog nooit bekocht geweest.

Steeds volgde op eene fiksche daling weer een dergelijk redres.

Gedurende het afgeloopen jaar is mede veel aandacht geschonken aan een fonds dat voorheen als nonvaleur te boek stond, doch thans blijkt veel levensvatbaarheid te bezitten; ook in Algemeene Exploratie heeft men zich aan overdrijving schuldig gemaakt, die zich dan ook gewroken heeft. Toch is het op den huidigen koers weer een object van bijzondere speculatieve waarde, met machtige toekomst-mogelijkheden.

Het heeft geen doel verder de Amsterdamsche beurs te bezien, in onze weekoverzichten hebben wij het verloop regelmatig besproken.

Ook wat de New-Yorksche beurs betreft werd reeds te voren menig voorbeeld aangehaald. Koersvergelijkingen op Bank en Industrie gebied, hebben wij weergegeven en wij zouden slechts in herhaling vervallen.

Wij willen ons thans bepalen tot onze Batavia Call, en de waarden daar verhandeld, waarbij het Indische publiek het meeste belang heeft.

Het zij ons vergund een oogenblik stil te staan op een terrein, dat wij feitelijk niet mogen betreden, doch toch zóó zeer ons terrein raakt, dat men er niet zoo luchtig overheen mag stappen.

En dat is de politiek der Indische regeering — De handicap voor den handel —. Het regeeringsbeleid werd in banen geleid, geheel in strijd met den handel. Nimmer werd de handel gekend in deze onzalige wetgevingen; dat heeft de gemoederen van hen die zorgen voor de winsten van het Vaderland meer dan verhit. De samenwerking van gedupeerden, kwam, maar vrij laat, om nog te trachten iets te redden.

Wij hebben een man met ijzeren vuist noodig, die het beleid weer in oude banen tracht te voeren.

Hollanders in Indië, werkende onder de verzengende tropen zon, weest sterk en maakt U gereed den strijd te voeren tegen het communistisch onkruid, dat door de politiek thans gevoed, welig tiert.

De Batavia beurs heeft de mede sleuring niet kunnen ontgaan.

Toch kon zij zich sterk houden, daar de speculatie hier niet van dien aard was als elders.

De eenige goede zijde van de regeerings-politiek, was, dat het publiek hier reeds gereserveerd was. Persoonlijke vrees te voren deed hier een débâcle voorkomen.

Evenwel is de groote lijn van koersopdrijving elders, hier in mindere mate gevolgd. Toen de krach kwam hield de markt zich hier ver boven Amsterdam, ja, traden toen koopers naar voren, welke op het verlaagde koerspeil, steun verleenden.

Wij willen groepsgewijze de beurs eens van naderbij bezien.

De Obligatiemarkt, ondervond eenigen druk, door de hooge geldmarkten elders. Daarenboven vielen de koerzen van Duitsche Obligatie-waarden scherp terug, wat mede van invloed was op het prijsverloop van de Indische waarden. Evenwel is de koers achteruitgang voor de Indische Leeningen, maar gering geweest. De vijfprocents soorten konden zich ten slotte op pari handhaven en toonen thans nog een luttel prijs-avans.

Dat de 4 ½ pct. Leeningen zwakker werden was een onmiddellijk gevolg van de behoefte aan groot geld elders, terwijl Dollar Leeningen, druk ondervinden, ten eerste omdat wij zoo langzamerhand naar den eersten termijn van uitloting loopen, doch anderzijds ook, omdat de koers van den Dollar onder pari, dat is beneden f 2,50 noteert en Amerika verkooper is van deze Leeningen.

Gedurende 1929 in September werd de zesprocents Guldens Leening geconverteerd in een 4 ½ pct. Leening, waarbij de vrije inschrijving zeer matig bleef.

De weinige Cultuur Obligaties, bleven op aflossings prijs, terwijl de koers van andere soorten als Hotel Leeningen en Gemeente Leeningen, terug liep.

De Geldmarkt, had, reeds hiervoor gezegd een zeer bewogen verloop, toen de markten ten slotte tot rust kwamen, werd de geldmarkt ruimer en Prolongatie dat boven zesprocent heeft genoteerd, kwam op meer normalen koers 3 ½ pct. terug. Call Money, daggeld, voornamelijk in Wallstreet sprong soms met meer dan tien procent op en neer, sluit nu eveneens gemakkelijker op basis van zes.

De Banken, welke in den loop van 1929 genoodzaakt waren hun disconto, scherp te verhoogen, konden nu de markt minder bewogen is, dit disconto met korte tusschenpoozen naar het normale terug brengen.

Deze verlagingen bieden de markten weer steun voor de toekomst.

Ons Overzicht van de Fondssoorten zal de variaties in grove lijnen omvatten.

Wij stellen op den voorgrond dat die aandeelen, welke het minst speculatief karakter dragen ook het minst hebben geleden. Dat Cultuurwaarden door den achteruitgang van de producten-prijzen hier en daar, daarentegen zeer scherp hebben gereageerd, terwijl het speculatief gedeelte, vanzelf sprekend wel mede gesleurd werd.

Eene hoofdmarkt vormen ook hier Oliewaarden met Koninklijken aan den spits. Gevolgig voor de fluctuaties op de andere markten heeft dit fonds hier eenen topprijs van 458 laten zien. Tijdens den zwaren val elders, stelde het laagste punt hier, zich nog boven de 380, terwijl de geleidelijke verbetering het weer op circa 400 terugbracht.

Exploratie heeft een oogenblik, door scherpe liquidaties, in Amsterdam zich onder de 120 bewogen. Batavia hield zich boven de 150. Toch was het koers verlies hier evenzeer vrij hevig, wanneer men in 't oog neemt dat midden jaars, ruim 280 werd betaald. De laatste dagen houdt de markt zich op 175. Een speculatief papier met vele mogelijkheden.

Ook Tarakans konden den storm niet trotseeren. De handel is echter slechts sporadisch in dit fonds. De koers, gebracht op 439 viel tot 350 terug met circa twintig punten beter slot. Matig geluk brachten aandeelen Cities Service, in den loop van dit jaar hier geïntroduceerd.

Wel beschouwd wist het publiek niet, wat men kocht. Op basis van 30 dollar, was de oude omreken koers circa 600pct. De opdrijving tot ver boven 60 dolls., hield dus wel beschouwd een koers van ver over de 1200 procent in zich. Als zuiver Amerikaansch gok object, afgezien van de intrensieke waarde, kon het niet anders of de val moest zwaar zijn. New-York liep ver beneden de 20 dolls., welke nu meer recht van spreken hebben dan de kooplustigen op het hoogst behaalde niveau. Men doet het best deze waarde met koel verstand te beoordeelen alvorens zich er in te begeven.

Dit neemt niet weg, dat zij thans opnieuw mogelijkheden bieden.

De Cultuurwaarden laten allen, ook per saldo, ruime koers verliezen zien. De flauwe stemming voor suiker, werkte gevolgig op suikerpapier in.

Een fonds als H. V. A. leed uiteraard het meest, door het hooge koersniveau; als hoogste punt werd circa 680 bereikt, als laagste 550. Het herstel is in verhouding onbeduidend. H.V.A. evenwel achten wij een van die soorten, welke altijd weer op hun beenen terecht komen. Koloniale Banken begonnen reeds aardig boven de 280 te komen, doch leden ruim zestig punten verlies. Vorstenlanden liepen van 180 tot beneden de 150 en Poerworedjo daalde tot onder de zeventig, met vrijwel geen herstel.

Bij alle Cultuurwaarden werd in het koersverloop het behaalde dividend verwaarloosd.

Rubbers, meer speculatief terrein, hebben het 't zwaarst te verantwoorden gehad. Daar de rubbermarkt zich bij het schrijven van ons overzicht nog niet kon herstellen, is het prijsniveau der fondsen het laagste sinds jaren gekend.

Toen verleden jaar Amsterdam Rubber tot 203 pct. duikelde, werd dit als een bottomprijs aangemerkt. Waar toen een herstel tot 289 op volgde. Ditmaal dook de koers tot ver onder de 200, kwam op 170.

Van rubber fondsen is dit vrijwel het eenige fonds waar iets van beteekenis in omgaat, met uitzondering van Basilam dat ook af en toe wat handel tot zich trekt. Veel moois is er echter niet aan en geleidelijk daalde het niveau tot beneden de 90 procent. Soerowinangoen opgevoerd tot ruim 240, laat veertig punten verlies zien, terwijl de overige soorten verwaarloosd bleven.

Theefondsen maken thans weer een van hun minder gunstige periodes door. Er gaat vooreerst zeer weinig in om en elke verkooporder brengt het niveau met verscheidene punten omlaag. Koopers zijn er vrijwel niet en een koopje halen beteekent dan ook dikwerf een nieuwe strop. In onze wekelijksche overzichten zijn deze koersdalingen regelmatig tot uiting gekomen.

De laatste weken, voornamelijk, liggen Sporen, gedrukt. De algemeene marktstemming zit niet alleen tegen, doch ook de mindere ontvangstcijfers doen er het hunne aan toe. Daar wij de goede Indische soorten evenwel beleggingspapier blijven noemen, doet men goed zich niet aan overdrijving schuldig te maken en te veel aandacht aan dezen vermoedelijk tijdelijken teruggang der cijfers te schenken: na regen komt zonneschijn.

Ook Scheepvaart heeft een flinke veer gelaten. De emissie van de Java China Japan Lijn is er nog juist bijtijds ingegaan op 120. Wij staan nu op circa pari. Naar verluidt zit deze lijn nog krap in de middelen, doch het zal moeilijk vallen op deze basis nieuw kapitaal te krijgen. Unies maakten ook eene emissie mede op circa 200, noteeren nu ook tien punten daaronder, met verwaarloozing van het dividend, dit doende omdat het boekjaar weer bijna voorbij is. K.P.M. gaf als hoogsten prijs 267, is geleidelijk aan vijftig punten gezakt. Rotterdamsche Lloyd circa 20 punten.

Mijnbouw, als speculatieve afdeeling, een vrij bewogen verloop. Wij hebben hier in de eerste plaats het oog

op Redjang Lebong en E.M.N.I. De eersten hebben in de eerste helft van 1929 een schijnbeweging gemaakt die vele oude stroppen de wereld uit hielp, maar evenwel nieuwe er inbracht. De koers fluctueerde in enkele dagen van 150 naar 200, is gaande weg scherp gedaald tot even 120. E.M.N.I. was dit jaar eene nieuwe creatie, onderhandsch geplaatst tot pari, gestegen op geruchten van allerlei mogelijkheden tot 280 en tijdens de crisis-uren teruggeslingerd naar 200. Daar men nog altijd veel van deze Onderneming verwacht, zijn weer nieuwe koopers in de markt gekomen, welke den koers weer een vijftigtal punten opvoerde. Simau bleef geheel het jaar mooi liggen. Voor een tonds op dit koersniveau was de teruggang tot circa 600 onbeduidend. De rapporten wijzen op levensvatbaarheid, de markt tendenz zit evenwel tegen. Dividend verwachting is zeker op 70 pct. gebaseerd. In verbouding hiermede is het herstel van veertig punten vrij onbelangrijk. Eene fatale markt had Holland Siam. De emisie tot 200 procent werd er met kunst en vliegwerk doorgehaald, de ontnuchtering is verbijsterend. Wij noteeren nu beneden pari. En alle steun ontbreekt vrijwel. Aimen bleef bescheiden en hield prijs.

Uit 'goed ingelichte bron, zijn de resultaten goed. Dit bewijst ook wel de stijve marktprijs op circa 470.

Electriciteits-Waarden zijn geheel uit den pas. Er is nauwelijks meer koopbelangstelling. Slechts voor Solosche Electriciteit treden af en toe nog koopers naar voren. Overigens ligt deze geheele afdeeling, met aanbod, ver onder de prijzen aan het begin van 1929.

Prauwen en Veren. Ook hier ging de aardigheid er af. Semarang Stoomboot en Prauwenveer, in den aanvang als een der meest gefavoriteerde waarde te voorschijn tredend, verloor gaande weg aantrekkelijkheid en leed mede koersverlies. Op 't lagere niveau kan men de stemming prijshoudend noemen. De overige soorten boden dit jaar te weinig variatie om er aandacht aan te schenken. Er was te weinig belangstelling en dit bracht het koerspeil hier en daar enkele punten onder het vorige jaar.

Ten slotte de rubriek Diversen. De aandacht van aandeelen Bandoengsche Kinine bepaalde zich op den strijd tusschen bestuur en houders van aandeelen, waarover men in de handelsrubrieken van dit blad uitvoerig heeft kunnen lezen. De minder gunstige positie van de *import*, deed zich gevoelen voor aandeelen Internatio en Linde Teves, welke een laagte record haalden. Voor aandeelen van Hotels is ook niet meer die animo als vroeger, al vallen de koersen per saldo toch nog mede.

De Wisselmarkt. Op de wisselmarkt bleef de handel zich voornamelijk bepalen tot den verkoop van Bills, nu de valuta's zich hebben gestabiliseerd is het, crossen, op den achtergrond gedrongen. Sterling hield zich het geheele jaar op prijs. Dollars liepen geleidelijk iets terug. De Indische Gulden bleef weliswaar nog onder pari, doch kon zich vrij goed handhaven.

De Goud- en Zilverbeweging.

LONDEN, 27 Dec. (*Reuters Handelsdienst via Aneta*). Het ss. *Magedonia* der P. & O. Steam Navigation Coy. vervoert specie ter waarde van 232.500 pd.st., waarvan:

Zilver	175.000	pd.st. naar	Bombay.
Goud	57.500	„ „	Bombay
(waarvan	12.500	„ „	Calcutta
en	2.500	„ „	Madras).

Het ss. *Comgrin* der zelfde Maatschappij vervoert zilver ter waarde van 2.400 pd st. waarvan:

1.700 pd.st. naar Port Said.
700 „ „ Hobson Bay.

Groot Brittanë s ex- en import van goud en zilver.

LONDEN, :7 Dec. (*Reuters Handelsdienst via Aneta*).

Zilver.

	Week geëindigd 18 Dec.	Week geëindigd 25 Dec.
Totale export uit Gr.-Brittannië	141.000 p.s.	9.000 p.s.
waarvan:		
naar China	66 000 „	6.000 „
naar Duitschland	65.000 „	—
naar Britsch-Indië	6.000 „	—
Totale import in Gr.-Brittannië	£85.000 „	16.000 „
waarvan:		
uit Frankrijk	50.000 „	14.000 „
uit Mexico	99.000 „	—
uit Duitschland	23.000 „	—
uit Britsch-Indië	95.000 „	—

Goud.

	Week geëindigd 18 Dec.	Week geëindigd 25 Dec.
Totale export uit Gr.-Brittannië	331.000 p.s.	147.000 p.s
waarvan:		
naar Frankrijk	21.000 „	—
naar Zwitserland	44.000 „	43.000 „
naar Duitschland	130.000 „	84.000 „
naar Britsch-Indië	52.000 „	
naar Nederland	47.000 „	—
naar Australië	25.000 „	—
Totale import in Gr.-Brittannië	2.096.000	„ 4.495.000 „
waarvan:		
uit Amerika	—	„ 2.665.000 „
uit Afrika	1.070.000 „	—
uit Australië	2.000.000	„ 1.030.000 „
uit Argentinië	—	792.000 „

N.B. Inkomend goud op basis van muntwaarde. Uitgaand goud op basis van open marktwaarde.

Wesselink & Dijkhuis.

De heer G. Remmert beëindigde op 31 Dec. zijn makelaarszaken, gedreven onder de firmabenaming Wesselink & Dijkhuis. Zij zullen worden voortgezet door de heeren B.F.W. Vlielander Hein, R. de Jong en A. Zimmerman, die daartoe heden een firma oprichten onder de zelfde benaming Wesselink & Dijkhuis.

OOGST EN AANPLANT.

Java en Madoera.

(*Van het Centraal Kantoor voor de Statistiek.*)

Sawahpadi. In verslagmaand bedroeg het geoogste oppervlak 1 000 bouw minder dan in November 1928 en 12 000 bouw minder dan gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1928. Gedurende de eerste elf maanden van dit jaar werd in totaal van 91 000 bouw minder geoogst dan in dezelfde maanden van 1928, doch van 63 000 bouw meer dan gemiddeld in hetzelfde tijdvak der jaren 1921 t/m 1928.

De bijplant was in November jl. 102 000 bouw kleiner dan in November 1928 en 25 000 bouw kleiner dan gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1928. Op het einde van verslagmaand stond 156 000 bouw minder te velde dan op eind November 1928 en 73 000 bouw minder dan gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1928.

Betreffende den leeftijd van den staanden aanplant van sawahpadi geeft onderstaand staatje een overzicht.

	± 1/2 maand		± 1 1/2 maand		± 2 1/2 maand		Ouder dan 3 maanden		Tot. ulto. Nov.	
	'29	gemidd. '21/'28	'29	gemidd. '21/'28	'29	gemidd. '21/'28	'29	gemidd. '21/'28	'29	gemidd. '21/'28
Java en Madoera	181,075	206.248	95.210	91.410	72.362	79.065	95.509	140 065	444.156	516.818

Volgens bovenstaand staatje is 22 pct. van den staanden aanplant ouder dan 3 maanden tegen 27 pct. gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1928.

Mais. In verslagmaand werd dit gewas van 89 000 bouw minder geoogst dan in November 1928 (gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1928 van 62 000 bouw minder). Gedurende de eerste elf maanden van dit jaar was de geoogste uitgestrektheid mais 170 000 bouw kleiner dan in dezelfde maanden van 1928, doch 23 000 bouw grooter dan gemiddeld in dezelfde periode der jaren 1921 t/m 1928.

De bijplant bedroeg in verslagmaand 249 000 bouw minder dan in November 1928 en 16 000 bouw minder dan gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1928. De aanplant op het einde van November jl. was 351 000 bouw kleiner dan op ultimo November 1928 en 127 000 bouw kleiner dan gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1928.

Onderstaand staatje geeft een overzicht van den leeftijd van den staanden aanplant op eind November.

	± 1/2 maand		± 1 1/2 maand		± 2 1/2 maand		Ouder dan 3 maanden		Tot. ult. Nov.	
	1929	gemiddeld '21/'21	1929	gemiddeld '21/'28	1929	gemiddeld '21/'28	1929	gemiddeld '21/'28	1929	gemiddeld '21/'28
Java/Madoera, sawah-gronden	85.432		99.947		72,480		31.051		288.910	
droge gronden	381.933		155.140		36.054		35.807		609.934	
Totaal	467.365	482.978	255.087	266.318	108.534	151.310	66.858	124.733	897.844	1.025.339

Volgens bovenstaand staatje is 7pct. van den staanden aanplant ouder dan 3 maanden tegen 12 pct. gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1928.

Van eenige beteekenis waren alleen de mislukkingen van sawahpadi en mais.

De uitgestrektheid der mislukkingen van sawah padibedroeg in de afgeloopen maand 2043 bouw (=0,57 pct.) tegen 432 bouw (=0,11 pct.) in November 1928.

Van deze 2043 bouw waren 115 bouw mislukt door ziekten en plagen, 1 002 bouw door droogte en 926 bouw door overstrooming en andere oorzaken.

De belangrijkste mislukkingen werden gerapporteerd in de residenties Bodjonegoro (926 bouw), Grisee (376 bouw) en Bantam (232 bouw).

In de eerste elf maanden van dit jaar mislukte de sawahpadi geheel op 196 629 629 bouw (= 4,28 pct.) tegen 153 832 bouw (=3,27 pet.) in dezelfde periode van 1928.

Van mais mislukte in de afgeloopen maand 1.727 bouw (= 0,32 pct.) tegen 3.408 bouw (= 0,46 pct.) in November 1928.

Van deze 1 727 bouw waren 1 701 bouw mislukt door droogte en 26 bouw door overstrooming en andere oorzaken.

De belangrijkste mislukkingen werden gerapporteerd in de residenties Bodjonegoro (909 bouw) en Grisee (220 bouw).

In de eerste elf maanden van dit jaar mislukte de mais geheel op 15 946 bouw (= 0,58 pct.) tegen 12 357 bouw (= 0,41 pct.) in dezelfde periode van 1928.

Mijnbouw Maatschappij „Paleleh".

Kort verslag over de maand November 1929.

Batterij. In November werd in 285 uren vermalen 292 ton erts, waarvan Dopalak 173 en Lintido 119 ton leverden.

Met inbegrip van de eindschoonmaak werd verkregen 7326 gram goud fijn, ter waarde van f 12180,15, welk bedrag dus vrijwel geheel afkomstig is van de eindschoonmaak.

Smelterij. De laatste smelting leverde f 27000.,—op, hoewel wegens gebrek aan brandhout het concentraat van October en November niet verwerkt is kunnen worden. De tot de November productie te rekenen opbrengst van de eindschoonmaak van roost- en schachtoven is dus f 5000,—.

Algemeen. In November werden de mijnen Dopalak en Lintido verlaten en dicht geworpen en werden de laatste 10 stampers van de stampbatterij gestopt. De vendutie van de op de onderneming aanwezige gebouwen en goederen werd 5 en 6 December gehouden en heeft ongeveer f 6000,— opgebracht.

De werkzaamheden verbonden aan de eindschoonmaak zijn omvangrijker dan wij verwacht hadden, wat al blijkt uit de onverwacht hooge opbrengst hiervan. Zij noodzaken ons het verlaten van de onderneming 14 dagen uit te stellen, welk uitstel echter geen invloed zal hebben op de datum van de eindvergadering, waarin van de Liquidatie rekening en verantwoording zal worden afgelegd en tot ontbinding der vennootschap kan worden overgegaan.

Interim-dividenden.

Handelsmij. Doekoe-wringin 8.
Landbouw Mij. Tersana 12½.

Octrooien op Uitvindingen.

Het Kantoor voor den Industrieelen Eigendom te Weltevreden maakt bekend, dat volgens mededeeling van den Octrooiraad te 's-Gravenhage op 16 December 1929 zijn openbaar gemaakt o.m. de hieronder volgende octrooiaanvragen:

No. 17.574 Ned. kl. 45 c 27. Oogstmachine voor suikerriet of dergelijk gewas, voorzien van een inrichting om de stengels at te snijden, een inrichting om de stengels te grijpen, een transporteur om de stengels in rechtopstaanden stand door de machine te voeren, bestaande uit drie hellende transportkettingen zonder eind en een ondersteuningsinrichting voor de ondereinden der stengels. George Don Luce, te Watertown, Wisconsin, Ver. St. van Amerika.

No. 34.338 Ned. kl. 5 a 36. Vanginrichting, in het bijzonder voor holle boorstangen, met in een busvormig lichaam geplaatste vangklauwen die door een veer op hun zitting worden gedrukt. America Iron & Machine Works Inc., te Tonkawa Oklahoma, Ver. St. van Amerika.

No. 35842 Ned. kl. 29 b 2. Werkwijze voor de verkrijging van in de textielindustrie bruikbare vezelachtige draden uit ampas (bagasse), of uit suikerriet. Joaquin Julio de la Roza, Senior te New-York.

No. 36734 Ned. kl. 23 b 5. Werkwijze voor het omzetten van hoogkokende koolwaterstoffen in laagkokende door kraken in de vloeibare phase in opvolgende kraakeenheden. Louis Joseph Walsh, te Belmont, Mass., Ver. Staten Amerika.

No. 38.173 Ned. kl. 36 d 1. Werkwijze voor het afkoelen van de lucht in warme of tropische, aan diepe zeeën gelegen streken. Georges Claude, te Parijs.

No. 38598 Med. kl. 79 b 13. Inrichting voor het toevoeren van tabak aan cigaretten machines, waarbij de tabak, bestaande uit lange draden, waar tusschen korte vezels worden verwerkt door een of meer toevoerorganen automatisch wordt toegevoerd. Walter Everett Molins, te Londen.

No. 39085 Ned. kl. 23 b 7. Werkwijze voor het behandelen van koolwater stoffen met vloeibaar zwavelig zuur, waarbij de verdamping van het zwaveligzuur uit het raffinaat en uit het extract geschiedt in een reeks achter elkaar opgestelde verdampers. Allgemeine Gesellschaft für Industrie m.b.H. te Berlijn.

No. 39462 Ned. 12 d 25. Werkwijze ter bereiding van actieve kool. Metallbank und Metallurgische Gesellschaft Aktiengesellschaft, te Frankfort a.d.M.

No. 39348 Ned. kl. 12 d 25. Werkwijze voor de bereiding van door gassen geactiveerde kool. Société de Recherches & d'Exploitations Pétrolifères, te Parijs.

No. 40063 Ned. kl. 53 f 1. Werkwijze voor het branden van cacaohoonen. Postum Company, Incorporated, te New-York.

No. 40927 Ned. kl. 79 e 1. Werkwijze ter voorkoming van schimmelen en bederven van tabak en tabaksfabrikaten. Firma A. van Herwaarden, te Rotterdam.

No. 41102 Ned. kl. 45 e 20. Toestel voor het scheiden van de kernen en basten van gekraakte noten, met twee draaibare trommels, die met eenige tusschenruimte opgesteld en voorzien van naast elkaar aangebracht zijn. Cordon Wilson Macilwaine en George Thornton Rosling, beiden te Brough, Yorkshire, Engeland.

De Internationale Bank.

Uit de statuten van de Bank voor Internationale Betalingen, zooals deze door het organisatie-comité zijn vastgesteld, wordt thans in de mailbladen een en ander gepubliceerd. Verschillende instanties zullen nu nog hun goedkeuring aan de documenten moeten geven, doch er is geen reden om aan te nemen dat hiermee veel tijd behoeft te worden verloren. Hoofdzaak is wanneer en hoe snel de tweede Haagsche conferentie zich aan het werk zal zetten.

Intusschen zijn er dan nu de statuten van de Internationale Bank en deze kunnen een beeld geven van wat er te zijner tijd te Bazel zal worden opgebouwd. Het blijkt duidelijk, aldus *the Economist*, dat de Bank een centrale bank voor de nationale centrale bankinstellingen zal zijn.

Vele zijn de voorzorgen om te verhinderen dat anders dan met de toestemming van de landelijke centrale bank zaken worden gedaan. Verder bestaat er een recht van veto ten aanzien van operaties in een bepaald land of bepaalde valuta, welk recht door de centrale bank van dat land wordt uitgeoefend. Uitgaande van de gedachte dat de zorg voor ruilmiddel en crediet in elk land aan de daar gevestigde centrale bank is toevertrouwd, is de voor de Internationale Bank getroffen regeling zeker logisch te noemen.

Deze bepalingen samen met de thans reeds in omtrekken geregelde samenstelling van den raad van beheer, nemen de in enkele kringen bestaanden vrees, als zou de internationale bank in concurrentie gaan treden met bestaande instellingen, volkomen weg. Veel waarschijnlijker is het, aldus de meening van het Engelsche blad, dat de internationale bank althans in den eersten tijd haar arbeidsveld zoo klein mogelijk zal houden.

Een belangrijken dienst zal zij echter zonder eenigen twijfel reeds van den aanvang af aan de internationale financiëele wereld bewijzen en welke als doelstelling in de statuten vooraanstaat: de samenwerking der centrale banken. Doordat de gelegenheid wordt in het leven geroepen tot geregelde samenkomsten van de leiders der belangrijkste centrale bankinstellingen, ontstaat reeds een groote kans op samenwerking ten aanzien van de door deze banken gevoerde politiek. Bazel zal dan dus voor de financiëele wereld worden wat Genève is voor de politieke.

De wording der centrale banken zelf, zowel onderling als tegenover de internationale bank, zal op haar beurt grootendeels beslissen over de beteekenis, die de nieuwe instelling voor de internationale financiëele structuur zal krijgen. De thans reeds bijna overal erkende behoefte aan grootere samenwerking tusschen de circulatiebanken, doet — zoo besluit het Engelsche blad — in dezen het beste verwachten.

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Onze ooren suizen op het oogenblik dat wij ons tot schrijven zetten, nog van al de gelukwenschen die ons door den aether bereikten. Zoo zal het ook wel met onze medeluisteraars gesteld zijn, zoodat een gelukkig „Nieuwjaar" zwart op wit op zijn plaats is.

De laatste dagen van 1929 en de eerste dag van 1930 bracht ons een rijke oogst. Ondanks af en toe wat luchtstoringen, soms wat hinderlijke telegrafie en af en toe wat veel fading, hebben we toch van vele goede programma's genoten. Beginnen we maar weer met

Phohi — Huizen.

Dit station is soms heel moeilijk te vangen, omdat het precies tusschen twee telegrafie-zenders inzit, dit beïnvloedt het doorkomen van het geluid ook niet weinig en is vaak zeer merkbaar. Jammer!

Zoo hadden we op den 30en Dec. a. p. nog een schitterend (er werd een operette: „Verstrooide professor" gegeven) die geen pleizier gaf. Nieuwjaarsdag ging het echter weer beter, vooral in de 2e helft van de uitzending, na half negen, toen de telegrafie wat zweeg.

Voor ons hier is het vervroegd uitzenden — men weet, de uitzendingen zijn voorloopig van 7.20 tot 9.20 — geen verbetering, omdat we juist als regel in den na-avond het mooiste geluid kregen.

Manilla.

Hoewel ook dit station soms leelijk te kampen heeft met luchtstoring en af en toe met fading, krijgen we het toch vrijwel elken dag zeer goed door. Op 28 Dec. gaf het b.v. een Cabaretvoorstelling, die reuze goed was; den 29en was de muziek goed, spraak wat minder, gisteren, 1 Januari, was alles weer uitstekend. De omroeper vroeg o.m. om berichten van de vele vrienden uit deze streken!

Batavia 1 A.A. Bandoeng P.M.Y. Soerabaja 3 A.N.

Als regel luisteren we tegenwoordig om de beurt naar bovenvermelde drie stations, die we gemakkelijk op één stel spoelen door krijgen. De ontvangst is nog al gevarieerd.

Batavia, waar we vrij dicht bij zitten, hooren we altijd keihard en het geluid komt als regel mooi door. Alleen de laatste dagen meenen we wat vreemds ertusschen te ontdekken, er is een eigenaardige bromtoon die meer en meer gaat overstemmen. Is dat de zender?

Bandoeng is mooi, keurig gemoduleerd, de spraak komt altijd goed en zuiver door, gisteren (1 Jan.) was het geluid bijzonder mooi en zoo hard, dat we soms moesten dempen.

Soerabaja ontvangen we meestal wat zwak, doch de modulatie lijkt ons heel goed. Jammer dat de omroeper zoo bang is voor zijn stem en als regel de muziek maar laat doordraaien zonder het station eens af te roepen.

Bangkok.

De laatste dagen hebben we ook maar eens naar dit station geluisterd, al schenkt het ons niet veel kunstgenot. Siameesche zang en spraak kan ons nu eenmaal niet bar bekoren.

Maar het station is den laatsten tijd heel goed hoorbaar, de spraak komt uitstekend door. Soms is er eg veel fading.

Amateurs.

Aan deze verdienstelijke Radio-beoefenaars moge allereerst nog een extra gelukwensch gericht zijn en in het bijzonder wenschen wij hun mooi en volharding toe!

Hiertoe zijn we min of meer geïnspireerd door de uitzending van 1 B.V. op oudejaars-avond. Door dit station werd een speciaal programma gegeven; de heer Bertsch stak een speech af die klonk als een klok, terwijl we later ook nog even Maleisch hoorden praten! Daarna verstomde elk geluid in een donderend gekuetter; werd er vuurwerk voor den zender afgestoken?

Dit station hooren we de laatste dagen weer vrij goed.

Ook 1 B.O. hebben we weer eens opgevangen, nu weer op een golf van ongeveer 41 Meter, spraak en muziek waren op 30/12 uitstekend.

1 A.X. gaf ons eenige malen heruitzending van Batavia, als regel uitstekend doorkomend. Door hiernaar te luisteren ontloopen we tenminste de telegrafie-storing. Onzen dank hiervoor.

Nog een verzoek! Bericht ons tijdig Uw uitzendingen, dan kunt ge rekenen op publicatie, en daardoor wellicht ook op meer rapporten! En vergeet vooral niet geregeld Uw herkenningsteeken te geven, of Uw naam af te roepen! En uw golflengte!

Programma's.

Bataviasche Radio vereeniging.

(*Korte golf 75 M.*)

Donderdag 2 Jan.
7—8.30 Muziek van Hotel der Nederlanden.
8.30—10 Dansmuziek.

Vrijdag 3 Jan.
6.45—7.30 Kinderuurtje.
7.30—8 Autopraatje en Rapporten.
8—9 Muziek Hotel der Nederlanden.
9—10 Heer van Leeuwen met zingende zaag begeleid op piano door mevr. Klopper en strijkje van Maison Versteegh.

Zondag 5 Jan.
11.30—1.30 Muziek van Hotel der Nederlanden.
7—9 Muziek van Hotel der Nederlanden.
9—10 Beethoven Sonates door M. Coronel.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Toegekend: de kleine zilveren ster van trouw en verdienste aan Mas Hardjoatmodjo, ambtenaar op wachtgeld, laatstelijk hoofdmantrie lithograaf bij het reproductiebedrijf van den topografischen dienst.

Benoemd: bij het personeel der geneeskundigen dienst van het leger in Nederlandsch-Indië tot officier van gez. IIde klasse, F.J.M. Noordhoek Hegt;

met ingang van 1 Jan. '30 tot geneesheer-directeur van het provinciale ziekenhuis te Koedoes, C. van Proosdij, thans geneesheer-directeur van het plaatselijk ziekenhuis te Koedoes.

Belast: met ingang van 1 Jan. '30 met de functies van referendaris 1ste kl. ter provinciale secretarie van Midden-Java, G. J. Trap, waarnemend accountant in dienst van het ressort van den plaatselijken raad van Semarang, enz.

Ontslagen: gerekend van 10 Mei '29 eervol uit 's Lands dienst het gew. onderdistrictshoofd van Batoeradja, onderafd. Ogan-hoeloe en Komering, Raden Mohamad Zakir bin Raden Mohamad Rais;

gerekend van 31 Mei '29 eervol uit 's Lands dienst het gew. onderdistrictshoofd van Ipoeh, onderafd. Moekomoeko, afd. Benkoelen, Abdul Rahman Samsoedin;

bij de Commissie voor de Scheiding van kerk en staat, wegens vertrek op verzoek met ingang van 31 Dec. '29 eervol als lid, ir. dr. J.I.J.M. Schmutzer, onder dank betuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten;

op verzoek wegens vertrek met ingang van 31 Dec. '29 eervol als lid van het Centraal College voor de Reclasseering, ir. dr. J.I.J.M. Schmutzer.

Uitgenoodigd: de resident van Timor en Onderh. om de eerwaarde heeren P. B. Glaneman, H. J. Peters, F. Kluiters, hulppriesters b.b. van den Lande en W. Janssen, Roomsch-Katholiek geestelijke van den 3den rang, te erkennen in de hun opgedragen kerkkelijke bediening.

Opnieuw benoemd: in het centraal college voor de Reclasseering tot leden: H.H. Kan, gedelegeerd lid van den Volksraad, P.A.A. Koesoemo Joedo, gedelegeerd lid van den Volksraad, R.M.A.A. Koesoemo Oetojo, gedelegeerd lid van den Volksraad, N. van Zalinge, president directeur van de de K.P.M., lid van den Volksraad, en tot lid P.A. Mandagie, lid van het college van gedelegeerden.

Ontslagen: uit 's lands dienst, de gew. technisch ambtenaar 3de kl. bij den P.T.T. dienst te Poerworedjo, J.J. Frankenhuis, met bep., dat dit ontslag wordt gerekend te zijn ingeg. op 13 Dec. j.l.;

uit 's lands dienst, de gew. mantri 1ste kl. voor de belastingen te Kawangkoan, A. F. Putong, met bep., dat dit ontslag wordt gerekend te zijn ingeg. op 4 Mei j.l

LAATSTE BERICHTEN.

„Bande Matram!"

LAHORE, 1 Jan. (*Aneta-Reuter*). De groote tent waarin het congres bijeen is, daverde door het geroep „*Bande Matram!*" (Leve het moederland!), dat uit vijftien duizend monden klonk bij de sluiting van het congres na de afscheidstoespraak van Jawaharlal Nehru.

Deze zeide dat de kreet voor onafhankelijkheid van Indië reeds over de geheele wereld weerklank heeft gevonden. Daardoor worden de Indiërs in overzeesche landen in staat gesteld hun hoofden omhoog te houden.

Een ernstige splitsing is ontstaan onder de mannen van het *All India Congress* gedurende de vergadering van de congres-commissie waarop een nieuwe werk-commissie gekozen moest worden.

Gandhi diende een lijst met namen in en drong er op aan dat degenen alleen gekozen moesten worden die volkomen accoord gaan met het congres-programma.

Een minderheid kwam hiertegen op en vroeg een stemming voor elke persoon afzonderlijk.

De congres-commissie keurde echter de lijst van Gandhi goed, waarop derdig tegenstanders, onder wie Srinivaza Aiyengar en Subashboze heengingen en een „congres der democratische partij" stichtten. Deze nieuwe spruit besloot echter om in principe het congresprogramma te volgen.

Anti-Fascistisch Complot.

PARIJS 1 Jan. (*Aneta-Reuter*). Albier zijn drie Italiaansche anti-fascisten gearresteerd, te weten Sarvelli, exgedeputeerde, Tarchiani, de vroegere uitgever van de *Coniere della Sera* en Cianca, een bekend journalist.

De arrestatie volgde op een ontdekking van een hoeveelheid zeer sterk ontplofbare stoffen, die zich in hun huis bevond.

De arrestatie veroorzaakte groote opwinding in de stad.

Men meent op het spoor te zijn van een groote anti-fascistische samenzwering.

Oudejaarsavond in den Modder.

Aneta seint uit Makasser: De *Duymaer*, van de K.P.M. op weg naar Borneo is op Oudejaarsavond 8 uur nabij Makasser in den modder vastgeloopen. Pogingen om op eigen kracht los te komen bleven zonder succes.

De Gen. v. d. Heyden verleende op 1 dezer assistentie, waardoor de *Duymaer* te 4 uur n.m. vlot kwam en ogenschijnlijk onbeschadigd was. Het schip vervolgde 's avonds de reis naar Borneo.

Het verbrande Radio-station.

Naar Aneta verneemt, is de nieuwe radio-installatie, bestemd voor Langeiland, uit Soerabaja, heden te Weltevreden aangekomen, zoodat binnen enkele dagen het station zal kunnen worden hersteld (Men zie onder Ned.-Indië).

Intusschen is de Genie begonnen op Lang-eiland nieuwe barakken te bouwen voor het personeel.

Ingesteld: onder den naam van „commissie voor de woekerbestrijding" eene commissie, welke tot taak zal hebben het vraagstuk der woekerbestrijding te bestudeeren, te onderzoeken of en in hoever terzake wettelijke of andere maatregelen van overheidswege dienen te worden genomen, met opdracht tevens bij de regeering de noodig geachte voorstellen te dienen.

Gouv. Bedrijven.

Tijdelijk belast: met de waarn. van de betrekking van opzichter weg en werken 1ste klasse bij de Staatstramwegen, K. Peetoom, thans opzichter weg en werken bij genoemden dienst;

met de waarneming van de betrekking van monteur 1ste klasse bij den P.T.T. dienst, J.H.R. Albers, W.G. Missel, W.J.A. Rath en J.A.F. Sigrist, thans allen monteur bij idem.

Werkzaam gesteld: op maandgeld bij het radiozendstation van den P.T.T. dienst te Malabar, M.H.W. Bos Otten, werktuigkundige bij het havenwezen te Tandjong Priok.

Benoemd: tot controleur van de geldelijke administratie bij de Staatsspoor en tramwegen, F.A. Kessler, thans tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking bij genoemden dienst;

bij de Staatsspoor en tramwegen tot 1ste commies, Mas Koesno, Raden Popo Prawira Koesoemah en mej. H.W.J. Jansz, thans allen tijdelijk waarnemend 1ste commies bij genoemden dienst.

— Wat is dat dom van je, om de Smitjes te vertellen, dat wij een auto hebben. Als zij nu komen, zien zij, dat je gelogen hebt.
— O, dan doe jij je arm in het verband en ik ga op krukken loopen, dan krijgen zij vast geen achterdocht.

(*Pages Gaies, Yverdon*)

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Marine-mutaties.

DEN HAAG, 31 Dec. (*Aneta*). Den luitenant ter zee Beckman en den officier van den Marinestoomvaartdienst C. de Vries is met ingang van 1 Febr. eervol ontslag verleend.

De luitenant ter zee tweede klasse Opwyrda is bevorderd tot lt. ter zee eerste klasse.

Hoogleeraarsbenoeming.

DEN HAAG, 31 Dec. (*Aneta*). De privaat-docent aan de Amsterdamsche universiteit de heer S. de Boer, is benoemd tot hoogleeraar in de geneeskunde aan de universiteit te Groningen.

Commissaris Heemaf.

ENSCHEDE, 31 Dec. (*Aneta*). De heer H. Roelvink is benoemd tot commissaris van de mij Heemaf.

De Stranding van de „Disciplina".

DEN HAAG, 31 Dec. (*Aneta*). De raad voor de Scheepvaart behandelde de stranding van de *Disciplina* op 21 September. Hij besliste, dat de oorzaak van de stranding niet met zekerheid is vast te stellen.

De Diamant-industrie.

AMSTERDAM, 31 Dec. (*Aneta*). De beperking in de diamantindustrie is met een maand verlengd.

De tweede Haagsche Herstel-conferentie.

DEN HAAG, 31 Dec. (*Aneta*). De Koningin is voornemens de gedelegeerden van de Haagsche Conferentie ten paleize te ontvangen.

Den Haag is gereed voor de ontvangst van de conferentie. Het middengedeelte van de Tweede Kamer-zaal is ontruimd. Daar zal de conferentie-tafel geplaatst worden. Op de tribunes is ruimte gemaakt voor 150 journalisten.

Amsterdam als Havenstad.

AMSTERDAM, 31 Dec. (*Aneta*). Hier zijn in 1929 binnengekomen 3974 schepen met een bruto-toninhoud van 26.951.249, tegen 3870 schepen met een inhoud van 26.084.473 bruto tons in 1928.

Adatci naar Den Haag.

PARIJS, 31 Dec. (*Aneta*). De Japansche gezant Adatci is benoemd tot permanent lid van het internationale Hof van Justitie, te Den Haag.

Opgeheven.

DEN HAAG, 31 Dec. (*Aneta*). Het *Katholiek Sociaal Weekblad* is opgeheven

Zwaar weer.

'S-GRAVENHAGE, 1 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De sleepboot *Poolzee*, die het zeilschip *Pomorce* op sleep heeft in de golf van Biskaye, heeft in de buurt van Pointe de Penmarch (de Zuidelijke punt van Bretagne) met zeer zwaar weer te kampen gehad. De trossen braken herhaaldelijk en moesten telkens opnieuw worden bevestigd.

De brug en de compas standaard van de *Poolzee* werden gedeeltelijk weggegeslagen. Tenslotte raakte de stuurinrichting in het ongereede. De *Pomoce* heeft toen de bemanning van de *Poolzee* in haar reddingbooten afgehaald.

De sleepboot *Witte Zee* is naar Pointe de Penmarch vertrokken om assistentie te verleenen.

HET CHINEESCHE RIJK.

De Exterritoriale Rechten.

WASHINGTON, 1 Jan. (*Aneta-Reuter*). De ambtenaren van het ministerie van buitenlandsche zaken hebben conferentie gehouden met den Chineeschen gezant Wu, vooral met betrekking tot de opheffing van de exterritoriale rechten.

Naar verluidt deelde Wu aan de Amerikaansche regeering mede dat het decreet tot opheffing van de exterritoriale rechten niet gericht is tot de betrokken mogendheden. Het was slechts een mededeeling betreffende de politiek welke door de Chineesche regeering gevoerd zal worden.

In officiëele kringen beschouwt men het decreet meer als een geste om de figuur van de nationalistische regeering te redden, dan als iets anders.

LONDEN, 1 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De tekst is gepubliceerd van het memorandum, betreffende de opheffing van de exterritoriale rechten in China, uitgewisseld tusschen Henderson en den Chineeschen gezant te Londen.

Henderson geeft een overzicht van de besprekingen, die belemmerd werden door het uitbreken van den burgeroorlog en waardoor Sir L. Lampson verhinderd werd om naar Nanking te gaan.

Hij verklaart dat regelingen, voor een gelijdelijke oplossing van het probleem, slechts bereikt kunnen worden door onderhandelingen die op vriendschappelijke wijze en onbevooroordeeld worden gevoerd. Het zou uiterst jammer wezen, indien zoo iets mocht geschieden, waardoor de onderhandelingen, die men voeren zal, voorkomen of niet tot een bevredigend einde gebracht zouden worder.

„De Chineesche regeering zal begrijpen dat elke aanval op de rechten van de Britsche onderdanen, of op hun belangen die zij in den loop van haast honderd jaar, vertrouwend op een plechtig gesloten verdrag, ook ten voordeele van China hebben tot stand gebracht, de Engelsche regeering zal plaatsen tegenover een zware verantwoordelijkheid, daar een dergelijke aanval een groote hinderpaal zal wezen voor de onderhandelingen in te komen tot een vriendschappelijke oplossing".

Henderson zegt dat de regeering al het mogelijke wenscht te doen om een aangename sfeer te scheppen. Hij verklaart bereid te wezen den datum van 1 Januari te beschouwen als den vastgestelden datum waarop het proces van de *geleidelijke* opheffing der exterritoriale rechten als begonnen beschouwd kan worden. Tevens verklaart hij zich bereid om, zoo spoedig de politieke situatie in China het toelaat, in uitvoerige onderhandeling te treden.

In het antwoord van China wordt de liberale en welwillende geest, waarin Engeland zich bereid verklaart om in onderhandeling te treden, ten volle gewaardeerd.

De Chineesche regeering beschouwt het als een groote vooruitgang in de vriendschappelijke gevoelens der Engelsche regeering, dat zij zich bereid heeft verklaard den 1sten Januari te beschouwen als den dag waarop het proces voor een geleidelijke opheffing der exterritoriale rechten, begonnen is.

BRITSCH-INDIË.

Schouring.

MADRAS, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). Dr. Varador Ajulu Naidu, een invloedrijke voorman van het *All India Congress* en lid van de provinciale congres-commissie, is uit beide lichamen getreden vanwege de beslissingen welke op het congres genomen zijn en pleegde zelfmoord.

De Aanslag.

LAHORE, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). Op het *All India Congress* werd met 942 tegen 792 stemmen de resolutie van Gandhi aangenomen, in welke resolutie de bomaanslag op den trein van den onderkoning wordt afgekeurd en de onderkoning geluk wordt gewenscht dat hij aan den aanslag ontkomen is.

Oproep van de Liberale Federatie.

MADRAS, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). De nationale liberale federatie heeft een oproep gericht tot alle partijen van geheel Indië. Hierin wordt verklaard dat slechts een beroep om zich weer te vereenigen het eenige middel is om de eenheid tusschen de verschillende godsdiensten te herstellen. Voorts wordt betoogd dat de status van dominion voor Indië niet het einddoel of het ideaal is, maar een object dat in de kortst mogelijke tijd te bereiken is.

De Toekomst der Prinsen.

MADRAS, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*) De nationale liberale federatie sprak haar voldoening uit over het feit dat de onderkoning aan de vooraanstaande Indische prinsen heeft doen weten dat in elke constitutie welke op basis van den status van dominion samengesteld zal worden, hun rechten voldoende verzekerd zullen worden.

De Resolutie van Gandhi.

LAHORE, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). Op het *All India Congress* werd een resolutie van Gandhi met overweldigende meerderheid aangenomen.

De amendementen van Pandit Malaviya om de actie uit te stellen en van Subashboze om geheel met Engeland te breken en een neven-regeering te stichten, werden verworpen.

HET BRITSCHE RIJK.

Hevige Bioscoopbrand.

LONDEN, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). Meer dan zestig kinderen (waarschijnlijk loopt hun aantal tegen de tachtig) verbrandden, of stierven aan de bekomen verwondingen, bij een hevige brand welke in de Glen Cinema te Paisley tijdens de matinée uitbrak.

PAISLEY, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). De voorstelling was aan den gang toen plotseling uit de cabine van den filmoperateur vlammen sloegen.

Onder de toeschouwers ontstond een wild gedrang naar de uitgangen, die onmiddellijk versperd waren door opdringende jongens en meisjes.

Politieagenten en burgers, voorzien van geïmproviseerde gasmaskers, trokken zooveel kinderen als maar mogelijk was uit het gewirwar naar buiten. Ondertusschen sloegen angstige moeders de brandweerlieden gade, die ladders tegen de ramen plaatsten en zoo de kinderen in veiligheid brachten.

Alle 150 geredden werden per tram naar het ziekenhuis vervoerd.

LONDEN, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). 69 kinderlijkjes zijn uit de puinhoopen te voorschijn gebracht.

De bioscoop, welke 750 plaatsen heeft, was gevuld met kinderen uit de arbeidersklasse. De leeftijd der kinderen varieerde tusschen 16 maanden en 14 jaar.

Een vader verloor bij den brand drie kinderen.

LONDEN, 31 Dec. (*Spec. Bat. Nwsbl*) Bij den bioscoopbrand zijn geen kinderen verbrand. Zij kwamen om het leven doordat zij onder den voet raakten of stikten.

LONDEN, 31 Dec. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) Men heeft in Scotland nooit een zoo rampzalige oudejaarsavond meegemaakt als deze. De ramp in de bioscoop is de ergste in zijn soort welke men in het Britsche rijk heeft gekend.

De jeugd was in de bioscoop bijeengekomen voor een speciale oudejaarsavond-voorstelling. Juist zag men op de film hoe een kind op straat onder den voet werd geloopen, toen het plotseling donker werd in de zaal, gevolgd door een geknetter en een dichte rook uit de cabine van den operateur.

De film was in brand gevlogen en de operateur probeerde om de brandende film naar buiten te brengen. De kinderen holden in een paniekstemming naar de uitgangen.

Doch hier vielen de voorsten en werden onder den voet geloopen. Hierdoor vielen de meeste slachtoffers.

De commandant van de brandweer zegt dat geen enkel kind door het vuur om het leven is gekomen.

Het nieuws werd onmiddellijk in de katoen-fabrieken bekend. Radelooze ouders vochten met de brandweerlieden en de politie om in de bioscoop te komen. De brandweerlieden pakten zooveel kinderen als maar mogelijk was en brachten ze in de frissche lucht. Met tramwagens, auto's, vrachtwagens en alle mogelijke voertuigen werden de slachtoffers naar het ziekenhuis gebracht. Alle bedden zijn bezet en uit de geheele stad kwamen de doktoren om hulp te verleenen.

Het ziekenhuis is een lijkenhuis geworden.

Menige vrouw zonk ineen bij de identificatie van de lijken.

LONDEN 1 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Onder een meedoogenlooze regen stonden deerniswaardige groepen schreiende moeders en vaders den geheelen nacht te wachten in de nabijheid van het ziekenhuis in Paisley om de lijken te zien of om eenig bericht te krijgen over hun gewonde kinderen.

Van de 37 gewonde kinderen die in het ziekenhuis zijn opgenomen, verkeeren er twaalf in levensgevaar. Velen zullen niet in leven blijven. De medici zijn van meening dat de meeste gevallen een doodelijke afloop zullen hebben.

Een brandweerman die de tooneelen welke in de bioscoop plaats grepen, beschrijft, zegt dat hij er aan twijfelt of de kinderen wel ooit het afgrijselijke wat zich heeft afgespeeld, vergeten zullen.

De ramp is, naar nu wordt medegedeeld, te wijten aan het feit dat de operateur de zijdeur niet kon openen, toen hij dapper met de brandende film wegsnelde.

Vele kinderen zijn bij het gedrang zoodanig verminkt, dat ze slechts door de kleeren gedentificeerd kunnen worden.

Van verschillende ziekeninrichtingen hebben zich vrijwilligers aangeboden om de kinderlijkjes voor de begrafenis in gereedheid te brengen.

LONDEN, 1 Jan. (*Aneta-Reuter*). In het hospitaal te Paisley zijn nu 39 kinderen opgenomen.

De film die gedurende de noodlottige voorstelling werd afgedraaid behandelde op pathetische wijze een gelijk geval, en was getiteld: *The Crowd*.

In het hospitaal heeft men een politiewacht moeten plaatsen om de wanhopige ouders buiten te houden.

OTTAWA, 1 Jan. (*Aneta-Reuter*). De minister president Mackenzie King heeft aan den burgemeester van Paisley een telegram gezonden waarin hij de deelneming van Canada betuigt met de bioscoopramp.

LONDEN, 1 Jan. (*Aneta-Reuter*). Het aantal dooden bij den bioscoopramp bedraagt 70.

De hoofdinspecteur voor ontploffingsrampen van het ministerie van binnenlandsche zaken is naar Paisley vertrokken om een onderzoek in te stellen naar de ramp.

De advocaat-generaal overweegt om een openbaar onderzoek in te stellen

De koninklijke familie heeft een telegram gezonden aan den burgemeester van Paisley, waarin zij haar deelneming betuigt met de groote ramp en het verlies van zoovele kinderlevens.

Zij verzoekt aan de naastbestaanden haar welgemeende deelneming te betuigen en haar groote spijt over het gebeurde.

Voorts wenscht de koninklijke familie op de hoogte gehouden te worden van den toestand der gewonde kinderen.

De Nieuwjaarsboodschap van MacDonald.

MacDonald.

LONDEN, 31 Dec. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In zijn nieuwjaarsboodschap tot de natie zeide de premier:

„Wij hebben een lange en moeizame tijd besteed om de na-oorlogsche moeilijkheden te boven te komen en nog hebben wij onze taak niet beëindigd.

Het is op zijn minst een goed voorteeken dat de marine-conferentie het eerste vredeswerk van dit jaar zal wezen. Deze conferentie heeft tot doel om in de toekomst de wereldvrede zekerder te maken,

Maar ik vraag mij af: doen wij allen tezamen wel genoeg? Zien wij onze industriëele moeilijkheden wel flink onder de oogen?

De natie heeft het noodig dat er eenheid van dienst zij, door ons huis zoo op orde te brengen dat de plaatsen, die wij bekleeden, onze plaatsen blijven.

Nieuwjaarsgroet aan China.

LONDEN, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). In antwoord op een nieuwjaarsgroet van Chiang Kai Shek is teruggeseind:

„Met groot genoegen ontving ik uw vriendelijk telegram met de nieuwjaarsgroeten namens de nationale regeering en het Chineesche volk en ik zend u mijn van korte gemeende, wederkeerige wenschen".

NOORD-AFRIKA.

Het Egyptisch Kabinet.

KAIRO, 1 Jan. (*Aneta-Reuter*). De nationalistische leider Nahas Pasha is er in geslaagd een kabinet te formeeren. Hijzelf is premier en minister van binnenlandsche zaken en Wazzef Pasha Ghali minister van buitenlandsche zaken.

In een brief aan koning Toead zegt Nahas Pasha dat een der voornaamste doeleinden, waar hij naar streeft, is de algeheele onafhankelijkheid van Egypte te verkrijgen en een eervolle overeenkomst met Engeland te sluiten.

NOORD-AMERIKA.

De Aankomst van Generaal Smuts.

NEW-YORK, 1 Jan. (*Aneta-Reuter*). De rust in de Woodrow Wilson bibliotheek is verstoord door de aankomst van generaal Smuts.

De generaal werd ontvangen met een batterij talkie-machines en een bataljon reporters, die den generaal bombardeerden met vragen op internationaal gebied.

Smuts ontkende ten sterkste dat hij naar Amerika was gekomen om propaganda te maken voor den Volkenbond. Hij zeide dat de Volkenbond in de laatste tien jaren groote veranderingen in Europa heeft gebracht. „Maar ik zeg niet dat de Volkenbond geschikt is voor Amerika, waarvan de tradities zoo verschillen met die van Europa."

Hij gaf een ontkennend antwoord op de vraag of het Britsche Rijk ooit uiteen zal vallen. Daarentegen beschouwde hij de reorganisatie van het Britsche Rijk, naast den Volkenbond, als een tweede, zeer belangrijke verandering welke in de moderne wereldgeschiedenis heeft plaats gehad.

Op de vraag of er weer een wereldoorlog zal komen, gaf Smuts langzaam en nadenkend ten antwoord: „Zelfs een Boeroorlog, waarin ik een zoo groote rol heb gespeeld, zou heden ten dage niet meer mogelijk wezen. Natuurlijk, er zal strijd en twist wezen zooals in China. Maar niemand die heden leeft zal zien wat wij gezien hebben: een wereldoorlog."

ALGEMEEN NIEUWS.

Een Van Dijck gestolen!

LONDEN, 1 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het meesterstuk van Van Dijck „Het concert der Engelen", en dat een waarde vertegenwoordigt van 30.000 pond sterling, is op weg van Brussel naar Londen verdwenen.

Toen de kunsthandelaar in het Westend, die het doek zou verkoopen, de kist openmaakte, bleek deze leeg te zijn.

BRUSSEL, 1 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De heer Bechboche, de eigenaar van de Van Dijck, deelde mede dat hij zeer ontdaan is door den diefstal van het schilderij, dat maar voor een vierde van de marktwaarde verzekerd is. Bechboche verklaarde dat hij de kist met het schilderij 15 December ter verzending had overhandigd. De kist bleef nog eenige dagen te Antwerpen en het schip waar het mee vervoerd werd bleef eenige dagen, voor het gelost werd, in de haven van Londen liggen.

Nieuw Land ontdekt.

NEW-YORK, 31 Dec. (*Aneta-Reuter*). Uit Monte Video wordt gemeld dat de regeering bericht heeft ontvangen van het schip van Sir Hubert Wilkins, meldend dat hij onbekend land heeft ontdekt.

De Marine-conferentie.

De houding van Spanje.

MADRID, 1 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De houding welke Spanje ten opzichte van de marine-conferentie aanneemt, is duidelijk geworden door een semi-officiëele mededeeling, waarin verklaard wordt dat Spanje geen pogingen doet om de marine-conferentie bij te wonen.

De Spaansche regeering heeft tot de regeeringen van Engeland, Frankrijk en Italië het verzoek gericht om rekening te willen houden met de belangen van Spanje, zoo de kwestie betreffende de Middellandsche Zee ter sprake wordt gebracht.

Cablegrams.

Dominion Status.

Madras, Dec. 31. National liberal federation issued appeal all parties Indiawide, declaring only rallyingcry which can unite all interests religions India is dominion status not as distant goal or ideal, but as object capable achievement shortest possible time.

SCHEEPSBERICHTEN

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Garoet" 29 Dec. te Boston thuisr.
ss. „Slamat" 31 Dec. pass. Perum id.
ss. „Djambi" 31 Dec. te Soerabaja kustr.
ss. „Merauke" 1 dezer uit Makasser id.
ms. „Kedoe" 2 dezer te Priok id.
ms. „Sibajak" 1 dezer uit Semarang id.
ss. „Soemba" 31 Dec. uit Padang uitreis.
ss. „Soekaboemi" 31 Dec. Portswethenham uitreis
ss. „Tapanoeli" 30 dezer te Hamburg uitr.
ss. „Toba" 31 dezer uit Padang id.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ms. „P. Laut" 30 Dec. te Padang thuisr.
ss. „Singkep" 31 Dec. uit Priok id.
ss. „Krakatau" 1 dezer uit Belawan id.
ss. „Pr. der Ned." 31 Dec. uit Amsterdam uitreis.
ss. „Borneo" 1 dezer uit Belawan 6 dezer verw. Priok uitreis.
ss. „Kon. der Ned." 1 dezer uit Sabang uitr.
ss. „J.P. Coen" 1 dezer uit Suez id.
ms. „P. Bras" 1 dezer uit Suez 14 dezer verw. Sabang uitreis.
ss. „Radja" 1 dezer uit Priok kustreis.
ms. „P.C. Hooft" 1 dezer uit Soerabaja id.

Java New-York Lijn.

ss. „Salawati" 31 Dec. te Priok.
ss. „Kangean" 2 dezer te Priok.

Java Bengalen Lijn.

ss. „Bali" 30 Dec. uit Soerabaja.

Java China Japan-Lijn.

ss. „Tjikandi" vertr. 30 Dec. van Moji naar Dairen via Chin Wan Tao.
ss. „Tjipanas" arr. 31 Dec. te Saigon.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Athelcrown, Tjibadak, Tambora, Batoe, Radja, Ophir, Plancius.

„Joh. de Witt" Bonifacio, „J. P. Coen" Alexandria, „Pr. der Ned." Niton, „Konder Ned" Medan, „Pr. Juliana" Colombo, „Insulinde" Marseille, „Indrapoera" Karachi, „Slamat" Aden, „Patria" Niton, „Tambora" Weltevreden.

De schepen zijn allen in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio, uitgezonderd de „Tambora".

(*Zie verder het Vierde Blad.*)

„MAGNEETJES"

Te Huur Aangeboden.

HUIS te huur met 1 Maart a.s., drie kamers en voorgalerij. Gunstig gelegen (Javaweg). Huurprijs f 110— per maand. Overname meubilair f 700.—. Brieven onder nummer M157 Bataviaasch Nieuwsblad.

GROOT HUIS, Laan de Bruinkops. met garage, te huur per 1 Februari 1930 ad f 140.—. Overname meubilair en vaste waschtatel f 750.— Inlichtingen Telefoon Wlt. 3489. M152

PERCEEL DJOKJAWEG 49, 5 kamers en garage, voor direct te huur. Te bevragen van Genderen. M145

HUIS PEGANGSAAN OOST 44 te huur met primo Februari a.s. Inlichtingen tel. 332 Bt. 427 Mtg. M154

NIEUWE HUIZEN te huur Januari/Februari, Berendrechtslaan. Te bevragen Telefoon 604 Wl. M108

Verlies vertrouwen — en gij verliest alles.

SOEKABOEMI, huize „Boemi-Ajoe". Gemeubileerde paviljoens te huur. Inlichtingen Telef. Batv. 1514 — Mentg. 392 of Soekaboemi 362. M103

TER OVERNAME HUUR 3½ bouw gemeentegrond ter hoofdplaats Buitenzorg, beplant met ± 750 pisangboomen en ananas. Inlichtingen Tfn. 2669 Wl. M156

Te Huur Gevraagd.

HUIS met minstens 3 slaapkamers, voor-, binnen- en achtergalerij, autogarage etc. te huur gevraagd per begin Maart. Eventueel overname meubilair of gedeeltelijk meubilair, mits tegen billijken prijs, geen bezwaar. Aanbiedingen onder no. M53 Bataviaasch Nieuwsblad.

TE HUUR GEVRAAGD. Wie helpt familie aan huis met ruim achtererf onder evtl. sluiting jaarcontract, per 1 Februari of Maart. Brieven onder nummer M52 Bataviaasch Nieuwsblad.

We have lost; never mind — we have played well.

INWONING. Jong echtpaar zonder kinderen, waarvan de man steeds op reis, zoekt gemeubileerde kamer met een galerij, met of zonder pension. Brieven met prijsopgave no. M150 Bataviaasch Nieuwsblad.

Kost en Inwoning.

KOST EN INWONING AANGEBODEN aan jongmensch of jongedame b.h.h.h., een net gemeubileerde vrije kamer op goeden stand bij electrische tram en trein. Brieven onder no. M144 Bataviaasch Nieuwsblad.

PAYING GUEST. Dame b.h.b.h. zoekt inwoning in beschaafd milieu. Vrije zitkamer of paviljoen. Brieven met uitvoerige inlichtingen en prijsopgave onder no. M148 Bataviaasch Nieuwsblad.

Indien iedereen zich voornam niet onnoodig over anderen te praten, zou de wereld plotseling een eeuw vooruitgegaan zijn. (De Zakenwereld).

INDONESISCHE FAMILIE, wonende in het centrum van Weltevreden, in de buurt van Gouvernements kantoren en scholen, heeft kamers beschikbaar tegen billijken prijs voor Indonesische jongelui. Adres ter bespreking Sluisbrugstraat No. 52, Weltevreden. M153

INWONING AANGEBODEN aan heer of dame h.b.b.h. Salemba — Kramat. Brieven no. M159 Bataviaasch Nieuwsblad.

INWONING AANGEBODEN aan studeerend jongmensch, buurt Salemba. Brieven no. M160 Bataviaasch Nieuwsblad.

Het wel willen is bij velen, maar het volhouden is bij weinig menschen.

Aanbevolen Adressen.

DE SANITAIRE VUILNISBAK is het beste afweermiddel tegen vliegen, want zij zorgt er voor, dat de vliegen hun eieren niet kunnen uitbroeden in het afval van de keuken en daardoor dus uitsterven. Hout- en Kistenhandel „Batavia", Jacatraweg, Telf. 791 Bat. M134

WEEST VERSTANDIG! Voordat U een gramofoon koopt, vraagt eerst demonstratie van Paramount en Ducetto gramofoons. Verkrijgbaar op zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden. Toko Populair, Pasar Baroe 62, Weltevreden. M104

VOOR DE VACANTIE gemeubileerde bungalows en kamers met en zonder pension. Patjet boven Bandoeng 4500 voet. Zacht Europeesch klimaat, schitterende omgeving. Brieven no. M101 Bataviaasch Nieuwsblad.

HET VACANTIEHOTEL in de Preanger is: Grand Hotel Lembang. M102

PENSION BEAU SEJOUR, Kramat 91—93—95. Met 1 Januari disponibel eenige goedkoope kamers met vaste waschtafel. M107

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M109

Een goed woord geven of een glimlach is niet zelden een aalmoes van groote waarde.

De Telefoon....

is een van de gemakken van het moderne leven, welke we niet gaarne zouden missen. Al foeteren we wel eens over een telefoonjuffrouw, die geen of een verkeerde aansluiting geeft. Het Magneetjes-magazijn is als een groote telefoon-centrale, waar zeer vele verbindingen worden tot stand gebracht Verbindingen tusschen kooper en verkooper, tusschen minnende zielen, onderwijzers en leerlingen, toko's en publiek, enzoovoorts. En laten wij er dadelijk bij zeggen, dat onze aangeslotenen nooit klagen over geen of een verkeerde verbinding! Kom maar eens kijken naar den grooten stapel brieven na elken Magneetjes-dag! En vraag maar eens verbinding door een Magneetje. Eén keer probeeren, blijft begeeren!

Magneetjes Trekken!

Te Koop Aangeboden.

EEN GOED BEKLANTE EN BEKENDE DAMESMODE-ZAAK in Midden Java wegens vertrek naar Europa ter overname aangeboden. Ernstige reflectanten kunnen inzage der boeken krijgen. Brieven onder no. M142 Bataviaasch Nieuwsblad.

PRIMA SCHRIJFMACHINE, Underwood Standard No. 5, gegarandeerd zonder gebreken, te koop aangeboden voor f 150.— contant. Lieb, Petodjo Ilir 35, Tel. Wl. 3906. M155

TOKO- EN KANTOORMEUBELEN, goed onderhouden, ter overname aangeboden, wegens opheffing der zaak. Brieven onder no. M51 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN HOEKPAND ruim 1600 M². groote weg Pegangsaän, te koop f 5.50 per M². Te bevragen Telf. Wl. 3968. M132

TE KOOP: Huntley & Palmers 4 o'clock Afternoon Tea biscuits. Een verrassing! M133

Wanneer onze wenschen vervuld zijn, blijkt het meestal, dat het toch heel anders is dan wij verwacht hadden.

Te Koop Gevraagd.

EEN HANDLE voor een Singer trapnaaimachine te koop gevraagd. Brieven met opgave van prijs etc. onder no. M12 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN TWEEDEHANDSCH DAMESFIETS gevraagd en eenpersoons bed. Grisseeweg No. 9, Telefoon Menteng 782. M146

EEN TWEEDEHANDSCH AUSTIN SEVEN, Mathis of Citroën of andere kleine Two Seater, te koop gevraagd. Vereischte nog in running condition. Prijs niet hooger dan f 600.— (zes honderd gulden). Brieven te richten aan Gebrs. Touw, Pekalongan. M135

Van bitse woorden hebben wij dikwijls berouw, van zwijgen zeer zelden, van zachte woorden nooit.

VIOLONCEL te koop gevraagd, goed instrument. Aanbiedingen onder opgave van prijs onder nummer M147 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Vacante Betrekkingen.

EEN DAME met eenige vakkennis wordt gevraagd voor de damesafdeeling eener kapperszaak. Brieven onder no. M143 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN KINDERMEISJE gevraagd, van goede getuigen voorzien. Brieven onder no. M161 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Haast u in 't geheel niet. Werk in een rustig tempo, maar houdt dat tempo aan! De meest voorkomende oorzaak van langzaam werken, is onregelmatig werken (Der Organisator).

Aanbod Personeel.

INDISCHE DAME zoekt bezigheden als hulp in de huishouding bij nette familie of bij heer. Ook genegen de verzorging van kinderen op zich te nemen. Brieven no. M151 Bataviaasch Nieuwsblad.

BOEKHOUDKUNDIG ONDERLEGD PERSOON van Chineeschen landaard, jarenlange ervaring, biedt zich aan voor het inrichten, bijhouden en controleeren van boekhoudingen en administraties Uitsluitend in de na-middag- of avonduren. Condities nader overeen te komen Brieven no. M13 Bataviaasch Nieuwsblad.

Glimlach; heb het nooit te druk om beleefd te zijn; leer uw tong en uw humeur te beheerschen; durft origineel te zijn. (De Zakenwereld).

BIJVERDIENSTE GEZOCHT door administratief goed onderlegd persoon met 9 jarige administratieve ervaring. Condities billijk. Brieven s.v.p. no. M14 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGEDAME, oud 22 jaar, zoekt betrekking bij heer alleen of weduwnaar met kinderen. Goede getuigschriften ter inzage. Brieven no. M158 Bataviaasch Nieuwsblad.

Personalia.

MEERIJDEN GEVRAAGD door dame, Kebon Sirih — Kali Besar, kantooruren 8.30 — 4.30. Brieven met prijsopgave no. M140 bureau Bataviaasch Nieuwsblad of Telef. Bat. 1123.

HEER, pas in Indië, zich eenzaam voelende, zoekt serieuse kennismaking met dame met lief karakter, van goede familie, om na wederzijdsch goedvinden tot een huwelijk over te gaan. Alleen op serieuse brieven zal worden geantwoord. Brieven onder nummer M141 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

EUROPEESCHE DAME van goeden huize, biedt zich gaarne aan (tegen vergoeding der reiskosten) tot begeleiding zieke dame of kinderen. Brieven no. M59 Bataviaasch Nieuwsblad.

VOOR ZELFONDERRICHT leent zich het juist verschenen „Leerboek voor Stenografie, systeem Sir I. Pitman", door Sj. van Eck. Verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië en bij den samensteller, Laan Trivelli 40 Weltevreden, Tel. Wl. 429. M111

De menschen bestaan uit twee categorieën: zij, die hun beste werk vandaag doen en het verder vergeten, — en zij, die beloven hun beste werk morgen te doen en het óók vergeten. (De Zakenwereld).

JONGMENSCH van goeden huize en aanleg, in gouvernements dienst werkzaam, wegens te weinig verdienste niet in staat te betalen lesgeld voor privaatlessen voor de notaris-examens, vraagt steun van heer of dame, eventueel ook van een of andere vereeniging. Verbindt zich eventueel bij acte het ontvangene, desnoods met rente, t.z.t. terug te betalen. Brieven enz. onder no. M149 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

IMPORTEUR zoekt compagnon met kapitaal, wegens noodzakelijk geworden uitbreiding van zijn jonge zaak. Aanbiedingen onder nummer M18 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

HANDELSMAN, eigen zaken drijvende, zoekt eenige vertegenwoordigingen. Brieven onder nummer M16 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Onderwijs en Lessen.

HOOFDONDERWIJZER, gediplomeerd Fransch, Duitsch, Engelsch, lessen, bijwerken leerlingen H.B.S., Mulo, A.M.S., L.S. etc. Toezicht, leiding studie dagelijks. Salembaplein 14. M42

LEERBOEK VOOR STENOGRAFIE, systeem Sir I. Pitman, door Sj. van Eck, is verschenen en verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië. M110

ERVAREN ONDERWIJZER organiseert clublessen voor Hollandsche conversatie, speciaal voor Chineezen. Brieven onder no. M7 Bataviaasch Nieuwsblad.

ONDERWIJZER heeft nog eenige uren beschikbaar voor het bijwerken van leerlingen, eventueel toezicht op huiswerk. Brieven onder no. M8 Bataviaasch Nieuwsblad.

H.J. DAAMS, Vioolleeraar, Tjemaralaan No. 9. Vioollessen voor eerstbeginnenden en meergevorderden. Prima referentiën. Desgewenscht aan huis. M100

Geen tijd om te lezen? Geen tijd voor geestelijk voedsel? Dan verhongert uw denkvermogen. (Maandblad „Succes").

Diversen.

VANAF HEDEN zijn de telefoonnummers van de Nieuwe Hermandad Wlt. 874 en 875. De Leider W. J. Kelder. M131

De mensch is nog jong als hij nog voor de toekomst leeft; wordt oud als hij slechts voor het tegenwoordige leeft; is oud als hij slechts in het verledene leeft.

TELEFOONS.

Abonnementen (na 5 uur 's middags) Weltevreden	429
Agent Buitenzorg	389
Agent Cheribon	541

NIEUWE PIANO'S

Moutrie	f 850.—
Moutrie	„ 925.—
Zimmermann	„ 1000.—
Zimmermann	„ 1050.—
Uebel en Lechleiter	„ 1200.—
August Forster	„ 1350.—
August Forster	„ 1500.—

leveren wij reeds met een betaling van f 40.- per maand zonder extra storting vooruit, ook buiten Weltevreden, inclusief kist.

Worden geleverd met tien jaar garantie inclusief kist

Mannborg Harmoniums zijn de beste en worden reeds geleverd vanaf **f 25.** - p. maand.

N.V. Piano- en Muziekhandel, Rijswijk 19

NAAST DE SOCIETEIT DE HARMONIE — **Directeur W. J. P. KOK** — NAAST DE SOCIETEIT DE HARMONIE

1431

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De verbannen Journalist

door

VILLANUS.

19 November.

Het is nooit prettig voor een journalist, als voor een oogenblik zijn naam op aller lippen is; gewoonlijk is er dan het een of ander met hem geschied, dat van minder aangenamen aard is. Uit een of ander land te worden gezet, is b.v. menigmaal de oorzaak van tijdelijken roem. Natuurlijk niet altijd. Men kan het er naar gemaakt hebben.

Maar als het slachtoffer een man is, die naar strenge begrippen van onpartijdigheid zijn werk heeft gedaan — wat soms nog erger kwalijk genomen wordt dan vijandigheid — en hem treft dan het verbanningsbesluit van een regeering, die veel te verbergen heeft, of die geen critiek verdraagt, dan ligt er voor langen tijd een g'aas over zijn naam. Een der voorbeelden daarvan is Robert Dell, van de *Manchester Guardian*, een veteraan, wiens hoog moreel en intellectueel peil door niemand ter wereld in twijfel wordt getrokken.

De Fransche regeering beging de fout, hem tijdens den oorlog uit Frankrijk te zetten, omdat hij nu eenmaal nuchter critisch bleef in zijn beschouwingen. Ondanks al zijn voortreffelijke eigenschappen heeft niets zóó tot zijn bekendheid bijgedragen als dit politieke feit.

Ik ken een Nederlandsch correspondent, die tijdens den oorlog Frankrijk moest verlaten, omdat hij wel pro-Fransch was — daaraan viel niet te twijfelen — maar niet onstuimig genoeg pro-Fransch.

Men weet, dat Nederlanders, als zij flink pro-Fransch of pro-Duitsch worden, op bijzonder hevige wijze door deze gemoedsgesteldheid worden aangetast. Wij kennen nu nog Nederlandsche schrijvers, die verreweg den meesten Franschen — een Poincaré en natuurlijk een Briand incluis — bij lange niet pro-Fransch genoeg zijn. Bedoelde correspondent was waarschijnlijk door een dergelijk collega aangegeven.

Hij werd niet officiëel eruit gezet, maar de Nederlandsche gezant kreeg van de Franschen kant het verzoek, aan de hoofdredactie van bedoeld blad te vragen, haar correspondent terug te roepen. Buitenlandsche Zaken te Parijs gaf daarbij uitdrukkelijk te kennen, dat zij uit eigen beweging een dergelijk verlangen nooit zou hebben geuit, maar dat het departement zwichtte voor den aandrang der militairen, die over de macht beschikten.

Juist deze hoffelijke vorm maakte het voor het blad moeilijk een scherpe houding aan te nemen en te zeggen: „Wij zullen onzen correspondent handhaven, daar hij voor ons schrijft en niet voor U; wilt gij hem kwijt, dan kunt gij hem uit uw land zetten!“ Ook bleek de correspondent om allerlei bijzondere redenen, heel weinig op een conflict gesteld. Het blad zond geen nieuwen correspondent naar Parijs, zoolang vriendelijk-objectieve journalistiek niet geduld, doch fel partijdig geschrijf geëischt werd.

Schrijver dezes is ook eens het voorwerp geweest van een dergelijke geschiedenis, die zich echter geheel in één kamp en achter de schermen voltrok. Begin 1917 was Ludendorff zeer verstoord geraakt over zijn brieven uit Berlijn. Waarschijnlijk was de generaal-dictator daartoe opgezet, daar hij zelf stellig ander werk gehad heeft, dan Nederlandsche en Nederlandsch-Indische kranten te volgen. Hij liet dus Buitenlandsche Zaken te Berlijn weten, dat daar een eind aan moest komen.

De Wilhelmstrasse echter zag verder dan Ludendorff, en verzette zich. Daarbij deed deze redeneering dienst: „Wij zouden door een uitzetting volkomen in het nadeel geraken. Hij heeft heel veel gezien, weet heel veel, maar al wat hij schrijft, gaat door onze censuur. Wij zijn daarbij ruim, omdat dit het verstandigst is. Zetten wij hem uit het land, dan heeft hij geen enkele reden meer om ons te ontzien.

Voor hetgeen hij dan gaat schrijven, hebben wij te voren ontzaglijke reclame gemaakt, doordat zijn door ons vooraf gelezen artikelen, moeilijk als rechtvaardiging voor dien maatregel zullen kunnen gelden. Hij en zijn blad, niet wij, zullen het groote voordeel hebben van zijn verbanning.“

Dit was zóó duidelijk, dat zelfs Ludendorff voor die redeneering zwichtte. De houding van de Wilhelmstrasse tegenover de weinige buitenlanders, die hun onafhankelijkheid wisten te handhaven, is liberaal en loyaal geweest tijdens den oorlog.

Ons brengt op dit onderwerp de weigering der sowjetregeering om Paul Scheffer, den correspondent van het *Berliner Tageblatt*, na zijn verlof, opnieuw in Rusland toe te laten. De Europeesche Pers wijdt veel aandacht aan dit geval, dat inderdaad uiterst teekenend is voor den tegenwoordigen toestand te Moskou. Het is er alles reactie wat de klok slaat. De weinige vrijheid, die er in Rusland bestond was er totnogtoe geweest voor de correspondenten van groote buitenlandsche bladen, voorzoover die bladen niet socialistisch of communistisch waren.

Want voor communisten was er geen vrijheid van de partijtucht en voor socialisten geen toegang in Rusland. Men hoopte blijkbaar door een welwillende houding tegenover journalisten, die het vertrouwen der buitenlandsche kapitalisten hadden, het buitenlandsche kapitaal meer vertrouwen in te boezemen. Wij hebben ons nooit te beklagen gehad, ook niet, nadat ons boek en onze artikelen in het *Soerabaiasch Handelsblad*, die waarlijk geen aanmoediging waren voor het buitenlandsche kapitaal, laat staan een reclame voor het nieuwe Rusland, verschenen waren.

Men had nu eenmaal tot stelsel, in dit opzicht verdraagzaam te zijn, blijkbaar beseffende, dat alleen onafhankelijk oordeelende lieden en niet bewonderaars van het Russische stelsel, geloof zouden vinden, als zij overdrijvingen in hetgeen over Rusland geschreven werd, bestreden.

Van dit denkbeeld is men nu blijkbaar terug gekomen. Alle verdraagzaamheid is uit den booze. Ieder heeft mee te praten, en wie niet meepraat, gaat eruit. Het geval-Scheffer is wel heel kras, want een welwillender beoordeelaar dan Scheffer, kon de sowjetregeering onder de burgerlijke journalisten niet vinden.

Scheffer is een heel merkwaardig man. Hij is, ondanks zijn burgerlijken naam, uit aristocratischen huize. Als een verwend kind der fortuin heeft hij een groot gedeelte van zijn leven geleid, studeerend, filosofeerend, als man van uitgezochten smaak zich verdiepend in de kunst. Hij was in staat iederen gril te volgen, bewoog zich in de uitgezochte salons en in de gezellige „pan“ der Münchensche kunstenaars-bohême. Ik ken weinig menschen van zoo vonkenden geest, van zoo boeienden verteltrant. O, verstond hij deze kunst met de pen slechts als in het gesprek . . .

Wijlen Frau Zoebkoff de vroegere prinses Victoria von Preussen als kind (x). Naast haar de latere keizer Wilhelm II (xx).

Scheffer is een man van onverbiddelijke rechtdenkendheid en onafhankelijkheid van denken. Maar een kunstenaar en daarom sterk vatbaar voor stemmingen; en een filosofeerend Duitscher, ondanks de Fransche cultuur van zijn Zuid-Duitsch ouderlijk tehuis, en daarom de dingen vaak te zeer verwikkelend in zijn redeneeringen, diepzinnigheden construeerende, waar men het veel eenvoudiger af kon. Dit is zeker een groot nadeel voor zijn politiek inzicht. Hij ziet er de dingen vaak te gecompliceerd door. Maar tegelijk is hij daardoor een zeer fijn en boeiend analiticus, een man, die altijd waard is te worden gehoord en te worden gelezen.

Deze man nu had zich in Rusland als correspondent van het *Berliner Tageblatt* gevestigd, nadat hij jaren lang tijdens en na den oorlog dat blad in ons land had vertegenwoordigd. Als aristocraat van geboorte, verkeerde hij tijdens den oorlog veel in het Duitsche gezantschap en dat had tengevolge, dat de Engelsche spionnage scherp het oog op hem gevestigd hield, en hem als een „gevaarlijk man“ signaleerde.

Typisch voor het toenmalig Den Haag, is, dat Scheffer tal van malen bij zijn thuiskomst ontdekte, dat er bij hem ingebroken of ingeslopen was, echter niet door dieven, die uit hebzucht zijn woning hadden bezocht. Particuliere brieven verdwenen, die hij in een bepaald geval weer terug kreeg van de Duitsche spionnage, die ze bij een dergelijke huiszoeking bij een agent van de secret service in Den Haag gevonden had.... Zoo werd, buiten weten van onze autoriteiten om, de oorlog gevoerd in ons land. Want geen van beide partijen kikte.

Scheffer's berichten waren steeds merkwaardig objectief in hun beoordeeling van den toestand bij den vijand. Vele Engelschen, en ook oordeelkundige lieden in het foreign office, waardeerden hem hoog; het home office echter heeft zich in zijn verzet tegen zijn toelating in Engeland. Dit onrecht heeft Scheffer zeer verbitterd. Die verbittering werd niet verminderd door het feit, dat zijn Britsche collega's en de Britsche diplomaten, waar hij zich ook bevond, steeds weer lieten blijken, hoe men hem, de geestelijk meest gedistingeerde figuur onder de Duitsche correspondenten in den vreemde, naar waarde wist te schatten.

Hij had correspondent willen worden te Londen; daar dat jaren lang niet ging, vestigde hij zich te Moskou. Hij raakte er geheel thuis, al bleef hij op andere wijze, b.v. linguistisch, er de vreemdeling, die hij al de jaren van zijn verblijf in Nederland ook ten onzen was gebleven. Hij las vlijtig onze kranten, onze literatuur; wist op verbluffende wijze den weg in onze publicistiek en kunst, meer dan in onze politiek. Een gesprek voeren in het Nederlandsch, leerde hij nooit.

Hij trouwde met een Russische, weduwe van een Rus van zeer hoogen adel; zij zelf ook aristocrate door geboorte en opvoeding. Dit bracht hem dus zeer zeker niet nader tot de bolsjewiki.

Maar hij was een verbitterd man, en als zoodanig vond hij een anderen verbitterde te Moskou, evenals hij een selectischen geest: Graaf Brockorf Rantzau. Beide mannen — van nature tegenvoeters van het bolsjewisme — vonden elkaar in het streven naar een Oostelijke oriënteering van Duitschland; beide daartoe gedreven door teleurstellingen in hun liefde voor het Westen.

Wij hebben de politiek van Brockdorf Rantzau steeds gevaarlijk gevonden, en voor Scheffer den invloed van dien Duitschen diplomaat. Beiden waren zeer gezien in het Narkominodjel, het departement van Buitenlandsche Zaken te Moskou. Men hechtte zeer veel aan hun oordeel, en men wist wat men aan hen had.

Filosofeerende geest als Scheffer was, trachtte hij zooveel mogelijk te begrijpen van den hem zoo vreemden Russischen aard; als onafhankelijk denker trachtte hij zich vrij te maken van ieder vooroordeel tegen Sowjet-Rusland, dat voor hem studie-object was.

Zoo kwamen de Russen allerminst bij hem te kort. Hij was te veel theoreticus, om al hun practische zwakheden te zien. Het was altijd belangrijk, wat hij schreef, heel vaak was het diepgaand critisch, maar ik kan mij levendig voorstellen, hoe toch de zeer fundamenteele dwaling kon opkomen, dat hij pro-bolsjewiek was. Hij gaf den bolsjewiki soms te veel, uit vrees onbillijk tegenover den tegenstander te zijn, en uit te veel vergeven van diens practische zonden.

Over die zonden hoorde hij ook weer veel meer dan anderen; daarom was zijn adres het meest gezochte in Moskou voor iederen vreemdeling, die werkelijk achter de schermen wilde zien, en die inlichtingen wenschte betreffende „who is who“. Van iedere sovjetgrootheid, wist hij een treffende karakteristiek te geven, en kende hij intiem de omstandigheden en de denkwijze.

Zijn sympathie hoe slechts den intellectueelen bolsjewiki gelden, mannen als Trotski, Radek, Loenatsjarski, Tsjitjerin. Zij ook wisten het intellectueel genot van zijn conversatie te waardeeren. De Rus is nu eenmaal niet gesloten van aard, en voor Scheffer stonden de harten reeds lang wijdt open. Daarom was hij zoo voortreffelijk ingelicht, en was zijn persoon zoo belang rijk voor de Duitsche regeering.

Bij de nieuwe bolsjewieksche verduistering van den geestelijken hemel van Rusland, moest ook zijn ster dalen; dat was duidelijk.

Hij was de vriend geweest van alles, wat Stalin haatte en vreesde. Maar hij was ook de medewerker geweest van Brockdorf Rantzau, den grooteren bevorderaar van de Duitsch-Russische betrekkingen. Bovendien was hij er de man naar, om den systematicus Stalin, met zijn schema's en eenheidsplannen, te waardeeren, en die tot hun volle recht te laten komen.

Wij vermoeden, dat hij Stalin meer dan het volle pond heeft toebedeeld. Was hij zelf niet schematisch denker, die het individu, zoodra het buiten zijn gezichtskring en dus buiten de sympathie van zijn goed hart viel, al te gemakkelijk kon wegcijferen terwille van een systeem?

Hoe het zij, Stalin heeft het nuttig geacht hem verder buiten Rusland te houden. Daarmede heeft hij, wat er nog voor was aan vertrouwen in de buitenwereld, zwaar geschokt. Als zelfs zóó objectieve critiek, zóó welwillende beoordeeling niet meer wordt geduld, dan moet er wel heel veel te verbergen zijn, meindig veel meer dan vroeger nog, zoo moet de conclusie luiden.

Zooals de hoofdredacteur van het *B.T.* schreef: Wereldrevolutie achter gesloten deuren!

Scheffer gaat nu naar Amerika als correspondent voor zijn blad. Hij zal er verbluffende gelijkenissen vinden: Overschatting van het materieele, technische en economische statistieken als emanaties van een geloof, de macht van den sterkste, geringschatting van het individu, van den intellectueel als zoodanig in het bijzonder, veel innerlijke holheid, veel beperking van de persoonlijke vrijheid, juist onder de lenzen van vrijheid, hier en daar geringschatting van het menschelijk leven.

Maar hij zal er toch missen den ouden Russischen mensch, met zijn behaaglijk laissez aller, zijn zachte melancholie, zijn onzelfzuchtige vriendelijkheid, zijn diepe, innerlijke zelf-critiek, waarmede hij in zooveel opzichten zelf verwant is.

Het geval-Scheffer is merkwaardig. Niet zoozeer om den man, want er zijn vele niet minder belangrijke menschen; maar om de milieux de atmosferen, die het ons voortoovert.

Vooral mij persoonlijk. Ik heb met Scheffer de Wolgasteppen bereisd; wij hebben samen Russische steden verkend en het Kremlin; ik heb hem op de groote conferenties in Europa midden in het politieke spel gezien, als rechterhand van zijn regeering; wij hebben soms samen de klanken gehoord, te Peking of elders van romantische Chineesche grootheden van avontuurlijk karakter.

Nu heeft hij zijn luidruchtigst avontuur, dat hem juist om zijn luidruchtigheid sterk zal hinderen, maar tevens om de nieuwe ontworteling, die het hem, innerlijken zwerver, brengt.

(*Nadruk Verboden*).

FEUILLETON.

DOODEMANS ROTS.

Naar het Engelsch van

A. T. QUILLER-COUCH.

25)

Ik had haar natuurlijk dadelijk uit duizenden herkend. Toch was mijn eerste blik vruchteloos. Ik keek weer, heel nauwkeurig keek ik iedereen aan en weder te vergeefs. Ik kon alles zien behalve een klein stukje van het parterre, de bovenste loges en de galerij. Parterre en galerij waren buiten kwestie. Ofschoon het niet waarschijnlijk was kon zij op de galerij zitten vlak boven mij. Ik besloot na de eerste akte daar eens te gaan kijken. Ik ging goed al de loges na. Er waren er twaalf aan iederen kant; alle vol. Langzamerhand was ik zeker, dat daar niets dan vreemde menschen zaten, een loge vlak bij het tooneel, rechts van de plaats waar ik zat, uitgezonderd. Die personen kon ik vanaf mijn plaats niet zien. Alleen één groote geel en zwarte waaier, die langzaam heen en weer bewogen werd, was een bewijs, dat er daar iemand zat.

Dat langzame, onophoudelijke waaien wekte mijn nieuwsgierigheid op. Steeds dezelfde beweging, in hetzelfde tempo; de hand die den waaier vasthield scheen onvermoeid; maar zelfs die hand was onzichtbaar. Geen enkele vinger zelfs. Het was een bepaald dolle aanval van nieuwsgierigheid: ik wou weten, wie die waaier vasthield, toen Tom terugkwam en naast mij kwam zitten.

„Het begint over vijf minuten; alles is gereed“, zei hij. Zijn stem trilde, hetgeen hij te vergeefs trachtte te verbergen.

„Moed gevat!“ zei ik, „de volte hier is bepaald vleiend voor je“.

„Het maakt mij angstig! Wat zal ik doen als het fiasco maakt?“

De muziek was weldra gedaan. Tom keek de zaal rond.

„Ja“, zei hij, „het is stampvol. Zeg, was Claire niet van plan vanavond te komen? Wijs eens waar ze zit“.

„Ja, ze was wel van plan, maar ik zie haar nergens. Misschien komt zij wat laat“.

„Als ze nog komt dan begrijp ik niet waar ze zitten moet. Stil, de muziek houdt op“.

Terwijl hij dit zeide stierven de laatste tonen van het orkest langzaam weg en het scherm ging op.

„Francesca. Een treurspel“.

Dit stuk heeft sedert dat oogenblik zooveel naam gemaakt, niet alleen om de verdiensten van het stuk (die zeer vele zijn) maar ook tengevolge van zekere omstandigheden die hier vermeld zullen worden, dat het niet alleen vervelend, maar ook onnoodig zou wezen het stuk in bijzonderheden te vermelden. Voor hen echter die de opvoering niet bijwoonden, voeg ik hier een korte schets bij van den inhoud, een schets die een beter ingelichte lezer kan overslaan.

Francesca is de dochter van Sebastiaan, eenmaal hertog van Bologna, maar afgezet en verdreven uit zijn paleis door de intriges van zijn jongeren broeder Charles. Wanneer het stuk begint is Sebastiaan hoofd van een rooverbende, zijn overgebleven trouwe volgelingen heeft hij met zich meegenomen naar de holen in de Apennijnen. Charles, die reeds zestien jaar geleden het hertogdom heeft overweldigd, reist met zijn zoon Valentine, een jongen van twintig jaar, in de buurt van de verblijfplaats van zijn broeder. Gescheiden van hun geleide dwalen zij rond, en Valentine blijft staan op een mooi punt om het uitzicht te bewonderen; hij spreekt af met zijn vader op den top van den berg weer bij hem te komen. Geboeid door het mooie uitzicht schrikt hij opeens op door een ontmoeting met Francesca; hij is getroffen door haar schoonheid en spreekt haar aan. Zij heeft medelijden met den jongen man die zich in gevaar bevindt en waarschuwt hem voor de bandieten. Hij keert haastig terug naar zijn vader, dien hij dood aan den voet van een steile rots ziet liggen. Hij veronderstelt dat zijn vader er afgevallen is, laat het lijk naar Bologna transporteeren en daar hij na dien tijd doodelijk verliefd is geworden op Francesca, haalt hij haar over haar vader te verlaten en met hem mee te gaan. Zij stemt hierin toe en vlucht met hem, maar na eenigen tijd bemerkt zij dat zij haar in den steek laat ter wille van Julia, de dochter van den hertog van Ferara. Geminacht, tot wanhoop gedreven, keert zij terug tot haar vader, die haar vergiffenis schenkt en zij verneemt dat de dood van Charles niet het gevolg is van een ongeluk, maar dat hij gevallen is door de hand van haar vader. Niet lang na deze gebeurtenissen worden Valentine en Julia door de bandieten gevangen genomen, die hen verrast en gevangen hebben zonder te weten wie zij zijn. De afgezette hertog, Sebastiaan, herkent Valentine niet en sluit hem en zijn vrouw opsluiten in een hol onder toezicht der roovers. Sebastiaan heeft bevolen dat Valentine den volgenden morgen een losgeld moet gaan halen en zijn vrouw achterlaten. Francesca maakt de wachters door drank in slaap, treedt 's nachts het hol binnen, waar zij gevangen liggen, wordt door hen herkend en biedt aan met Julia van kleeding te verwisselen, zoodat man en vrouw samen kunnen ontsnappen. Een mooi tooneel volgt; zonder gevoel aan den eenen kant, zelfverwijt aan den anderen, maar eindelijk behaalt Francesca de overwinning. Valentine en Julia verdwijnen in den grauwen morgenstond en Francesca, achtergelaten, steekt zichzelve het mes in de borst. Het stuk eindigt op het oogenblik, dat haar vader het hol binnentreedt en zijn dochter levenloos ziet liggen.

Het eerste tooneel (dat speelt aan het hof van Bologna) liep zonder moeilijkheden af en het scherm viel een oogenblik, voordat het weer opging op den bergpas. Tot nu toe had het publiek het stilzwijgen bewaard. Zij flotten niet, maar applaudiseerden evenmin; en ik voelde zonder in staat te zijn een bepaalde reden voor mijn indruk weer te geven, dat het stuk tot nu toe niet was. Tom begreep het ook. Ik durfde hem niet aan te zien, maar ik bemerkte zijn smart door zijn korte en moeilijke ademhaling. Gelukkig duurde die folterring niet lang, want het scherm ging spoedig weer op voor het 2e tooneel.

Het tooneel was keurig gescheilderd en wekte oogenblikkelijk het enthousiasme van het publiek op. Het bekende echter toen Sebastiaan en Valentine opkwamen. Het was maar een korte dialoog, Valentine werd spoedig alleen gelaten en hield een vrij saaie alleenspraak (die later verkort is), welke het publiek zeer merkbaar verveelde. Ik meende iemand te hooren fluiten en zag een paar menschen gapen, en toen —

Fluisterend, luider aanzwellend, het over streelend door het volmaakt luchtige geluid van een ontroerende stem, welke het hart deed trillen van geestdrift, bijna van pijn, een hartstochtelijk fluisteren; zwevend, opwaarts stijgend tot boven in de zaal, den weer afdalend in hemelsche klanken als van zilver — daar kwam een stem, die alle begrip, alle vergelijking, alle droomen te boven ging; een stem zooals men nooit had gehoord, waarvan men nooit had gedroomd, een stem ondenkbaar schoon.

En toch — ik wist het zeker — maar het kon toch niet zoo wezen — het moest een droom geweest zijn — was ik dan krankzinnig? Het beeld alleen was ongeloofelijk — en toen mijn hart die woorden uitsprak, draaide de geheele zaal voor mijn oogen; terwijl daar — daar — daar in de schittering van licht, stralend, allerliefst, een verheerlijkte, zegepralende koningin, daar waarde boven de oogen van die groote schare van toeschouwers — mijn geliefde — mijn eigen Claire!

HOOFDSTUK VI.

Hoe de zwart met gele waaier een boodschap zond; en hoe ik een gezicht zag in den nacht.

Toen ik daar, bedwelmd als 't ware, zat, ontmoetten onze oogen elkander. Het was maar één oogenblik, maar in dat oogenblik zag ik dat zij mij herkende en ik dat zij mij opzag in mijn oordeel of vonnis uitsprak. Toen wendde zij zich tot Valentine.

De schouwburg vergalmde van on-

Oliebollen en warme Punch.

Een Oudejaarsavond-vertelling

door

C. DE R.

Een rechtgeaard Hollander drinkt op Oudejaarsavond punch. Zelfs een anti-alcolist, want de slimme fabrikanten maken voor hem alcoholvrije.

Ik houd niet van punch. Als jongen vond ik het gewichtig en grootmenschelijk voor de eerste maal te mogen opblijven tot middernacht, te mogen meedrinken van de punch. Ik herinner me levendig wat een teleurstelling zij voor mij was; ik had mij den smaak even edel gedacht als de prachtige goudgele kleur en ik proefde een drank die mijn keel deed jeuken en walgelijk van smaak was.

Ik kwam er niet rond voor uit, om m'n ouders het genoegen niet te verkleinen. Maar dat groote menschen zooiets voor hun pleizier drinken en het er voor over hebben den volgenden morgen op te staan met een loodzwaar hoofd, sloeg mij met verbazing.

Dat speciale Oudejaarsavond-genoegen bleef mij een raadsel; ik heb eenige malen geprobeerd het op de juiste wijze op te lossen, telkens met even weinig succes. Totdat ik begreep dat dit één van de vele tekortkomingen van me zou blijven; een zeer bijzondere, waarvan ik alleen op Oudejaarsavond maar last zou hebben.

Zoo miste ook de Nieuwjaarsdag voor mij een groot deel van de bekoring, welke hij voor andere kinderen had. Vanwege de oliebollen. Zooals punch hoort bij Oudejaarsavond, zoo past de oliebol of appelbeignet bij den Nieuwjaarsdag.

Vroeger bakten al de tantes op oudejaarsavond in de vroegte, als de visite er nog niet was, appelbeignets of oliebollen, die warm gepresenteerd werden bij de punch.

Iets verschrikkelijkers dan deze combinatie is niet te bedenken.

Zooveel konden de groote menschen er niet van eten—en zij deden hun best! — of er bleef altijd een groote schaal vol over voor den volgenden dag. Die werden dan graag door de jeugd geconsumeerd—en de schotel bleef vol. Ook deze versnapering heb ik nooit leeren eten, al probeerde ik het herhaaldelijk.

Aangemoedigd door de tantes en geprikkeld door het hoongelach van neven en nichten pakte ik elken keer weer zoo'n bruine, oogenschijnlijk droge, puisterige bol van de schaal en beet er met lange tanden in. Zoodra ik hem binnen had en flauwtjes toestemmend antwoordde op de vragen „of-ie nou niet fijn was" scheen het me toe, dat ik in een oliefabriek veranderde, dat m'n oogen de ramen er van waren en dat de fabriek zoo hard werkte, dat de olie tegen de ruiten spatte.

Ik kon dan de reeks van bezoeken wel afbreken en innerlijk zeer onrustig naar huis terug keeren, want een jongen die nieuwjaarsvisites maakt en voor oliebollen bedankt, kan beter wegblijven.

Dat deed ik later ook. Al werd de dag niet minder bedorven.

Het gaf voor een neef geen pas, zich aan den felicitatieplicht te onttrekken; het leek wel of alle ooms en tantes dien dag speciaal op mijn bezoek hadden zitten wachten en diep teleurgesteld waren, dat dit niet gekomen was. Niemand van hen verzuimde er een aanmerking op te maken, en het ongelukkige was, dat ik het wegblijven niet kon motiveeren. Wanneer ik gezegd had: „ik ben weggebleven omdat ik niet van oliebollen houd," hadden ze gezegd, dat niemand mij dwong oliebollen te eten. Maar ondertusschen!

Ooms en tantes kunnen soms, ondanks hun goede bedoelingen, tyranniek zijn. De ergste beproeving van deze goede bedoelingen had ik te doorstaan, toen ik als jongen van veertien logeerde bij familie in een kleine plaats op één van de Zuid-Hollandsche eilanden, in de Oud en Nieuw-vacantie.

Met neef Wim werd ik op nieuwjaarsbezoek gestuurd, en ik zie me nog loopen in het dorp; met een korten jekker en 'n lange broek — mijn trots en glorie — een tot boven toe dichtgeknoopt vest, waarop een bol-liggend, hagelwit en prachtig-glanzend boord, en een blauwe pet — net een pakje van een Engelschen kostschooljongen, iets ongewoons in de bij uitstek landelijke gemeente.

De eerste visite gold een oom van neef, op een hoeve aan een landweg. Een stevige boerin gaf ons klapzoenen, zette ons een groot glas warme punch voor en een schoteltje vol oliebollen. De potige boer legde er een zware sigaar naast; om die combinatie van zoen en sigaar hebben we later nog dikwijls gelachen. Maar toen niet. Neef was al aan zijn portie begonnen, zat met zijn oogen telkens dringende teekens te geven van: „vooruit 'jo, schiet dan toch op!"

Ging het aan te zeggen dat al deze dingen, waarin de hartelijkheid van deze menschen werd uitgedrukt, mij een gruwel waren? Kon ik, ten overstaan van hun kinderen onder wie een schattig blond meiske, dat mijn glanzend gesteven boord en de stadsche kleeding zeer scheen te bewonderen, vertellen dat er jongens waren die oliebollen noch punch of zware sigaren konden verdragen?

Hier moest worden aangepakt, met den moed der vertwijfeling. M'n laatste aarzeling werd opzijgezet doordat de boer zei: „neef, zulke oliebollen eet je niet in de stad, zelfs niet in een salon de raivraehie-cement". Zoo sprak hij het uit en ik, blaag die aan z'n eerste leerboekje Fransch bezig was, vond dat onuitsprekelijk komiek. Nee, ik mocht in dezen kring van plattelanders niet het gevaar loopen een figuur te slaan.

Ik tastte toe, at een oliebol, en de oliefabriek trad onmiddellijk in werking. De warme punch verhoogde de capaciteit tot 't uiterste, en de sigaar deed het heele geval in brand vliegen. Althans zoo leek het mij.

Ditmaal was de catastrofe niet tot huis uit te stellen; met een vrijmoedigheid die mij nu nog onverklaarbaar voorkomt, stond ik met glazige oogen en een doodsbleek gezicht op, ijlde door de huiskamer naar buiten en de stal binnen, waar mijn arm lichaam dubbel sloeg over een trog en het voor eenige oogenblikken volkomen in de macht bleef van de punch, de oliebollen en de sigaar.

Op den niet al te schoonen grond vond ik mezelf terug, terwijl mijn trillende lippen de meewarige boerin smeekten om water, water!

Hoe ik weer, aan den arm van neef, bij tante aankwam is mij niet duidelijk geworden. Daarentegen zal het mij nooit uit het geheugen gaan dat tante zei: „arme jongen, wat zie je er uit; ga maar gauw zitten, dan haal ik je een paar heerlijke warme oliebollen!"

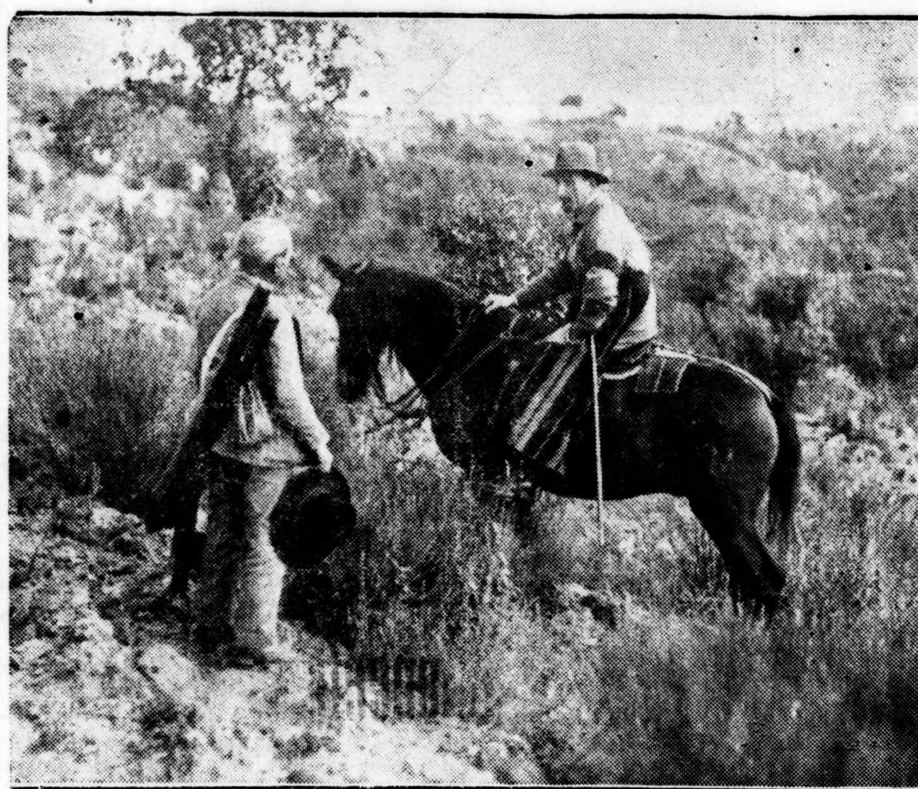
De moraal van deze geschiedenis is leerzaam voor alle ooms en tantes. Als zij een neef hebben, die niet van oliebollen of punch houdt, laten zij dan extra vriendelijk voor hem zijn. Hij heeft het op Nieuwjaarsdag toch hard genoeg te verduren!

— Waarom huil je, Bettie?
— Willy heeft mijn pop gebroken.
— Hoe heeft hij dat dan gedaan?
— Ik sloeg hem er mee op het hoofd.

(Everybody's Weekly, Londen).

Koning Alphons van Spanje, de vorstelijke jager. Zooals bekend, is de Spaansche monarch een hartstochtelijk sportsman. Maar in het bijzonder heeft de jacht zijn hart gestolen en nu zijn eerste-minister en 's Lands dictator Senor Primo de Rivera den Koning zooveel werk uit de handen neemt, kan hij zich ten volle aan zijn hobby wijden. Bovenstaande foto's toonen Alphons van Spanje als jager, boven met den jachtbuit, onder te paard.

BUITENLAND.

De Tunnel door de Apenijnen.

(Per Luchtpost).

De tunnel voor den spoorweg Bologna-Florence door de Apenijnen is voltooid, aldus de *N.R.C.* De tunnel is 18 K.M. 510 M. lang en ingericht voor dubbelspoor. De Simplontunnel, ook een Italiaansch werkstuk, is nog iets langer, 19 K.M. 729 M., doch deze bestaat uit twee kleine tunnels naast elkaar, elk voor enkelspoor. De middellijn van de Apenijnschen tunnel is dan ook aanzienlijk grooter. Het grondverzet is ook grooter geweest, 1.500.000 kub. M. tegen 1.100.000 kub. M. voor den Simplon. Als ingenieurswerk is deze tunnel ook nog in ander opzicht moeilijker geweest dan die door de Alpen, daar heeft men te doen met vaste rots, hier met een licht verwerend gesteente, dat telkens tot onverwachte instortingen en verschuivingen aanleiding geeft. Ook heeft men bij het werk last gehad van water en vuur. Er bevinden zich in dit gebergte vele wateraderen. Een van de grootste heeft men den 4den November 1927 aangeboord, toen men 6 K.M. van Florence af was. De stroom gaf 250 liter water in de seconde en men heeft een dijk van 6 M. dikte in het metselwerk moeten maken om het water af te leiden. Het vuur ontstond door ontbranding van gassen uit naburige petroleumlagen. Het werk is van beide kanten tegelijkertijd aangevat.

De berekeningen bleken te kloppen en men ontmoette elkaar juist op de berekende plaats. Nu de groote tunnel gereed is staat de geheele lijn voor zijn voltooiing.

Deze telt nog twee andere tunnels (reeds gereed) van 3053 en 7135 M., verscheidene bruggen en viaducten, acht tusschenstations enz. Er is ook een tusschenstation midden in den thans gegraven tunnel, waar sneltreinen, goederentreinen elkaar kunnen passeeren, die er zoolang op een zijspoor kunnen wachten. Het werk is in 1923 begonnen, gedurende den oorlog gestaakt en in 1918 hervat, in 1921 en '22 met vertraagd tempo voortgezet en daarna onder het fascistische bewind meer versneld. De kosten bedragen 1.060.000.000 lire. Men hoopt de lijn in October 1932, op den tienden verjaardag van den marsch naar Rome, te openen. De afstand Bologna—Florence wordt door deze lijn met 37 K.M. bekort en wordt 95 K.M in plaats van 132. De winst is echter veel grooter, daar op de oude lijn met zijn steile hellingen en scherpe bochten de snelheid tot 50 K.M. beperkt moest worden terwijl de maximum-snelheid op de nieuwe lijn 120 K.M. zal bedragen. Ook zal het gewicht van de treinen (of de lengte) verhoogd kunnen worden, wat ook besparing zal geven. De afstand Bologna—Florence zal op de nieuwe lijn in of binnen een uur worden afgelegd, thans doet men er bijna drie uur over.

De „Taurus"-Expres.

(Per Luchtpost).

Op het Spoorwegcongres te Warschau is men overeengekomen ter verbetering van de verbindingen met Egypte en Irak, van 15 Februari af een nieuwen expres, „Taurus"-Expres genaamd, in te stellen, zoo meldt de *N.R.C.* Drie maal per week zal die luxe-trein vertrekken van het station Haïdar-pasja aan den Aziatischen kant van den Bosporus tegenover Stamboel, in aansluiting met de aldaar dagelijks van Calais (Londen) en Parijs aankomende Simplon-Orient-Expres.

Vooral tusschen 15 Februari en 15 Mei is het reizigers-verkeer naar en van Irak steeds druk; terwijl dat naar Egypte van October tot Mei zijn hoogtepunt bereikt.

De Taurus-Expres zal worden samengesteld uit tien slaapwagens en ten minste twee eetwagens. In eenige van de slaapwagens zal een badinrichting aanwezig zijn.

De reiziger die bijvoorbeeld Woensdagochtends van Londen en des avonds van Parijs vertrekt, is Zaterdagmiddag te Stamboel, vertrekt dan in den avond van dien dag van Haïdar-pasja, zal Maandag te Aleppo wezen en Dinsdagochtend te Noeseïbin, waar voor 't oogenblik de Bagdadlijn haar eindpunt heeft.

Van daar kan de reiziger denzelfden dag per postauto over Moesoel naar Kerkoek rijden (ongeveer 350 K.M. in 7 à 8 uur), om nog des avonds den trein naar Bagdad te nemen, en aldaar tegen den middag van Woensdag, dus juist een week na het vertrek uit Londen, aan te komen.

Naar Egypte duurt de reis van Londen naar Kaïro eveneens een week. Woensdagmorgen van Londen en Maandag te Aleppo, komt men Dinsdag te Beiroet. Van daar moet de reis per postauto naar Haïfa worden voortgezet (150 KM.), van waar men den volgenden ochtend per expretrein met eetwagen, enz. door Palestina naar El-Kantara, aan den Oostelijken oever van het Suezkanaal, vertrekt, om aan den overkant van het Kanaal dadelijk den expres naar Kaïro te nemen, welke aldaar Woensdagavond laat aankomt.

Besloten is verder de prijzen der spoorwegbiljetten van Haïdar-pasja tot Aleppo en Noeseïbin, en van de postauto's van Noeseïbin naar Kerkoek, en van Beiroet naar Haïfa, zoomede van de spoorreis van Kerkoek naar Bagdad door de Irak met 20 procent te verlagen gedurende de maanden, dat het reizigersverkeer niet druk is, dus van Juni tot Februari voor het verkeer naar Irak, en van Juni tot October voor dat naar Egypte.

Kort verhaal.

IBRAHIM, MIJN BEDIENDE.

(Uit Turksche aanteekeningen).

Ibrahim was een jongeman uit Scoetari, die op een mooien voorjaarsmorgen bij mij in dienst trad. Ik woonde toentertijd — het was nog voor den wereld-oorlog — in een villa van een Engelschman te Kandili, bekoorlijk plaatsje bij Konstantinopel, sedert grootendeels verbrand, in de nabijheid der lieflijke wateren van Azië.

Zooals het toen bij de heerschende zede des lands gebruik was, hield ik er een groot personeel op na: een oude, Duitsche kokkin, die slechts dan goed kookte, als ze stomdronken was, maar dan ook werkelijk culinaire heerlijkheden tot een gedicht opwerken vermocht; een bitse en mooie Grieksche kamermeid, die steeds over iets ten diepste bedroefd was en op troost wachtte om het leven opnieuw dragelijk te kunnen vinden.

Een klein, Grieksch joggie, die als een kerk-kraai stal en die spoedig zijn betrekking moest afstaan aan een ander jongetje, die het stelen nog maar als een raaf verstond. Dan was er nog een opzichter bij de paarden, die een uit drie beesten bestaanden stal te verzorgen had; een huisknecht, die ongelukkigerwijze op de Grieksche verliefd was, terwijl boven deze allen Ibrahim stond, de trouwste ziel, die in het Oosten mijn pad kruiste, doch een zeer aparte ziel meteen.

Hij had de gewoonte zijn meester, dus mij, bij alle invitatiën, die ik deed, het allereest te bedienen. Ik verbeterde hem telkens weer, maar het hielp niets. Toen liet ik hem opnieuw tot mij komen.

„Ibrahim," sprak ik, „je moogt dat niet doen. Het is de gewoonte om het allereerste de gasten te bedienen."

Ibrahim stond deemoedig vóór mij.

„Mag ik iets zeggen, heer," vroeg hij en op mijn toestemming, begon hij:

„Gij hebt zeer veel boeken, heer, en bezit een buis, waarmee ge dingen in het water ziet, die er heelemaal niet zijn. (Daarmee bedoelde hij mijn microscoop, waar ik mijn studies mee verrichtte, wat hem zeer opwond). Maar, heer, al zijt ge ook een groot geleerde, dan zijt ge toch nu en een beetje dom. Want, als ik u aan 't slot bedien, krijgt gij de slechte stukken, die overblijven. En ge geeft toch zeker niet al dat geld uit voor invitatiën, om zelf de slechtste stukken te moeten eten.

Ik legde hem de zaken nog eens uit en zette er een heel ernstig gezicht bij, hoewel ik moeite had mijn lachen te onderdrukken. Een volgend maal bediende Ibrahim juist. Toen hij bij mij kwam, fluisterde hij me in:

„Ik heb dezen keer de beste stukken onder gelegd en de minder mooie er overheen, heer!"

Ibrahim maakte groote reizen met mij door Anatolië. De hemel mag weten wat hij den dorpsbewoners voor verhalen heeft wijsgemaakt om zijn meester een bijna vorstelijke ontvangst ten deel te doen vallen! Daarbij zat hij steeds tot aan de tanden toe gewapend naast den chauffeur en zou elk mensch ijskoud hebben gedood, die hij scheef had durven aanzien.

Eens kwam hij 's avonds nog in de ambtskamer van den burgemeester waar ik mijn veldbed had opgeslagen.

„Heer," sprak hij, „heer, ik heb voor u een vrouw gestolen."

Ik zag hem onthutst aan.

„Ja, heer, een heele mooie vrouw, een Armeensche; dan doet het er niet toe."

En mijn goeie Ibrahim was een vollen dag boos op mij, omdat ik zijn mooie Armeensche zelfs geen blik had willen gunnen.

Het was om en bij den tijd, dat Mahmoed Schewket Pascha het roer der regeering in handen had, toen Ibrahim zijn grooten triomf met mij beleefde. Het gebeurde aldus:

In den zomer van 1913 volgde op een heeten dag een koele avond. Alles wat leefde genoot van de verfrisschende koelte, door een lichten wind van de Zwarte Zee overgedragen naar den heuvelen omzoomden Bosporus.

gegeven zoudt hebben mijn verlies goed te maken."

„Het spijt mij," stamelde ik, nog niet geheel bekomen van mijn verbazing, „maar dat was niet heel waarschijnlijk."

„Neen? Van mijn standpunt beschouwd was het juist zeer waarschijnlijk. Maar in ieder geval, ik had wel eenig vermoeden dat u verschilde van de meeste menschen. Misschien had ik te zeer gewenscht dat u komen zou."

„Ik hoop dat het geld —"

Zij glimlachte en maakte een afwerend gebaar.

„Maak u daar niet ongerust over. Had ik gewild, dan had ik u kunnen laten blijven verliezen tot dit oogenblik toe. Ik hoop dat u nu niet zoudt komen dat ik u dat u terugkwam, zooals alle jongelui gedaan zouden hebben. Ik hoop dat u wint; trouwens dat behoef ik u niet te vragen."

„Ja, dat was wel noodig. Ik werd aangevallen zoodra ik de kamer verlaten had en het was een gelukkig toeval dat ik u niet dood ben."

(Wordt vervolgd.)

stuimig applaus, toen haar lied een einde nam. Ik voelde dat Tom mij bij mijn elleboog greep, maar ik kon niet meedoen aan het applaus en evenmin hem antwoorden. Het was alles zoo ontzettend onbegrijpelijk.

Dit was dus mijn geliefde, dit was Claire, die ik had liefgekregen en wier liefde ik verworven had in de boschjes van Pangbourne — dit vergood en verheerlijkt wezen, voor wie duizenden met ontzag waren vervuld. Dit waren de lippen die de bekentenis van haar liefde gestameld hadden — deze kunstenares, die door duizenden bewonderd werd. Het was ongeloofelijk.

En toen, terwijl Tom's hand nog op mijn arm lag, schoot het mij door het hoofd, dat de vrouw die ik liefhad, mijn verloofde was — en hij wist het niet. Toen deze waarheid tot mijn begrip doordrong, werd ik door een vreeselijken angst bevangen, dat hij mijn gezicht zou zien en de waarheid vermoeden. Hoe kon ik het hem zeggen? Arme Tom! Arme Tom!

Ik sloeg de oogen weer op tot Claire. Ja, zij was grootsch: boven allen twijfel prachtig. En steeds meer voelde ik dat zij niet was als iemand, die zijn vriend verraden had en het lot aankalaagt door elk bedrog mogelijk gemaakt te hebben.

Of Claire mijn blik verkeerd opvatte, weet ik niet, maar toen zij zich omkeerde en Valentine herkende, was er een trilling in haar stem, die door het publiek als hooge kunst werd beschouwd, maar ik begreep er wat ze goed de oorzaak van. Ik deed mijn best te glimlachen en te applaudisseeren, maar noch mijn oogen noch mijn handen waren daartoe in staat. En zoo werd zelfs het spel van Claire een verwijt en een smeekbede tot mij om vergiffenis te vragen, die mijn ziel haar zoo gaarne wou geven, ofschoon mijn stem niet wilde gehoorzamen. Minutenlang was ik onder een betoovering, die ik niet kon hopen te verbreken.

* * *

„Feliciteer mij, Jasper. Wat dunkt je van haar?"

Het was Tom's stem naast mij. Feliciteer hem! Ik voelde mij zelf de ellendigste van alle stervelingen.

„Zij is — prachtig!" stamelde ik.

„Ik dacht wel, dat je dat zeggen zou. Ongeloovige als je was! heb je ooit zulke oogen gezien? Beken het nu maar, wat zijn de oogen van Claire zoo iets te vergelijken?"

„De oogen van Claire — zijn — hetzelfde."

„Ach man! De oogen van Claire waren immers donker, diep grijs nog slechts een paar dagen geleden en die van Clarissa zijn bruin, donkerbruin. Maar je kunt het van hier af niet zien."

Helaas! Ik kende de kleur van Claire's oogen waarlijk goed genoeg, zulke oogen lijken bruin bij den gloed van het voetlicht. En haar gang, haar lengte. Tom had haar alleen zien loopen op tooneelschoenen. Hoe natuurlijk was zulk een vergissing.

„Tom, nu is je succes verzekerd."

„Ja, dank zij haar. Men was al druk op weg het stuk uit te fluiten, voordat zij opkwam. Dat zag ik. Heb jij het ook niet gezien, Jasper? Zij keek een oogenblik dezen kant uit. Denk je, dat ze mij wou aanmoedigen? A propos, heb je Claire nog gezien?"

O Tom, Tom, laat mij je vanavond tenminste sparen! Mijn hart bonsde en er was iets in mijn keel, dat mij dreigde te doen stikken, toen ik stamelde: „Ja."

„Blijf dan niet langer bij mij om mij te feliciteeren, maar ga gauw naar haar toe. Succes bederft den man die liefheeft. Ach Jasper, als Clarissa mij eens geroepen had! Haast je: ik zal je in 't oog houden en glimlachen als bewijs dat ik je keus goedkeur. Waar zit zij?"

Weer scheen iets mij bij de keel te grijpen. Ik hakkelde om een antwoord te bedenken, toen ik een stem achter mij hoorde zeggen: „Voor u mijnheer," en een briefje werd mij in de hand gegeven. Met een kloppend hart maakte ik het open en verwachtte Claire's schrift te herkennen. Maar het briefje was niet van haar. Het was haastig met potlood geschreven en luidde aldus:

„Een oude vriend wou u graag even spreken. Als ge tijd hebt kom dan in loge no. 7."

Eerst dacht ik dat het een vergissing was en niet voor mij bestemd, maar er stond duidelijk op: Aan den heer J. Trenoweth Z.Ed." Ik keek om naar den persoon die het gebracht had maar hij was al weg en keek toen op naar de loges.

Evenals straks waren het allemaal vreemde gezichten, en evenals tevoren ging de zwart met gele waaier steeds heen en weer, alsof de hand die hem in beweging bracht, geen hand maar een machine was. Evenals straks kon ik geen van de gezichten in de loge zien, noch den van de persoon die den waaier vasthield in een kant. Ik aarzelde, dacht een oogenblik na en kwam tot de conclusie, dat zelfs de boodschap, hoe dwaas dan ook, nog beter was dan de verrukking van Tom op dat oogenblik bij te wonen. Ik stond op.

„Ik zal wel dadelijk terugkomen," zei ik heengaande.

Terwijl ik er nog over dacht wat die boodschap beduidde, liep ik den corridor door tot ik aan de deuren der loges kwam en bleef staan voor no. 7. Het viel mij op, dat, als ik het goed uitrekende, dit dezelfde loge moest wezen waarin ik dien zwart met gelen waaier gezien had. Ik was nu bepaald nieuwsgierig geworden en klopte.

„Binnen," klonk een zachte stem die ik mij meende te herinneren.

Ik trad binnen en wie zag ik daar voor mij, de vrouw met het gele gezicht — de eigenares van het speelhol.

Zij was alleen en zat een weinig achter de loge in een donkeren hoek; maar met haar arm op het kussen rustende, bewoog zij nog steeds den zwart met gelen waaier heen en weer en haar diamanten fonkelden prachtig in het licht uit de zaal. Zij was gekleed in een zwart met geel gewaad, het was een toilet dat de afschuwelijke teint en figuur nog meer deed uitkomen als een schreeuwend contrast met haar gerimpeld gezicht en wit haar, een lijkkleurig lichaam dat een jong mensch moet voorstellen.

Ik was letterlijk verstomd door het aanschouwen van deze verschijning en nam plaats op een stoel dien zij me aanwees, terwijl haar wonderlijke oogen mij aanzagen met koude onverschilligheid. Ik kon het gemompel hooren van het publiek en de stikkende hitte steeg uit de zaal naar boven. De zonderlinge vrouw bewoog zich niet, behalve het onophoudelijk waaien met den waaier.

Wel ruim vijf minuten, dunkt mij, zaten wij elkaar daar zwijgend aan te kijken. Eindelijk begon zij te spreken en de zachte stem was even muzikaal en vriendelijk als ooit.

„U schijnt verbaasd te zijn, mijnheer Trenoweth, mij hier te zien en toch heb ik al lang naar u uitgezien."

Ik boog.

„Ik had ge dacht dat u mij de kans

De schemering duurde kort en onze boot, door Ibrahim geroeid, werd reeds door den nachtelijken sluier omvangen. Klaar lichtte het aan den hemel; de sterren van het Zuiden, hier en daar scherp als verblindende lantaarns van onzen lieven Heer, flonkerden aan het firmament.

Stil was het op het water; slechts het even aanslaan van den stroom tegen de zijwanden van den kaik verbrak het zwijgen.

Een visschersboot met zwartbruinen romp en groote, geelroode zeilen, gleed voorbij. Aan haar boeg zat een Grieksche schipper en groette met geheven hand. Een late meeuw streek langs, nipte aan het water en schoot weer omhoog. Lichten flitsten aan in de villa's aan den oever en machtig en ernstig rezen de oude burchten omhoog, van Anatolou Hissar en Umili Hissar.

Wij waren ver het Noorden in gevaren. Op mijn wenk veranderde Ibrahim van koers en juist op dit oogenblik dook uit de diepte van het firmament boven de heuvels van den Europeeschen oever een hel-lichtende, groene kogel op.

Langzaam bewoog hij zich in oostelijke richting en liet een spookachtige, witte, als uit damp gevormde streep achter.

Boven een stille villa, die in het donker van een park als te droomen stond, scheen de groene bal stand te houden. Slechts voor enkele seconden... dan weer voltrok zich haar baan, buigend dieper, al maar dieper, ten slotte zich omlaag stortend om in den vloed onder te duiken. Was dat een geestengroet aan hem, die in de stille villa woonde, aan Mahmoed Schewket Pascha, den eenigen grooten mensch der Tursche revolutie?

Hij was groot-vizier in dien tijd, ondanks een troep politieke tegenstanders, die hem, den eerlijke, den onomkoopbare met doodelijken haat vervolgden.

Mijn gedachten waren met hem bezig, met hem die mijn vriend geworden was.

„Slecht voorteeken! Vreeselijk voorteeken!" hoorde ik Ibrahim mompelen.

Ik zag hem vragend aan.

„Malligheid", zei ik, „roei naar huis en geloof in God en niet in meteoren".

„Heer, vergeef me!" antwoordde Ibrahim en zijn opwinding moest wel heel groot zijn, dat hij het waagde mij te weerspreken. „Gij zult zien, heer, een groot man gaat sterven. Een ongeluk zal komen over het vaderland".

„Schei uit met je praatjes," riep ik hem toe en was er toch innerlijk ontroerd van.

Een week later werd Mahmoed Schewket Pascha door zijn politieke tegenstanders gedood. Buiten adem bracht Ibrahim mij de tijding.

„Wat heb ik u gezegd heer", sprak hij en zijn stem klonk plechtig. „Allah heeft den grooten Pascha gewaarschuwd. Allah is groot, o heer!".

Ik was niet bij machte Ibrahim van meening te doen veranderen en verdroeg met geduld zijn ietwat hoogvaarige houding, waarmede hij terloops mij wilde overtuigen, dat ik, ondanks al mijn boeken en instrumenten, ten opzichte van de practische hemelsleer nog wel een groote leek mocht heeten.

Ik liet aan mijn trouwen Ibrahim het vorschen naar de toekomst over, die hij met ijver en met de hulp van allerhande geesten en geesten-bezweerders, ook ten opzichte van mijn persoon, uitoefende.

En toen hij mij, midden in den wereldoorlog, zeide, dat ik ziek naar mijn ver verwijderd vaderland zou trekken en hem alléén laten, geloofde ik dit en aldus geschiedde het ook precies eenige weken, nadat Ibrahim het mij gezegd had. Ibrahim schreide, toen wij afscheid namen.

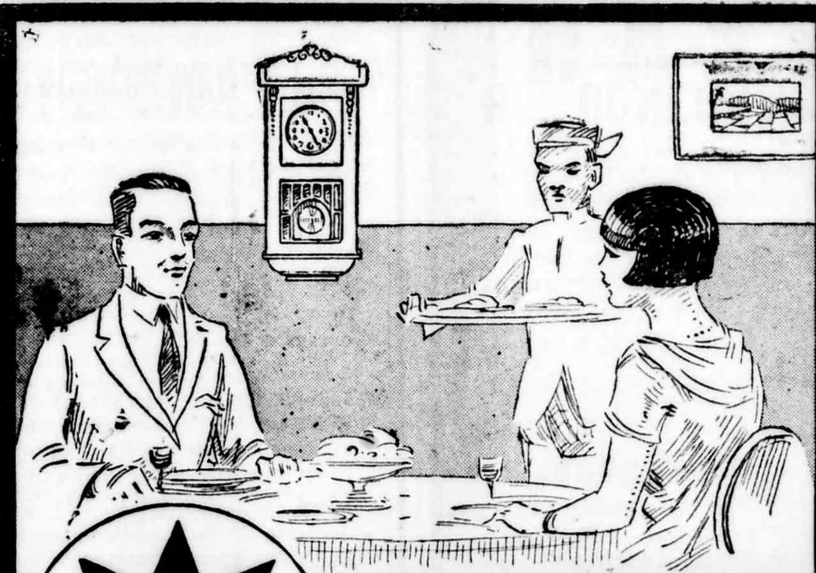
ADVERTENTIEN.

MOPPEN.

— Wat kunnen wij 't beste doen tegen 't zenuwlijden van m'n man, dokter?
— U moet beiden op reis gaan, mevrouw!
— En waarheen?
— Naar verschillende richtingen!

**

Sloan's Liniment: voor verstuikingen.

— Maar buurvrouw, nu ben je naar den veearts geloopen, en ik zei je toch, dat mijn man ziek was.
— Maar beste mensch, je had het toch over je ouden ezel!

**

Sloan's Liniment: voor rheumatiek.

Phyllis: Mevrouw Dos Blossan ziet er vanavond bleek uit.
Penelope: Ja, zij lijdt aan slapeloosheid. Haar man praat in zijn slaap en nu moet zij wakker blijven om te hooren wat hij vertelt.

**

Sloan's Liniment: voor vermoeide spieren.

**

Hij kwam den advocaat betalen, die zijn belangen behartigd had.
„Hoeveel ben ik u schuldig?" vroeg hij.
„Je vader en ik waren oude vrienden", antwoordde de advocaat, „dus laten we zeggen f 500."
„f 500", riep de cliënt. „Den hemel zij dank, dat u mijn grootvader niet gekend hebt."

No. 25 — Donderdag 2 Januari 1930. — 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — VIERDE BLAD — Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BATAVIA.

S.V.B.B. — Oliveo 4—1.

Onder leiding van scheidsrechter Sommer had gistermiddag in het Decapark de finale om den van Arcken-beker plaats tusschen S.V.B.B. en Oliveo. Er bestond veel belangstelling voor deze ontmoeting.

Het is S.V.B.B. gelukt op den beker, die verleden jaar door Sparta werd gewonnen, beslag te leggen.

Een mooie wedstrijd was het niet. Oliveo speelde met 10 man, o.w. eenige invallers.

Om kwart voor vijf betreden de ondervolgende elftallen het veld.

S.V.B.B. Becker
E. Meeng F. Meeng
Lasso v. Donk Bax
Onong Weise Mols Djainin Oejong

●

Malaiholo Rehatta Luhukay v/d Lee
Soetarto Vaillant Liem
Voorstad Brouwer
Oliveo. N. N.

Direct na den aftrap is S. V. B. B. in den aanval. Het Oliveo-doel wordt gewoonweg bestormd. Na een paar minuten weet S. V. B. B. uit eene schermutseling voor het Oliveo-doel de leiding te nemen (1 — 0).

Direct daarop brengt S. V. B. B. wederom een bezoek aan N. N.'s heiligdom. Mols weet het leder te bemachtigen en rent ermede naar voren. N. N. die inmiddels uitgeloopen is, wordt door hem gepasseerd, doch de bal gaat rakelings langs de paal.

De druk van S. V. B. B. wordt zelfs Voorstad te machtig, Oliveo wordt geheel ingesloten. De tweede goal kan dan ook niet lang meer uitblijven, als Mols het leder weet te bemachtigen geeft hij N. N. voor de tweede maal het nakijken (2 — 0).

Het wordt Oliveo thans toch een beetje te kras.

De voorhoede onderneemt een vinnigen aanval op het S.V.B.B.-doel, door minder goed voorzetten van den rechtsbuiten helaas zonder resultaat.

Kort daarop zitten de Oliveanen weer voor het S.V.B.B.-doel. Rehatta, die het leder goed van Luhukay toegespeeld krijgt, werkt zich mooi vrij en geeft met een onverwacht hard schot Becker het nakijken (2—1).

Het spel wordt thans wat beter. Er wordt door beide clubs hard gewerkt.

Tijdens één der aanvallen van Oliveo wordt Rehatta op minder faire wijze door Van Donk op zij gezet waarvoor de scheidsrechter terecht fluit en aan Oliveo een vrije schop toekent. Deze levert echter niets op. Thans is het weer de beurt aan S.V.B.B. Als Weise voor open doel komt te staan en een pracht kans krijgt, schiet hij echter jammerlijk hoog over.

Oliveo verslapt weer, waarvan S. V. B. B. dankbaar weet te profiteeren. Bij één der aanvallen van S. V. B. B. maakt Onong nummer drie (3—1).

Thans komt Oliveo weer opzetten. Wij zien Luhukay het leder bemachtigen. Hij rent ermede naar voren, doch schiet rakelings langs, waardoor een goede kans, om den achterstand te verkleinen, verloren gaat. Het spel gaat thans gelijk op.

Tijdens één der aanvallen van Oliveo zien wij Luhukay hard tegen de lat schieten. Hij heeft vanmiddag niet veel geluk. Kort daarop is het rusten.

Na de limonade zijn de S.V.B.B.'ers sterk in de meerderheid. Oliveo's doel wordt gewoonweg bestookt, doch door het meer dan slechte schieten van S. V.B.B.'s voorhoede blijven doelpunten uit. N.N. verdedigt zijn doel als een leeuw. Oliveo's rechtsbuiten is nooit op zijn plaats. Hij weet zich niet behoorlijk vrij te werken, waardoor hij het samenspel in de voorhoede belemmert. Het spel verslapt dan. Er wordt maar wat heen en weer getrapt. Zoo zien wij Weise voor open doel voor de zooveelste maal hoog over schieten, kort daarop brengen de Oliveanen een bezoek aan het S.V.B.B.-doel. Van der Lee krijgt het leder hard naar voren gespeeld van Rehatta, waardoor hij een mooie kans krijgt om den achterstand te verkleinen.

Door slecht schieten gaat ook deze kans verloren. S. V. B. B. komt thans duchtig opzetten. Aanval op aanval wordt er op het Oliveo-doel ondernomen, waardoor N. N. nog al eens handelend moet optreden, hetgeen hem wel toevertrouwd is.

Tijdens één der aanvallen zien wij Oejong hoog over schieten. De druk op het Oliveo-doel wordt ten slotte te groot. De oliveanen zijn absoluut ingesloten als Van Donk het leder krijgt, geeft hij met een fraai gericht schot N. N. voor de vierde maal het nakijken (4 — 1).

De Oliveanen blijven echter kranig volhouden. Zoo zien wij Rehatta goed met het leder naar voren loopen. Hij lost een hard schot, dat Becker nog net corner weet te verwerken. Deze levert echter niets op.

Dan sluit S.V.B.B. den vijand geheel in.

Het is thans met Oliveo gedaan. Tijdens één der schermutselingen voor het Oliveo-doel wordt het leder door Brouwer corner verwerkt. Oejong schiet den voorzet keihard in, doch het is wederom N.N. die weet te redden.

Kort daarop kondigt scheidsrechter Sommer het einde aan. Hij heeft den wedstrijd goed geleid.

Na afloop had de uitreiking van den beker door den vice-voorzitter van den V.B.O., kapt. Felix, plaats.

VOETBAL TE BUITENZORG.

Militaire wedstrijden.

Te Buitenzorg zullen op morgen korpsvoetbalwedstrijden worden gehouden. Te 6,45 v.m. vangt de wedstrijd aan tusschen de 1e en 2e Compagnie van het 14e Bataljon de z.g. Klasse A. (1e elftallen). Klasse B. (2e elftallen) speelt om 8 uur v.m. aanvangende met de 2e en 3e compagnie.

Officieren met hunne dames worden uitgenoodigd de wedstrijden bij te wonen.

BOKSEN.

Primo Carnera.

Hoe men ook over den bokser Primo Carnera moge denken, de pers is hem dankbaar, want hij verschaft haar veel kopy.

De *Straits Times* meldt, dat Vittorio Campolo, de Argentijnsche reus, hunkert naar een partijtje met Primo. Deze zoekt het echter hooger: hij heeft Phil Scott verzocht een robbertje met hem te maken. De Engelschman heeft bedankt voor de eer, een wijs besluit voor iemand, die in dit geval niets te winnen en alles te verliezen heeft.

TENNIS.

Tilden naar de Rivièra.

Naar uit Londen aan de *Tel.* gemeld wordt zal Tilden deze winter aan de tennistournooien van de Rivièra deelnemen. Hij is van plan te beginnen met het tournooi van La Festa, dat in Januari te Monte Carlo plaats vindt.

Profs en Amateurs.

De Engelsche Lawntennis Bond heeft een voorstel om voortaan zoowel beroepsspelers als amateurs toe te laten tot de tournooien, aangenomen met 242 tegen 67 stemmen, meldt de *Straits Times.*

(De beteekenis van dit feit is niet, dat een dergelijke regeling aanstonds in Engeland van kracht wordt. De Internationale Tennis Federatie moet er eerst haar goedkeuring aan hechten. Engeland zal dus op de vergadering van de Federatie in Maart a.s. het voorstel aan de orde brengen. Men mag met zekerheid aannemen, dat Amerika het voorstel steunen zal.

Indien het wordt aangenomen, zal men dus een soortgelijken toestand krijgen als reeds sinds geruimen tijd bij golf bestaat. Naast de gemengde tournooien zullen natuurlijk wedstrijden uitsluitend voor amateurs en uitsluitend voor beroepsspelers blijven bestaan. *Red. B.N.*)

SCHOOL EN KERK.

De Huldiging van den Heer A.W. Groote.

Het spreekt vanzelf, dat de beoefenaren van het stelsel „Groote" den 70en verjaardag van den ontwerper niet onopgemerkt wenschten te laten voorbijgaan.

In Holland heeft zich daartoe een Eerecomité gevormd.

In de zaal van Hotel l'Europe te Amsterdam werd den 30en een receptie gehouden, welke te 2 uur n.m. aanving. Daar heeft de voorzitter van het comité van beoefenaren, de heer W. Drees, wethouder van 's-Gravenhage, den heer Groote toegesproken en hem namens de Hollandsche, Belgische en Indische „Groote" schrijvers een huldeblijk overhandigd in den vorm van eenige Perzische kleeden en een lamp. Daarna heeft de secretaris van het comité, de heer dr. W. van den Ent eenige telegrammen voorgelezen o.m. dat van de afdeeling Indië der Federatie voor Stenografie „Groote".

Vervolgens heeft de inspecteur van het M.O., dr. S. Elzinga, lid van het Eerecomité, en vertegenwoordiger van den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, het woord gevoerd en zijn waardeering voor het stelsel „Groote" uitgesproken.

Daarna overhandigde spr. hem namens den minister het *Officierskruis van de Oranje-Nassau orde.*

Hierop nam de wethouder van Amsterdam, de heer Ed. Polak, het woord, die het Gemeentebestuur van Amsterdam vertegenwoordigde en den heer Groote huldigde meer in het bijzonder voor zijn verdienste voor de stad Amsterdam en hem de zilveren eeremedaille van Amsterdam overhandigde, een onderscheiding, die slechts eens in de 5 jaar wordt uitgereikt.

Daarna hebben verschillende anderen den jubilaris gelukgewenscht en bleef men bijeen om het gesprek met Indië te hooren, dat, zooals wij reeds mededeelden, niet gevoerd kon worden.

In de zaal waren zeer veel vertegenwoordigers van verschillende vereenigingen aanwezig, er waren talrijke bloemstukken en een 40—50 tal telegrammen.

Zooals wij reeds vroeger meldden, had zich ook hier te lande een huldigingscomité gevormd, dat zich met eenige andere vertegenwoordigers van de beoefenaren den 30en December in de studio van den radiodienst te Weltevreden verzamelde om den jubilaris telefonisch geluk te wenschen.

Doordat echter de Indische P.T.T. meende verschillende Kerstgesprekken te moeten laten voorafgaan aan het gesprek, waarvoor zoowel de Hollandsche en Indische P.T.T. als de Hollandsche en Indische huldigingscommissie zich maandenlang moeite had getroost, kon het comité eerst aan het woord komen op een tijdstip (1 uur 's nachts) waarop het door de vele luchtstoringen niet mogelijk was een goede verbinding tot stand te brengen met het gevolg, dat het gesprek geen voortgang kon vinden. Hoewel dit een hevige teleurstelling was voor hen, die reeds geruimen tijd hadden gewacht, had het gelukkig geen nadeeligen invloed op de stemming, die zoowel te Amsterdam als te Weltevreden opgewekt bleef.

Deed de Indische P.T.T. door een bureaucratische regeling in eens het resultaat van een maandenlange voorbereiding te niet, tot haar eere moet gezegd worden dat zij onmiddellijk alle medewerking verleende om alles nog zooveel mogelijk ten goede te keeren, door de Indische commissie in de gelegenheid te stellen den volgenden dag den jubilaris langs radiotelefonischen weg te feliciteeren. De heer Groote deelde aan de beide commissieleden, die dit gesprek voerden, mede, dat hij heel dankbaar was voor alles, wat zijn 70en verjaardag tot een voor hem onvergetelijken dag heeft gemaakt.

VAN ALLE ZIJDEN.

De Kapitein van de „Möwe".

(*Per Luchtpost.*)

Kort geleden is te Boedapest graaf Nikolaus Dohna-Schlodien aangekomen, de gewezen kapitein van de *Möwe* wiens koene kapervaarten in den oorlog, bij welke gelegenheid hij meer dan 200.000 ton aan vijandelijke handelsschepen tot zinken bracht, men zich zal herinneren, zoo meldt de *N.R.C.* De *Möwe* die destijds met de andere schepen van de Duitsche vloot moest worden uitgeleverd, is thans weer een koopvaarder geworden en zijn vroegere commandant arriveerde in Boedapest, om aan de vergadering van commissarissen van het warenhuis Corvin deel te nemen. Graaf Dohna, die na den oorlog nog korten tijd aan het hoofd heeft gestaan van een vrijcorps, dat in Silezië tegen de Polen vocht, is daarna in Hamburg in den handel gegaan en vertegenwoordigt thans de Duitsche belangen in dit, ook met Nederlandsch geld gebouwd warenhuis.

„Erik of van Kwaad tot Erger".

(*Per Luchtpost*).

Het geslacht, dat nu de veertig gepasseerd is, heeft, voor zoover het mannelijk is, vast en stellig als jongen gelezen het boek „*Een Schooljongen Erik of van kwaad tot erger*", geschreven door deken Farrar, een der toen bekende Anglicaansche geestelijken, meent het *Vad.* Deze Erik was, wat we toen niet wisten, de eigen zoon Eric Maurice van den schrijver. Deze Erik is ook Anglicaansch geestelijke geworden en nu 64 jaar. Hij is nu wegens een zeer onappetijtelijke zaak voor den rechter moeten komen. Hij zocht per advertentie „een jong meisje als gezelschapsdame voor een ouden heer." De 19-jarige Dorothy Shephard schreef er op en kreeg van Farrar, die voorgaf voor een oom te schrijven, een brief waarin o.a. stond: 't Is slechts eerlijk u te laten weten, dat mijn oom een oude verliefde heer van 64 jaar is en ik vrees, dat hij zich vrijheden met u zou kunnen veroorloven, ja, als u 'm bevalt, zou hij u zelfs wel zijn maitresse willen maken. Hij zou u zeer genereus behandelen enz. De moeder van het meisje wendde zich tot de politie en Erik, de deugdzame, werd gearresteerd. De vervolging wegens *procuration* was niet te handhaven, daar Farrar, het meisje voor zich zelf wilde en zoo werd krachtens een oude wet over verstoring van den openbaren vrede, welke sinds 40 jaar niet meer was toegepast, zijn brief als „een aanrandend geschrift" en de verzending van den brief als publicatie van een eer aanrandend geschrift en verstoring van den openbaren vrede gequalificeerd. Slechts Farrars ziekte — hij moest op een baar in de rechtszaal worden gedragen — redde hem, naar de rechter zei, voor de gevangenis. Zoo is hij er met 50 pd.st. borgstelling voor zijn verder behoorlijk gedrag en betaling van alle kosten afgekomen.

Geen Bijgeloof maar toch...

(*Per Luchtpost.*)

De hoofdweg Londen-Portsmouth moet dicht bij de groote oorlogshaven verbreed worden om aan de eischen van het verkeer te kunnen voldoen. In een bocht, die verdwijnen moet, bevindt zich, naar wij in de *N.R.C.* lezen, de grafsteen van een bekend roover, die daar ongeveer 200 jaren geleden de reizigers placht uit te schudden. Op den steen is een opschrift aangebracht, waarin ieder die hem zou aanraken met het doel hem te verwijderen of beschadigen, met niet malsche straffen òf hier òf in 't hiernamaals wordt bedreigd.

De grondwerkers, die de slooping ter plaatse moeten verrichten, hebben een bijeenkomst gehouden, waarin ze — na eerst geprotesteerd te hebben tegen iedere verdenking van bijgeloof — toch maar besloten hebben om te zullen loten, wie het karweitje mag opknappen om den steen ongeveer een meter achteruit te brengen!

SCHEEPSBERICHTEN.

Haven van Tandjong Priok.

Aangekomen 31 Dec.

N.I. ss. „v. Linschoten" gez. Tuininga, van Singapore en Kroë, agt. K.P.M.

N.I. ss. „v/d Hagen" gez. Mulder, van Soerabaja en Cheribon, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Palehleh" gez. Ahlers, van Soerabaja en Beraoe, agt. K.P.M.

Ital. ms. „Fusijama" gez. Gisdrossi, van Marseille en Singapore, agt. Hadden en Co.

Ned. ms. „Alcinous" gez. Koningstein, van Makassar en Pamanoekan, agt. M/Watson.

N.I. ss. „Lematang" gez. Kruisse, van Emmahaven, agt. K.P.M.

Ned. ms. „K. Radja" gez. de Boer, van Semarang, agt. R.L.

N.I. ss. „v/d Wijck" gez. Lodewijks, van Makassar en Padang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Tjibadak" gez. Lems, van Soerabaja en Semarang, agt. J.C.J.L.

Ned. ss. „Salawati" gez. Ouwehand, van New-York en Emmahaven, agt. S.M.N.

N.I. ss. „Mandar" gez. Zuidema, van Singapore en Toboali, agt. K.P.M.

Aangekomen 1 Jan.

N.I. ms. „Mijer" gez. Wijnstok, van Semarang en Cheribon, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Gen. Verspijck" gez. Zwaardemaker, van Semarang en Muntok, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Reael" gez. Kandou, van Oosth., agt. K.P.M.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, van Makassar en Semarang, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Giang Ann" gez. Griffiths, van Singapore en Cheribon, agt. Kian Gwan.

N.I. ss. „Indragiri" gez. Bakker, van Pasar Ikan, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Brouwer" gez. Remmers, van Pasar Ikan, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Magnet" gez. Kinnon, van Singapore en Soengei Liat, agt. L. G. Chan.

Vertrokken 31 Dec.

N.I. ss. „Brouwer" gez. Remmers, naar Pasar Ikan.

N.I. ms. „Vulcanus" gez. Mommaas, naar Pladjoe.

Eng. ss. „Keelung" gez. Oswald, naar Singapore.

N.I. ss. „Roggeveen" gez. Diem, naar Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang, Soerabaja, Ampenan, Makassar, Donggala, Kwandang, Menado, Ternate, Totok, Kota Boena, Gorontalo en Tominibocht.

N.I. ss. „v/d Wijck" gez. Lodewijks, naar Semarang, Soerabaja, Boeleleng en Makassar.

N.I. ss. „de Eerens" gez. Hop, naar Palembang.

Ned. ss. „Singkep" gez. Broekman, naar Oosthaven, Benkoelen, Padang, Camaran, Djeddah, Suez, P. Said, Genua, Marseille, Havre, Liverpool, Londen en Amsterdam.

Vertrokken 1 Jan.

Ital. ss. „Fusijama" gez. Gisdrossi, naar Soerabaja.

N.I. ss. „van Goens" gez. Seepers, naar Tg/Pandan en Pontianak.

N.I. ms. „Mandar" gez. Zuidema, naar Bodjonegara, via Pasar Ikan.

N.I. ss. „Tjibadak" gez. Lems, naar Tg. Pandan en Hongkong.

Ned. ss. „Tambora" gez. Vernes, naar Muntok, Singapore, Belawan, Sabang, Colombo, Suez, P/Said, Marseille, Tanger, Southampton en Rotterdam.

Ned. ss. „Radja" gez. Plugge, naar Cheribon, Tegal, Semarang en Soerabaja.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, naar Padang.

N.I. ss. „Brouwer" gez. Remmers, naar Kalianda, Oosthaven en Kota Agoeng.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Gesteld: met ingang van 1 Jan a.s. tijd. ter beschikking van de Prov. Midd. Java J. Everts, inspecteur b/d Dienst der Zoutregie;

voor den tijd van drie jaren of zooveel korter, als nader mocht worden beslist, ter beschikking van den gouverneur der Molukken, teneinde dezen Gewestelijken Bestuurder in de gelegenheid te stellen hem te belasten met waarneming der betrekking van bestuurs-assistent 1e klasse in het zelfbesturend landschap Tidore het gew. districthoofd in het gewest Menado, J. L. Tambajong;

met ingang van 1 Jan. '30 ter beschikking van de Prov. Midd. Java, ir. E. L. Fuhri, hoofdingenieur, hoofd van de irrigatieafdeeling Pemali Tjomal.

ir. H. Meelhuysen, hoofdingenieur, hoofd van de irrigatieafdeeling Serajoe.

G. E. Zaiser, ingenieur 1ste kl. b/d Waterstaat en 's Lands B O.W.

Bij beschikking van den min. van Kol. zijn ter beschikking gesteld van den G.G. van N I.:

De heer ir. J. H. Westermann, om met een tijdelijk verband voor den tijd van vijf jaren te worden werkzaam gesteld als ingenieur 2de klasse bij den dienst van den Mijnbouw.

Mej. P. Wierixks, om te worden benoemd tot onderwijzeres IIe klasse b/h Openbaar Lager Onderwijs.

De heer R. Hoogeveen, om te worden benoemd tot onderwijzer IIe klasse bij het Openb. Europeesch Lager Onderwijs

de heer J. Bakker, om te worden benoemd tot adjunct-accountant 1ste kl. bij den Belasting-Accountantsdienst.

Binnenl. Bestuur.

Tijd. belast: bij de algemeene pol. met de waarneming van de betrekking van hoofdagent (hoofdrechercheur) IIde klasse, K. Zuidert, thans particulier ter hoofdplaats Bandoeng, met bepaling, dat hij wordt geplaatst in de residentie Batavia (provincie West-Java);

met ingang van 4 Jan. '30, met de waarneming van de betrekking van ambt. voor de belastingen in het gouvernement Ooskust van Sumatra, J. Ph. Gimberg, particulier.

Geplaatst: in de residentie Semarang, gouvernement Midden-Java, de wd. politieopziener, N. F. H. Hasquin, thans geplaatst in de residentie Blora van genoemd gewest;

in de residentie Blora, de politieopz., J. A. Lucas, thans geplaatst in de res. Semarang van genoemd gewest.

Ontslagen: met ingang van 15 Jan. '30 wegens volbrachten diensttijd, op verzoek eervol uit 's Lands dienst, de hoofdpolitieopziener, J. F. H. Reijgers.

Onderw. en Eeredienst.

Herbend: tot onderw. 3de klasse en geplaatst a/d H.I.S. te Padangsidempoean mej. W. Charls, ambtenaar van verlof uit Europa terugverwacht, tevoren die betrekking bekleed hebbende.

Ingetrokken: het besluit, waarbij de onderwijzer 1ste klasse, Th. H. Dragt, is overgeplaatst van de Europ. school te Pemalang naar die te Loemadjang als hoofd der school.

Eervol ontheven: wegens vertrek, met ingang van 30 Dec. '29, van hare tijd. werkz. stelling als onderwijzeres 3de kl. mevr. H. van Wagtendonk geb. Drouker, werkz. a/d Europeesche school te Tjiandjoer;

op verzoek, met ingang van 29 Dec. '29 van haar tijd. werkz. stelling als onderwijzeres IIde klasse mevr. I. W. van der Wal—Arnout, werkz. a/d 1ste school D te Semarang;

op verzoek, met ingang van 10 Jan. '30 van het geven van onderw. gedurende 2/3 schooltijd a/d IIde Europeesche school te Jogjakarta, mevr. L. C. H. Campbell-Stralendorff;

overeenkomstig haar wensch, met ingang van 3 Jan. '30, van hare tijd. werkz. stelling als onderwijzeres 3de klasse, mevr. J.F.M. L. van der Harst-Dorrenboom, werkz. a/d Europeesche school te Loemadjang.

Overgeplaatst: v/d Europeesche school te Serang naar die te Slawi, de tijd. onderw. 3de kl. W.S.H. Linthorst;

van de Europeesche school te Djatiroto naar die te Loemadjang, de tijd. onderwijzeres 3de klasse, M.C.H. Coenen;

van de Europeesche school te Tjitjalengka naar de IIde Europeesche school te Bandoeng, de onderwijzeres der 3de klasse mej. K. Swerms;

van de H. I. S. te Medan naar de Eur. school te Tjitjalengka, de onderwijzeres der IIde klasse, mevr. I. Terlaak.

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan den onderwijzer 1ste kl. hoofd der openb. H.I.S. te Sibolga (Tapanoeli), A. F. A. Roelans, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Mei '30;

wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan den onderwijzer 1ste kl. hoofd der openb. H.I.S. te Pematang Siantar, C.P.W. Beckman Stutz, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 1 Nov. '30;

wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan den onderw. 1ste kl. hoofd der openb. H.I.S. te Banjoemas, A. J. van Someren, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Juli '30;

wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan den wd. directeur van de openb. mulo afd. der A.M.S. te Makasser, J. A. M. Roeier, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Juni '30.

Belast: met de waarneming van de betrekking van directeur der hoogere kweekschool te Bandoeng tijdens de afwezigheid van den tegenwoordigen directeur, E. Zur Kleinsmiede, ambtenaar van buitenl. verlof terugverwacht, tevoren directeur van de openb. mulo afd. der A.M.S. te Tondano.

Tijd. werkzaam gesteld: als leerares bij de H.B.S. te Semarang, mej. S. E. Roskott, thans tijd. odes bij de 2de school te Buitenzorg;

als fröbelodes en geplaatst aan de openb. H.C.S. no. 2 te Buitenzorg, mej. Nasibach, part. te Padang.

Overgeplaatst: v/d openb. H.C.S. no. 2 te Buitenzorg naar de openb. H.I.S. te Kendal (Semarang), de tijd. fröbelodes, mej. Raden Roro Soegianti.

Eervol ontheven: overeenkomstig zijn wensch, gerekend van 21 Dec. '29 van zijn tijd. werkzaamstelling als amanuensis bij de A.M.S. te Bandoeng, J. J. Giroe;

met ingang van 27 Dec. '29, op verzoek van hare tijd. werkzaamstelling als onderw. der IIde klasse bij het openb. Westersch lager onderwijs, mevr. J.C. van Dam geboren Keunen, geplaatst b/d openb. Eur. 1ste lag. school te Salatiga (Semarang);

op verzoek, met ingang van 31 Dec. '29 van hare tijd. werkzaamstelling bij het openb. Westersch lager onderwijs, de tijd. onderwijzeres der 3de klasse bij de openb. Eur. IIde lag. school te Soekaboemi, mevr. C. Chr. Diesen geboren Franken;

op verzoek, met ingang van 31 Dec. '29 van het geven van onderwijs gedurende de eerste twee schooltijden aan de openb. Eur. lag. school te Slawi (Tegal), mevr. D. W. J. Bosscha geboren Hahn.

Ontslagen: op verzoek, met ingang van 8 Jan. '30 eervol uit 's Lands dienst de onderwijzeres der 3de klasse bij het openb. Westersch lager onderwijs, gepl. bij de openb. Eur. school te Ngandjoek (Kediri) mej. A. L. R. W. van den Broeke;

op verzoek, wegens volbrachten diensttijd. met ingang van 4 Jan. '30 eervol uit 's Lands dienst de onderwijzeres der 3de klasse bij het openb. Westersch lager onderwijs, geplaatst bij de openb. Eur. IIde lag. school te Makasser, mej. H. Meeuwig.

Verleend: wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa aan den wd. leeraar bij de H.B.S. te Semarang, A. van der Wissel, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Jan. '30.

Financiën.

Toegevoegd: aan het hoofd van het belasting-accountantskantoor te Semarang, de heer J.E. Blitz.

Gesteld ter beschikking: van den hoofdinspecteur van Fin., teneinde bij den belasting-accountantsdienst werkz. te worden gesteld, J.E. Blitz, part. te Weltevreden.

Justitie.

Benoemd: tot landmeter 3de klasse bij het kadaster in Nederlandsch-Indië, D.D. Jumelet, daartoe ter beschikking gesteld van den G.-G. van Nederl. Indië.

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan L. F. Cavalje, immigratieambtenaar IIde klasse (secretaris der immigratie commissie) te Semarang, met bepaling, dat hij zijne betrekking op 2 Juni '30 zal nederleggen.

Tijd. belast: met de waarneming van de betrekking van eerste klerk bij het Departement, mej. H. M. F. Haasen, ambtenaar buiten werkelijken dienst, laatstelijk eerste klerk met den titel van derde commies bij het Departement der Marine, met bepaling, dat zij den titel van derde commies zal voeren.

Belast: met de waarneming der betrekking van commies bij de Weeskamer te Makasser, Abdoel Hamid, thans tijdelijk wd. 1ste klerk ten behoeve van het Gewestelijk Kantoor te Makasser.

met de functiën van commies bij de Weeskamer te Semarang, A.L.A. Misero, thans mandgelder bij genoemde Kamer.

Kadastralen dienst.

Geplaatst: aan het kantoor der kadastrale bewaring te Weltevreden res. Batavia, de benoemde landmeter 3de kl. bij het kadaster, D.D. Jumelet.

P. T. T.

Overgeplaatst: van het telefoonkantoor te Palembang naar dat te Ranau de technisch ambtenaar 3de klasse, O. P. M. W. J. Fuchs; van dat het Semarang naar dat te Palembang de monteur F. Lammerts van Bueren; van de P. T. school te Bandoeng naar Djokja de adjunct commies Pranowo; van idem naar Semarang de idem K. Maadra; van idem naar Soerabaja de adjunct commiezen L. Martin, Mas Iskandar Said, Kasiadi, T. K. Lim en mej. M. L. da Costa; van idem naar Weltevreden de adjunct-commiezen Marah Indra Madewa en Roestma; van idem naar Batavia de adjunct-comm. Mas Soemosoediro; van Amboina naar Weltevreden de wd. radiocommies 1ste klasse J. Doornweerd; van de radiobedrijfscentrale te Bandoeng naar de P.T. school aldaar de adjunct-commies Abdoerrahim gelar Soetan Maharadja.

In- en Uitv. en Accijnzen.

Benoemd: tot adspirant ambtenaar 4de klasse, F. A. Vrossink en G. A. Fransz, beiden tw. adspirant ambtenaar 4de klasse.

Belast: met de waarneming der betr. van ambtenaar IIde klasse, J. B. M. Cobussen, adspirant ambtenaar IIde kl.

Bepaald: dat J. B. M. Cobussen vd. werkzaamgesteld blijft als ontvanger te Cheribon.

Werkzaamgesteld: als controleur, W. P. A. Alberti, wd. ambtenaar 1ste klasse, na terugkeer van buitenlandsch verlof;

als controleur-eerstaanwezend ambtenaar, tevens hoofd van afdeeling VIII, J. Th. W. Gmelig (zich noemde en schrijvende Meyling), wd. ambtenaar 1ste klasse (controleur);

als hoofdverificateur, J. S. E. Scheerder, benoemd ambtenaar IIde klasse, na terugkeer van buitenlandsch verlof;

als hoofdverificateur-eerstaanwezend ambtenaar, W. van der Velden, ambt. IIde klasse (hoofdverificateur);

als verificateur, C. A. Bakhuys, ambt. 4de klasse (groep II) ontvanger-eerstaanwezend dmbtenaar);

als ontvanger eerstaanwezend ambtenaar, A.R. Mac Gillavry en P.H. van IJsseldijk, beiden ambtenaar 4de kl. (groep II) (verificateur).

Overgeplaatst: van Makasser naar Bandjermasin, J. Th. W. Gmelig vd. (zich noemende en schrijvende Meyling);

van Makasser naar Balikpapan, W. van der Velden vd.;

van Siak Sri Indrapoera naar Belawan, C.A. Bakhuys vd.;

van Belawan naar Siak Sri Indrapoera, A.R. Mac Gillavry vd.;

van Sibolga naar Tapaktoean, H.P. van IJsseldijk vd.;

van Soerabaja naar Batavia (hoofdkantoor) voor het volgen van den cursus ter opleiding voor ambtenaar 4de klasse, A. F. van Kesteren, tw. adspirant ambt. 4de klasse.

Gouv. Bedrijven.

Tijdelijk belast: met de waarn. van de betrekking van kasbeheerder 1ste kl bij de Staatsspoor- en tramwegen, B Lapré, thans tijdelijk waarnemend kasbeheerder bij genoemden dienst;

met de waarneming van de betrekking van hoofdopzichter bij de Staatsspoor- en tramwegen, W.E Ornek, thans opz. 1ste klasse bij genoemden dienst;

met de waarneming van de betrekking van stationscommies 1ste klasse bij de Staatstramwegen, J. Holtslag, thans tijdelijk waarnemend stationscommies bij genoemden dienst.

MILITAIR DEPARTEMENT

Bevorderd: met ingang va 11 Jan. '30 bij den M.G.D. tot off. van gez. 1ste klasse, de off. van gez. IIde klasse A.J. M. Bakker.

Benoemd: bij het korps Barisan te Bangkalan tot IIde luitenent, de sergeant Mohamatfagi;

in het bestuur van de vereeniging „Indisch Bronbeek", voor den tijd van één jaar tot lid, tevens voorzitter, de heer mr. A.C. Sandkuyl, hoofdvertegenwoordiger van de B.P.M. te Weltevreden;

tot leden de heeren W. de Vos, tot Nederveen Cappel te Weltevreden;

A.G.F. Slors, gepensionneerd kapitein der infanterie te Weltevreden;

P.J. de Graaff, gepensionneerd kapt. der genie te Weltevreden;

Ds. W.J.J. Jenny, predikant te Weltevreden;

J.W.M. Wubbe, pastoor te Weltevreden;

M. van Doorninck, burgemeester van Meester Cornels;

V.J. van Marle, gepensionneerd majoor der infanterie te Weltevreden;

H. Mulder, hoofdredacteur van het dagblad „Het Nieuws van den Dag voor N.I." te Weltevreden.

ADVERTENTIËN.

HEDEN KIJKAVOND
en
MORGEN VENDUTIE
ten huize van den WelEdG. Heer
A. CHALIK
Gang Chasse No. 22

Franzen & Co.

1437

John Pryce & Co

Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

VENDUTIE
op ZATERDAG 4 JAN. 1930
Kijkavond: Vrijdag 5-8 u. n.m.
IN EEN HUIS
VAN HEUTSZ BOULEVARD 25
Specificatie:

Bekleed salon-zitje, zilverkast, *tapijt*, KLANKVOLLE SCHIEDMAYER SALON-VLEUGEL, *Blackwood tafel*, bureau, *boekenkast*, portières, *machinetafel*, rustbank, *ruime linnenkast met laden*, ledikanten, *spiegelkast*, COMPL. SANITAIRE WASCHTAFEL, *toilettafel*, ijskast, *compleet eetservies en glaswerk*, enz. enz.

1134

G L O R I A

BATAVIASCHE MODERNE HYGIENISCHE
WASSCHERIJ
Voor: Particulieren, Hotels, Koopvaardij. Hospitalen, Internaten.
TELF. No. 2696 — WELTEVREDEN
WASCHTIJD 1 — 5 DAGEN.
Halen en brengen kosteloos. do175

A.N. DE LINT KZN
VLOER EN WANDTEGELS
DELFTSCHE TEGELS
GLAS IN LOOD
WL 1643
KANTOOR EN MAG. GANG BATOE
Zuur en vetvrije dubbelhard gebakken vloertegels.

164do

Ned. Ind. Theosofische Vereeniging Loge Batavia
Koningsplein West No. 17

OPENBARE LEZING
op Vrijdagavond 3 Januari 1930.
Onderwerp: **WETENSCHAP EN GELOOF.**
Spreker: de Heer P. K. ROEST, PH. D. 1433
Iedereen is welkom. **Toegang Vrij.**

MILITAIRE SOCIETEIT „CONCORDIA"
PROGRAMMA-WIJZIGING.
Op Zondag 5 Januari a.s. vervalt het dansen voor kinderen en jongelui in den vooravond. Inplaats hiervan wordt eene voorstelling gegeven door
„THE COTTRELLS"
met hun gevarieërd programma van EXCENTRIEKE DANSEN, SONGS etc.
1441

DECA-PARK.

Lya de Putti en Malcolm Mc. Gregor
in
„INKWARTIERING"
(BUCK PRIVATES).

Een der geestigste, zoo niet de geestigste film, welke ooit gemaakt is van de Amerikaansche troepen, welke NA den oorlog in Europa bleven.

De millitairen werden met strenge straffen bedreigd, indien zij de meisjes van het dorp zouden „lastig" vallen.

De commissie „Voor eer en deugd" had een proclamatie uitgeschreven, dat elk meisje, welke in vriendschappelijke relatie tot de militairen stond, het haar zou worden afgesneden.

DACHT U DAT ER NIET GEMINNEKOOSD WERD?

EXTRA:
INTERNATIONAAL NIEUWS
en op dringend verzoek t/m Zaterdag
JAPAN.

BERSHADSKY ORKEST. Joop de Leeuwe aan den vleugel.
Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45.

OP KOMST:
„BLACK MAGIC" „ZWARTE KUNST"
of
„GOENA GOENA".
OF HOE U HET OOK NOEMEN WILT. 1423

CAPITOL
Weltevreden's Meest Mondaine Theater

MENU:
Rolpens met Roode Kool f 1.75

offreert heden- en volgende avonden:
De Geestige **LAURA LA PLANTE**
in de Amusante Universal Productie:
EEN NACHT IN EEN TAXI
(The Love Trap).
Aanvang 7 u. en 9.45 Entrée f 1.80 en f 2.40
Gedurende de bioscoopvoorstellingen
Optreden van TILLY BOUWMEESTER en PIERRE PERRIN
met hunne luimige liedjes.

Op komst: **INTERFERENCE met CLIVE BROOK!!** 1429

WEESKAMER-VENDUTIE

op Zaterdag 4 Januari a.s. des v.m. 9 ure
in het verkooplokaal van de WEESKAMER te BATAVIA, Molenvliet Oost No. 7 van diverse goederen behoorende tot de boedels van de faillieten: Strütt, Reder, N.V. Handel Mij Roona & Co., E. J Khazam, Oey Oen Koei en Tan Sioe Tjian merk Jan Tjian Kongsie, zooals:
Gouden, zilveren en doublé bijouterieën, echt leeren damestasschen, toiletspiegels, dameskousen, heerensokken, schemerlampjes, doozen luxe lak, tafels, schrijftafels, tokokasten, vitrines, stoelen, djati zitje, groote partij houtwerk, Tangerangsche hoeden, een handpers, brandkasten, partij toiletzeep, etc. etc.

Te bezichtigen des ochtends vóór de vendutie.

N.B. Dames worden er beleefd aan herinnerd, dat bij venduties van goud- en zilverwerken telkens een speciale volmacht van hunne resp. echtgenooten moet worden overgelegd.

1426 DE WEESKAMER.

DALIA OPERA
(Modern Operette-Gezelschap).
DONDERDAG 2 JANUARI 1930
DE VERLOREN ZOON
In de hoofdrol: MISS INTEN.
THALIA-GEBOUW.

Wij garandeeren U steeds genoegelijke avonden! 1527

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)
Heden- en volgende avonden: **Aanvang 7 en 9 uur 45.**
GISTERAVOND MET GEWELDIG SUCCES VERTOOND:
„DE KOZAKKEN"
met **JOHN GILBERT** en **RENEE ADOREE.**

Een donderend heldendicht der Russische steppen, Kozakkenmoed en Kozakkenliefde — JOHN GILBERT, de ongeëvenaarde „screen-idol" in Tolstoi's machtig drama „THE COSSACHE"!!! Een machtig verhaal van menschelijke harten, geworpen in den maalstroom van den almoordenden oorlog tusschen Kozakken en Turken, een emotievolle en facineerende liefdesgeschiedenis, zich afspelend temidden der Barbaren-Volken van het Rusland van weleer!!!

EEN METRO-GOLDWYN-MAYER PICTURES.
Na de Extrafilm speelt ARTINI-ORKEST Russian Fantasie (Leopold).
Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST. 1421

DE GROOTSTE ATTRACTIE VAN BATAVIA — VINDT U ALLEEN IN DE

GLOBE GARDEN

No. 1 Attractievolle **MANILLA JAZZ BAND**
Garcia and his Five Stompers
No. 2 Nieuwe succesvolle **MANILLA JAZZ BAND** voor het eerst op Java, dus
2 der **ALLERBESTE JAZZ BANDS** spelen in de GLOBE GARDEN.

Dan prima, prima Consumptie en Overheerlijke Europeesche en Chineesche Schotels en billijke prijzen.

Bij één bezoek aan de GLOBE GARDEN blijft U een vaste bezoeker om de **aangename, omgeving prima Muziek, Uitstekende consumptie** en de **gezellige plaats.**
1445

WEEST OP UW HOEDE!

Koopers van **E. KIDERLEN'S VRIJBUITER JENEVER (TJAP TOEWAN)**, men is weer bezig U namaak van ons merk aan te bieden! Men zal ook probeeren U die te leveren als U niet oppast! Weest dus zéér voorzichtig en wanneer U bestelt, ziet dan goed toe dat men U levert: **E. KIDERLEN'S VRIJBUITER JENEVER (TJAP TOEWAN)**

STADSSCHOUWBURG
ZATERDAG 4 JANUARI 9 UUR
Slechts een avond optreden van
RODI ROETERS

De man, waar op 't oogenblik geheel Indië over spreekt. Conferencier, Chansonier, Illusionisme, Caricatuur- en Snelteekenen.

RODI ROETERS „UNIVERSAL ARTIST"
met medewerking van het
ORCHESTRA MARIANO

De beste Jasz Band, welke ooit in Indië is geweest, met optreden van MARIANO als Solo-Violist.

ZATERDAG A.S. Een avond van uitbundige vroolijkheid en Muzikaal genot en amusement.

Prijzen der plaatsen: Loge en Zaal f 3.—, Balcon f 2.— excl. Belasting. Plaatsbespreking Vrijdag en Zaterdag van 7.30 tot 11 uur à 25 cent per plaats.
1425